

METLIKA: Včeraj so po zasebnosti občinske skupščine odprli asfaltirano cestno odseka: Metlika-Rosalnice in Metlika-Mrha. Otvorili sta bili v čast poštavitve občinskega muzeja.

CRNOMELJ: Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta je v torek, 21. novembra, razpravalo o pripravi na sestanke v novih organizacijah sindikata in o praznovanju dneva republike in dedka Mrza v kolektivih.

KOČEVJE: Zaradi okvar na telefonskih napravah je bilo Kočevje v torek več ur brez telefoniranja z Novim mestom.

RIBNICA: Danes bodo imenovali novega komandirja in pomočnika poštne milice v Ribnici.

NOVO MESTO: Do včeraj so v novomeški občini evidencirali 189 možnih kandidatov za poslane, poslance in druge družbene funkcije. Med evidenciranimi je 28 žensk, od vseh pa 95 članov ZK.

JASNICA: Včeraj je bil v hotelu sestanek članov kolektivne podružnice Ljubljanske banke iz kočevske občine in izpostave iz ribniške občine, na katerem so predlagali, naj bi to območje imelo svojo TOZD, vendar brez svojstva pravne osebe.

BREŽICE: V torek zvečer bo v prosvetnem domu gostoval Slovensko narodno gledališče z uprizoritvijo „Vdove iz Ankone“. Pred začetkom predstave bo slavnostni govor prof. Škafarja za praznik republike.

KOČEVJE: Predavanje o vplivu alkohola na človeški organizem in družbo spremljano s filmi bo danes ob 18. uri v Sečnovem domu.

DBH
NOVO MESTO
JE VAŠA BANKA

Otvoritev nove tovarne KOMET bo za letošnji praznik Metlike največja delovna zmaga na gospodarskem področju občine. Na fotografiji: poskusna proizvodnja v novih prostorih kaže odlične rezultate. Več o metliškem prazniku v posebni prilogi te številke. — (Foto: R. Bačer)

Če bi jutri mogli povabiti v novi tehnični oddelek Dolenjskega lista slavnega novomeškega tiskarja in založnika Janeza Krajca, bi se mu razvedril obraz. Toliko novega v cehu, ki mu je posvetil največji del svojega življenja! Več o tem na 8. in 9. strani današnje številke! (Foto: S. Mikulan)

METLIŠKI KOMUNISTI UGOTAVLJAJO:

V čaši še ni povsem čistega vina

Titovo pismo je pripomoglo, da so metliško gnilobo le začeli ometati s sir-kovo metlo — Odkrita komunistična kritika se je začela na občinskem vrhu, seže pa naj v vsako organizacijo in kolektiv

Stokrat je bilo rečeno: „Prekiniti s staro prakso, razčistiti do dna“, pa kaže, da razmere v Metliki še niso popolnoma jasne. Občinska konferenca Zveze komunistov je 20. novembra začela s kritiko preteklih napak in posameznikov, toda delo bodo še nadaljevali v prvi polovici decembra.

Nenotnost in različna gledanja na celotno družbeno-politično delo, posebno na posamezne zadeve v okviru tega, so se pokazale tudi tokrat, ko so obravnavali poročilo. Za nekatere je bilo dovolj konkretno in kot tako je ocenil tudi komite, ne-

kateri člani konference pa so v njem videli še premalo jasnih opredelitev. Šlo je predvsem za posameznike in funkcionarje, ki so ob začetku primera Vujčič stali na strani BETI in zagovornikov direktorja. Zdaj, ko so znani dokazi o Vujčičevem pobegu

Protest Mirenčanov

Na seji volilne konference SZDL Mirna v polni dvorani kina na Mirni so minuli četrtek ostro grajali odnos novomeškega zdravstvenega doma do podeželskih ambulant. V miren-skih tovarnah dela sedaj že okrog 1000 delavcev, Mirna pa je z odhodom zobozdravnika v sredo 15. nov. izgubila slehernega stalnega zdravnika v kraju. Za zobozdravnika in zdravnika splošne prakse sta na razpolago stanovanji. Kot so menili na konferenci, se zdravniki izogibajo podeželskih ambulant zaradi izredno slabe opreme, kot je tudi na Mirni. Od novomeškega zdravstvenega doma terjajo jasen odgovor o tem, kaj nameravajo ukreniti glede zdravstvene službe na Mirni.

A. Z.

Sevnica: 77% ZA

Občani sevniske občine so v nedeljo glasovali tudi o uvedbi 5-letnega samoprispevka za šolstvo in otroško varstvo. Za samoprispevek se je izreklo kar 77,48 odstotka volilnih upravičencev, kar je v primerjavi s pred leti izglasovanim samoprispevkom za zdravstveni dom, ki je uspel le z neznatno večino, velik uspeh. Z zbranim denarjem, republiškimi posojili in drugim bodo zgradili 5 novih šol, obnovili 5 drugih šolskih zgradb, prostore posebno šole in dogradili 2 nova vrtca ter dozidali sevniskega.

A. Z.

V sredini tedna bo še nestalno vreme in razmeroma toplo. Okoli petka verjetne padavine z ohlajitvijo. Okoli nedelje izboljšanje.

Marinc, novi predsednik

Sklep vodstva Socialistične zveze, ki je dobil podporo v občinah: inž. Andrej Marinc naj bo novi predsednik republiškega izvršnega sveta

Po odstopu Staneta Kavčiča, dosedanjega predsednika republiškega izvršnega sveta, katerega delovanje so odločno grajali na zadnji seji CK ZKJ, bo sestavil nov izvršni svet inž. Andrej Marinc, doslej sekretar sekretariata CK ZKS, ki naj bi bil tudi novi predsednik.

Tako stališče sta po živahni celotredenski politični aktivnosti v občinah sprejela v soboto predsedstvo in izvršni odbor republiške konference Socialistične zveze, ki je nosilka kandidacijskega postopka. Andrej Marinc je dobil v občinah in v republiki kot celoti soglasno podporo predvsem zato, kot pravi poročilo o poteku predlaganja možnih kandidatov, „ker je s svojim dosedanjim delom izpričal privrženost samoupravnemu socialističnemu razvoju in sposobnost, da tako politiko tudi

(Nadaljevanje na 4. strani)

Po stopinjah Novega mesta

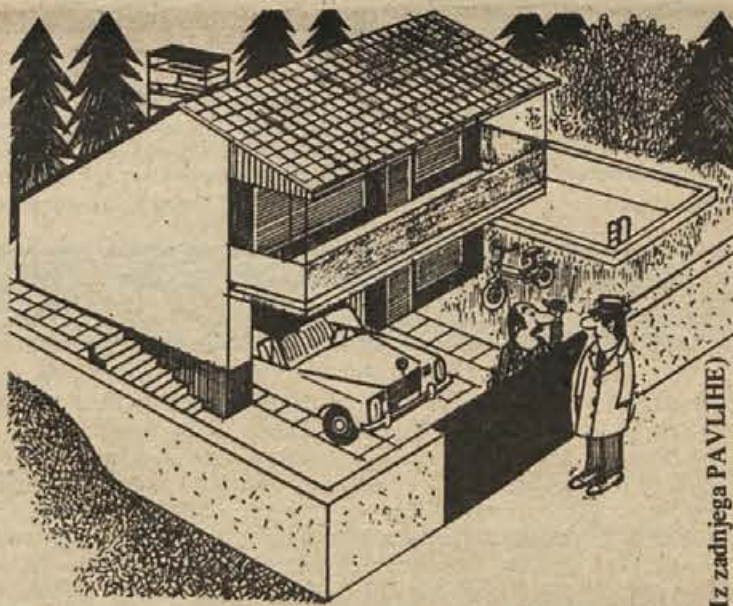
Enake pravice kmetov do zdravstvenega varstva tudi v brežiški, sevniški, ribniški in kočevski občinah — Izreden uspeh pri glasovanju

Velika akcija vzajemnosti se je končala z zmago. Po zgledu novomeške skupnosti (referendum je bil v lanskem decembru) so zdaj delavci in drugi podprli kmete tudi drugod po Sloveniji.

V brežiški občini je v nedeljo na 63 voliščih glasovalo 3088 kmetov in 2641 obrtnikov, upokojevcem in drugih. Za izenačitev kmetovih pravic do zdravljenja z delavčevimi se je

izreklo 93,86 odst. kmetov in 89,16 odst. upokojevcem in obrtnikov. V ponedeljek je na 44 voliščih obkrožilo „ZA“ 87,90 odst. volilnih upravičencev iz delavskih vrst. Za združitve skladov delavskega in kmečkega zavarovanja so se stodostno izrekli pri Kovinoplastu na Jesenicah pri Dekorlesu v Brežicah, na enem voliš-

(Nadaljevanje na 4. strani)

(Iz zadnjega PAVLIHE)

— Dober si: vilo imaš, vikend, mercedes, jahto pa še bicikl!

— Ja, ampak je vse pošteno pridobljeno! Vilo sem priženil, vikend pristradal, mercedes je darilo, jahta je ženina, bicikl sem si pa kupil s prihranki od plače.

Novo otroško varstveno ustanovo, ki bo sprejela 160 otrok, bodo odprli v Kočevju v torek, 28. novembra. Ker je treba urediti še okolico in nekatere druge manjše zadeve, bo novi vrtec sprejel prve otroke v začetku decembra. Zaradi varnejšega dostopa otrok do vrtca je predviden pri vrtcu tudi nov most, ki pa bo zgrajen kasneje. (Foto: J. Prime)

Peron se je pripravljala leta in leta na vrnitev v Argentino. Režijo sprejema je zaupal svojim najzgodnjim sodelavcem. Po predvidevanjih zahodnih listov bi morala sprejeti Perona milijonska množica. Samo 300 najozbiljših zaupnikov je bilo tisti dan na velikem letališču pri Buenos Airesu. Policija je blokirala vse ceste, ki vodijo iz glavnega mesta na letališče. Peronova rezidenca je v hotelu, na letališču. Kakšno žalostno presenečenje za bivšega predsednika, ki je pričakoval kraljevski sprejem!

Srednji vzhod je še vedno „nemirni vzhod“. Egipčani govorijo o vojni, vendar na tihem upajo, da bodo rešili vsa (ali vsaj glavna) vprašanja za konfrenčno mizo. Novi vojni minister Ahmed Ismail obiskuje vojake na fronti, v rovih, egiptovski zunanji minister Zajaf odhaja v New York, na razpravo o Srednjem vzhodu. Arabci ne morejo začeti nobene vojaške akcije, saj za spopad sploh niso pripravljeni. Druge fronte ni, Izraelci stalno krepijo svoj potencial. Vendar pa morajo arabski voditelji kar naprej poudarjati, da je vojna edina rešitev.

Če bi bile volitve danes, bi dobil Tanaka, japonski premier – kar 62 % glasov. Tako zatrjuje japonske statistike. Volitve bodo 10. decembra. Tanaka je navezal diplomatske stike s Kitajsko, japonske delegacije obiskujejo Severno Korejo. Obzora japonske trgovine se širijo, nekega dne se bo odprlo tudi vietnamsko tržišče. Ali ni znano, da je sedaj na tokijski borzi večji denarni promet kot na frankfurtski? Japonska je tretja industrijska vesela sveta!

Se ena runda v Parizu? O tem ugibajo dopisniki zahodnih listov v Parizu. Ali bo prišlo po razgovorih med ameriški in severovietnamski predstavniki do končnega sporazuma o Vietnamu? Nihče v tem trenutku ne misli na mir, marveč na ustavitve sovražnosti. Če tak sporazum bi bil uspeh. Tudi med pogajanj v Parizu se nadaljujejo boji – kako zamotana je slika! Zanimivo je, da so tak razvoj nekateri že prej predvidevali.

Potreben je politični pogum in pripravljenost na zahtevno delo, ko se bomo kmalu spopadli v novem boju proti nelikvidnosti! V mnogih podjetjih ne bodo mogli izplačevati celotnih osebnih dohodkov in se marsikomu tudi sicer odpovedati – izgube bo treba pokriti, terjatve pa plačati

Morda izzvani nekoliko čudno, da je bilo kljub že sprejetemu predpisu pred dnevi dano soglasje republik, pokrajin in zveznega izvršnega sveta za dosledno uresničevanje ukrepov zoper nelikvidnost in porabo sredstev brez kritja. Tega soglasja pa ne bi opravičevali z dejstvom, da smo neredko že sprejete predpise v praksi ali zanemarjali ali pa odlagali njihovo uresničevanje. Prej velja namreč omeniti, da to soglasje izpričuje svojstveno odločnost, da gremo po poti stabilizacije dosledno naprej ter politični pogum in pripravljenost na zahtevno delo, ko bo treba v praksi urejati težave, nastale z veljavo novih ukrepov proti nelikvidnosti: številna podjetja ne bodo mogla izplačevati celotnih osebnih dohodkov in marsikje se bo treba lotiti sanacije.

V bistvu bodo novi ukrepi prizadeli okrog 2.000 gospodarskih organizacij v državi in precejšen odstotek zaposlenih. Gre tudi za okrog 80 velikih podjetij, na katere odpade velik del neporavnanih računov in nepokritih naložb. Primer niške Elektronske industrije kaže, da bi bilo pričakovano o lahkotnem urejanju pričakovanih težav samo vtikanje glave v pesek.

Treba je takoj pripraviti sanacijske programe na vseh ravneh za tiste delovne organizacije, ki jim je treba pomagati pri kritju izgub. To pa pomeni, da je treba tudi poiskati vire za kritje izgub in poravnavo terjatev, odkriti možnosti za nadaljnjo, ponekod le začasno razbremenitev gospodarstva, in tako naprej. Če iz povedanega je lahko spoznati, da posledice novih ukre-

(Iz zadnjega PAVLIHE)

— Mamca, pojdite stran s temi meflami, tu notri imamo komunisti sestanek in ne bo nihče nič kupil!
— A da ne, pa sem slišala, da morajo komunisti najprej pometati pred svojim pragom.

Willy Brandt je zmagal na koncu dolgega maratonskega teka. Socialdemokrati sami imajo zdaj v Bundestagu večino glasov. S pomočjo svobodnih demokratov pa bodo imeli v Bundestagu več kot opozicija. Brandt je imel v torek že prvi sestanek s člani vlade. Novoizvoljeni Bundestag se bo sestel 13. decembra. Šele potem se bo politična scena nekoliko umirila. (Telefoni UPI)

pov proti nelikvidnosti niso samo stvar gospodarstva, ampak tudi družbeno političnih skupnosti in celotne negospodarske sfere.

Marsikje bo boleče, vendar so stvari neodložljive. Pri tem se moramo zavedati, da je treba v prid stabilnosti najprej poravnati stare račune in omejiti včasih že kar gigantske apetite po silni rasti proizvodnje ne glede na posledice.

In drugič: nujno je treba z razumljivo besedo in jasnimi dejstvi pritegniti k snovanju in uveljavljanju sanacijskih programov vse delavce, da bodo to dejansko programi za izhod iz težav vseh zaposlenih, torej celotnih kolektivov in družbeno političnih skupnosti.

TONE KRAŠOVEC

TELEGRAMI

ATENE — Grška vlada je kmetom dala še eno pomembno olajšavo. V celoti jih je oprostila plačila stroškov za gradnjo melioracijskih sistemov in drugih podobnih objektov infrastrukture, od katerih imajo koristi tudi kmetje.

tedenski zunanjepolitični pregled

V razdobju med ameriški volitvami in zahodnonemškimi se je marsikdo spomnil na besede Jeffersona, nekdanjega ameriškega predsednika: „Slabi kandidati so bili izvoljeni zahvaljujoč dobrim državljanom, ki niso šli na volitve.“

Kar je veljalo pred 170 leti, ko je živel Thomas Jefferson, je še danes res. Jefferson je v ameriški deklaraciji o neodvisnosti zapisal, da „so vsi ljudje svobodni in neodvisni“. Kako lepo zvani to, in vendar je imel iste sužnje in črne konkubine – prilezne.

VOLITVE V NEMČIJI

Nixon je obljubljal, da bo še pred volitvami končal vietnamsko vojno, in vendar ameriška letala še vedno napadajo. Isti Nixon je zmagal na predsedniških volitvah, kakor se nihče v ameriški zgodovini.

Ameriški predsednik je požel zmago pravzaprav s pomočjo tistih, ki niso glasovali. Od 115 milijonov registriranih volivcev jih je glasovalo 80 milijonov, od teh je dobil samo 44,6 milijonov glasov. Več ko polovica ameriških volivcev je popolnoma ignorirala volitve. Vendar, ti glasovi ne pomenijo nič.

Brandt je zmagal kar z veliko večino glasov. Predvsem moramo omeniti, da je bila volivna udeležba rekordna – skoraj 92 % volivcev je oddalo glasove. Brandtova koalicija bo imela v novem Bundestagu (parlamentu) kar 48 poslancev več kot opozicija! Socialdemokratska stranka – SPD – je zdaj najmočnejša parlamentarna stranka v Zahodni Nemčiji. Zato bo poleg kanclerja imenovala tudi predsednika Bundestaga.

Od druge svetovne vojne do 1969. leta so bili v Zahodni Nemčiji na oblasti krščanski demokrati. Dali so Zahodni Nemčiji visok standard. Orientirali so Zahodno Nemčijo na Zahod. S pomočjo zahodnih držav bomo združili nemški narod pod eno streho, so trdili.

Nixon je prav gotovo eden najbolj podjetnih in odločnih šefov Bele hiše. Šel je v Peking, nato še v Moskvo, na sprejemu v Kremlju je povabil Brežnjeva naj obišče Ameriko. Predvidevajo, da bo Brežnjev prišel v Washington aprila ali maja drugega leta.

Brandt je odprl okno na Vzhod, zgradil je mostove čez Labo, Odro, in še čez. Leta 1970 je obiskal Moskvo, nato je

šel v Varšavo. Pokazal je, da se besede „nikoli“. V bivšem koncentracijskem taborišču Oswiecinu se je poklonil žrtvam nemških taborišč. V ljokom vojno odškodnino. Poljske se vračajo domov. Tudi ti, ki so ostali v tej deželi, se drugi svetovni vojni. Vzhodna svetovna vojni. Vzhodna svetovna vojni. Vzhodna svetovna vojni.

Ameriške volitve bodo močno vplivale na usodo Zahodnih držav v naslednjih štirih letih. Zmaga Brandta na nedeljskih volitvah bo dala pečat Evropske vse do naslednjih volitev. Vse do naslednjih volitev. Vse do naslednjih volitev. Vse do naslednjih volitev.

KONFERENCA NA FINSKEM

V tej atmosferi se je v sredo začela v glavnem mestu Finske konferenca o evropski varnosti. Ne moremo si predstavljati, kaj bi bilo, če bi v Zahodni Nemčiji zmagala opozicija. Kakšen spopad bi imela citirana konferenca? Odgovorov bi bilo tako malo. Vprašanje polno – preveč. Vprašanje polno – preveč. Vprašanje polno – preveč. Vprašanje polno – preveč.

Evropska konferenca o varnosti – kako širok je ta pojem? Ze vnaprej lahko povemo, da kaj posebnega sploh ne pričakujemo. Važno je to, da je na obeh straneh – na Vzhodu in Zahodu – volja do sodelovanja. Važen je duh besede, ki ga bodo sprejeli.

Seveda ima vsaka stran svoje račune, svoje tihe želje. Sovjetska diplomacija pričakuje, da bo Helsinki sankcioniral (po trdil) sedanjo razdelitev Evrope in dal novo moralno moč Vzhodni Nemčiji. Zahodne države predvidevajo, da bodo Sovjeti odskrnili vrata in da bo prišlo do svobodnejše cirkulacije dobrin pa tudi idej.

TELEGRAMI

KARTUM — Predsednik svetovne banke Robert McNamara je med pogovorom s sudanskim predsednikom Nimeirjem izjavil, da bo svetovna banka povečala pomoč Sudanu.

TOKIO — Japonska vlada je sklenila, da bodo splošne volitve v državi 10. decembra. Cesar Hirohito je te dni na zahtevo vlade premiera Tanake formalno razpustil parlament.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Čeprav je bil minul teden dni spet vsestransko zelo razgiban – kar zadeva dogodke na področju notranje politike in gospodarstva (in s takšno razgibanostjo lahko računamo tudi v prihodnje – pravzaprav vse bolj, saj odmevna dejavnost na vseh ravneh po pismu predsednika Tita in izvršnega biroja prerašča v resnično vseobsežno akcijo urejanja mnogih najbolj perečih družbenih problemov) – čeprav je bil torej ta teden spet poln vsakršnih dogodkov, ki zaslužijo pozornost, tokrat na prvem mestu vendarle omenimo **USPEŠNO AKCijo** glede predvidenega združenja zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov na vsem slovenskem območju.

Minulo nedeljo in ponedeljek so se delovni ljudje in kmetje vseh slovenskih regij – razen novomeške, kjer so to naredili že lani, kar je bilo pravzaprav učinkovit kašpot za sedanjo akcijo – z odločitvijo na REFERENDUMU domala polnoštevilno izrekli za izenačitev zdravstvenih pravic našega kmeta in delavca. Vsekakor je imela ta akcija tudi pomembno politično obeležje, saj je dokazala, da ljudje pri nas vendarle mislijo solidarnostno, da se zavedajo soodvisnosti vseh stanov in poklicev, če tako rečemo, da znajo opreti svoje odločitve na razredne osnove naše družbe.

Slovenija je tako postala PRVA republika v državi, ki je dosledno izvedla izenačitev tega zdravstvenega zavarovanja – in verjamemo lahko, da bo tudi to pomenilo določeno spodbudo za enak razvoj družbene zaščite ljudi vse naše državne skupnosti.

Toliko o pravkar izvedenem referendumu – katerega podrobnejši rezultati na tem mestu ne bi omenjali, saj so ljudem tako in tako znani iz dnevnih občil. V minulem tednu dni je bilo v Sloveniji v središču pozornosti tudi vprašanje v zvezi z **NOVIM MANDATARJEM** za sestavo republiškega izvršnega sveta – za katerega je bil, kot smo poročali že zadnjič, predlagan sedanji sekretar sekretariata CK ZKS inž. Andrej Marinc.

Minulo soboto sta o tej kandidaturi razpravljala na skupni seji predsedstvo in izvršni odbor republiške konference SZDL – in soglasen sklep je bil (kar je bil odraz vsestranskih mnenj pristojnih političnih vodstev in organov s terena), da je predlagani kandidat resnično primeren za odgovorno funkcijo, ki naj bi jo opravljal v republiškem vrhu. Poudarjeno je bilo tudi mnenje, naj bi to vprašanje uredili **CIMPREJ**, novi izvršni svet, ki naj ga sestavi mandatar, pa naj bo zares eno-

Izraz solidarnosti

ten in učinkovit, da bo sposoben izvesti zastavljene naloge, ki vsekakor niso posebno lahke.

Se isti dan – minulo soboto – je o predlogu za novega mandatarja razpravljalo tudi predsedstvo republiške skupščine. Sprejet je bil predlog, ki ga je izrazilo republiško vodstvo SZDL, in predsedstvo je soglasno sklenilo, da bo **REPUBLIŠKI SKUPŠČINI** (ki je za to pristojna) predlagalo, naj za mandatarja novega republiškega IS izvoli kandidata inž. Andreja Marince. Ob tem samo še povejmo, da so zasedanja skupščinskih zborov že sklicana za prihodnji ponedeljek – tedaj bo torej skupščina izvolila novega predsednika IS, le-ta pa bo hkrati predlagal nov republiški izvršni svet.

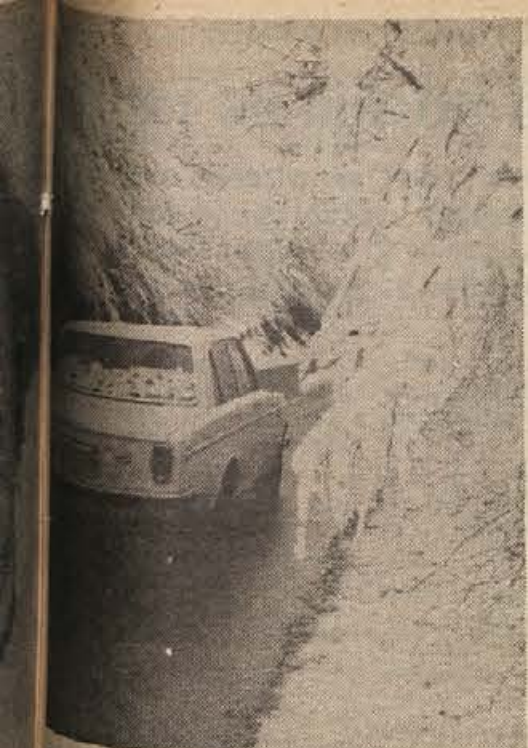
Boj proti nelikvidnosti se nadaljuje – če lahko tako rečemo – in jasno je, da bo ta boj še trd, saj odpira mnoga zares težavna družbena vprašanja. Sredi minulega tedna – prejšnjo sredo – so se v Beogradu pod predsedstvom Djemala Bijedića sestali vsi pred-

sedniki republiških in pokrajinskih izvršnih svetov ter so izrazili **SOGLASJE** k doslednemu izvajanju že sprejetih ukrepov za odpravo **NELIKVIDNOSTI** in za odpravo **NEPOKRITE PORABE**. Republike in pokrajine bodo sedaj takoj začela izdelovati bilanco sredstev in obveznosti ter sanacijskih programov za tiste delovne organizacije, ki jim bo treba pomagati pri kritju njihovih izgub. Ob tem namreč ne smemo pozabiti, da se bliža začetek novega leta – in tega se mnogi zelo bojijo! – ko bomo zares dosledno začeli izvajati sprejete ukrepe iz znanega „drugega paketa proti nelikvidnosti“, pa bo to nekatera nedvomno precej neprijetno prizadelo, če ne bodo znali (oziroma mogli) urediti svojega gospodarskega poslovanja.

Vsekakor bo treba preučiti ustrezne poti – združene s primernimi predpisi republik in pokrajin – ki se jih bo treba držati, da v bližnjem zaostrenem urejanju našega najbolj perečega vprašanja v gospodarstvu (urejanju perečega **NELIKVIDNOSTI**) ne bomo sprožili nezaželenih posledic.

Ob tem lahko samo z zadovoljstvom ugotovimo, da smo pri urejanju naših družbeno-ekonomskih vprašanj vendarle začeli ukrepati preudarno; ukrepi, ki jih pripravljajo pristojni, se zdijo zares premišljeni in obetajo **DOLGOROČNEJŠE** učinke, pa čeprav si ne smemo delati utvar, da bomo vsa naša gospodarska vprašanja lahko rešili kar čez noč. Dolgoročnost ukrepov pa je tisto, kar nam je prav gotovo zelo zelo potrebno!

In slednjič samo še na kratko – o novih **DEVIZNIH PREDPISIH**. Z objavo v zveznem uradnem listu (sredi prejšnjega tedna) je bil objavljen zvezni odlok o razpolaganju z deviznimi sredstvi občanov – po domače rečeno, odlok o tem, kdo in kdaj lahko odpre svoj devizni račun, kdo lahko nanj vlaga devize itd. Novica o tem je vzbudila med občani precej govorice (češ da pomeni to ukinitve deviznih računov občanov), vendar se zdi, da je bil preplah ob tem za večino naših občanov vendarle čisto odveč. Seveda so novi predpisi nekoliko zaostriili dosedanje politiko odpiranja deviznih računov (ki se je praktično že povsem zliberalizirala), vendar to pravzaprav ni nič novega, saj so takšni predpisi – vsaj uradno – doslej že veljali. Vsekakor bo tudi posledaj lahko vsakdo vlagal svoje v tujini zaslužene (ali prihranjene) devize na osebni račun – gotovo pa je, da bodo ostrejši predpisi nekoliko pristrigali peruti **ŠPEKULANTOM** in **PREKUPCEVALCEM** devizami, to pa je tudi prav.

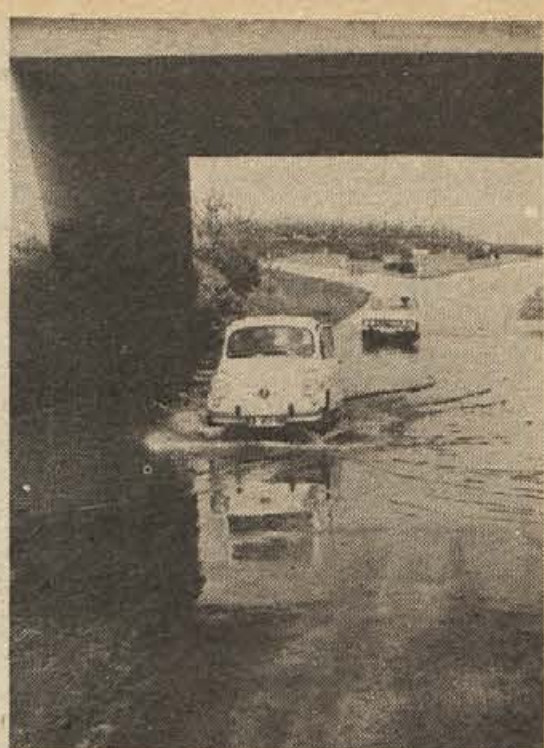
Zima, zima bela, vrh gore sedela... In res sedi zima na Gorjancih, vendar je cesta kmalu lepo vzdrževana. Te dni, ko je bila v dolini megla in mračno vreme, se je vsa pokrajina od Težke vode do Suhorja kopala v prekrasnem snegu. (Foto: R. Bačar)

Brežiška Agraria povečuje površine za „zeleno zlato“ za 14 hektarov. Tako bo imela vsega skupaj 32 hektarov hmeljišč. Zasadila jih bo z dobro rodno sorto Atlas. Na sliki vidite postavljanje opornikov na hmeljiščih ob Savi v Brezicah. (Foto: M. Jaranović)

Kot četrti v Sloveniji šteje sevniski mladinski astronautsko-raketarski klub 12 navdušencev. Žal, med njimi še nobeden ni polnoleten, da bi smeli graditi močnejše rakete za polete nad 300 metrov. Njihov statut dovoljuje članstvo samo dobrim učencem. (Foto: A. Železnik)

Vsak dež in sneg povzročita do pol metra visoko poplavo pod avtomobilsko cesto Ljubljana-Zagreb na krškem priključku. Nekateri vozniki si ne upajo čez vodo in se ji izognejo tako, da napravijo prekršek in zapeljejo kar čez cesto. Nad tem se pritožujejo tudi kmetje. (Foto: J. Teppey)

Ob uvozu fižola

Fižol je cenen vir beljakovinske hrane, zato ga ponekod v svetu imenujejo tudi živež za reveže. Pri nas obračunavamo z fižolom in revežem, hkrati s tem ukrepom pa gre tudi zmanjšano porabo fižola, ki je za polovico postal vse manj zanimiv. Ob vesti, da je zvezna direkcija za materialne rezerve zaprosila za dovoljenje za uvoz 10.000 ton fižola, zahtevamo, da pokličejo na odgovor planerja, ki ni spoštoval bistvene značilnosti razvoja naše družbe – socialne diferenciacije.

Sejmišča

NOVO MESTO: Zaradi slabega vremena ponedeljkov živinski sejmišča ni bilo poseben obisk. Napredaj je bil 542 pujskov v starosti do 12 let, od tega 43 večjih. Sklenjenih je bilo 386 kupčij, cene pa so se gibale med 200 in 260 din za male ter 270 in 600 din za večje pujske. Tokrat so morali male prašičke dražje plačati kot na sejmu prejšnji teden.

BREŽICE: V soboto, 18. novembra, so pripeljali na brežiški sejmišču 790 manjših in 31 večjih pujskov. Medtem ko so prodali 623 pujskov, jih do 3 mesece, je šlo v denar tudi 22 starejših. Cene so bile: 11 kilogramov žive teže za mlajše prašičke, 14 din za večje in 14 din za mlajše prašičke.

Kmetijski nasveti

Ko gradimo nov hlev

V premajhnih, zatohlih, nesmotno urejenih in temnih hlevih ni ni mogoče predstavljati donosne zivoreje, zato smo lahko zadovoljni z novimi gospodarskimi poslopji in hlevi, ki rastejo po naših vaseh. Žal se pri mnogih premalo pozna strokovnjakova roka, ne gradijo jih s pomočjo gradbenega in kmetijskega strokovnjaka, ki vsak po svoji plati prispevata k boljši gradnji.

Umetnost je pripomba, da naši kmetje gradijo premajhne hleve. Očitno ne računajo, da lahko en hektar kmetijske zemlje (goveda) ali še celo več. Premalo računajo tudi na možnost, da bo imela kmetija več zemlje, bodisi da jo bo dokupila ali dobila v najem.

Nadalje je nekaterim gradnjam moč očitati tudi, da premalo upoštevajo življenjske potrebe živali in človeka, ki dela v hlevu. Odraslo govedo izloči na dan tudi po deset litrov tekočine, kar stalno povečuje vlažnost in je zato prostornost in zračnost hleva življenjska potreba živali. Hlevi morajo biti dovolj prostorni tudi zaradi uvajanja sodobnih strojev. Če je hlev količnik večji in če ima prostora vsaj za deset ali dvanajst glav govedi, morata biti vrata in krmilni hodnik tako široka, da je mogoče v hlev pripeljati krmo s traktorjem.

Glede same gradnje velja železno pravilo: stavba naj bo kakor mogoče poceni – vendar ta cenenost ne sme iti na račun toplotne izolacije. Skrajno neprimerno je tudi varčevati na račun prezračevalnih naprav, ki jih vsak hlev nujno potrebuje. Ker je pri živini stalna vlaga, mora biti tudi kovinska oprema, zlasti molzne naprave, iz zares najboljšega materiala.

Kot je bilo poudarjeno že na začetku, mora biti hlev smotno urejen. To velja za njegovo notranjost kot tudi za zunanost. Skladišče za krmo, zbiralnik za gnojenko ali gnojšče ter druge pomožne naprave naj bodo primerno prilagojene, tako da bo hlev mogoče tudi povečati, kar se čisto zgodi.

INŽ. MM. L.

Delavčev žep plača novoletna darila

Novoletna darila že zdaj? Ne – sploh ne! Tak je predlog osnovne organizacije ZK tovarne avtomobilov v Mariboru. Pobudo so podprle tudi druge

Ce ve eden, ne ve nobeden, če vesta dva, ve pol sveta... (Ljudska modrost)

partijske organizacije: letos in sploh za vedno naj bi ukinili novoletno obdarovanje poslovnih partnerjev. Mariborski predlog bodo poslali republiški konferenci SZDL in republiškem svetu sindikatov.

Res je, v posameznih delovnih organizacijah so o tem razpravljali že prej, vedno znova pa so ugotavljali: ena sama delovna organizacija ne more prenehati

s to prakso. Če bo akcija stekla po vsej Sloveniji in morda tudi po vsej Jugoslaviji, pa bo prav gotovo uspela. Tako poroča o vprašanju POLITIKA 7. novembra.

Spiski pa so gotovi že od lani in prejšnjih let. Na njih so „vodilni poslovni partnerji“, direktorji in veliki odjemalci doma in v južnih republikah. V nekaterih naših podjetjih, tudi na Dolenjskem, so prav tako sužnji te grde razvade. Recimo ji raje kar „podkupovanje“ ali pa mazanje, da bo bolj „slo in teklo“. Res je, ne gre za milijonske vrednosti, toda paket izdelkov tovarne, vreden tja do 10 ali 20 starih tisočakov, ponovljen deset in stokrat – spet da milijone. Samo enega direktorja poznam, ki je pred dvema letoma zavnil „novoletni pozdrav“ nekonzistentne novomeške tovarne – pa je bila „nasprotna stranka“ užaljena...

Pometimo z grdimi, nesocialističnimi razvadami! Delavci, zahtevajte red pri izdatkih za reprezentanco, napravite konec medsebojnemu novoletnim „obdarovanjem“ vodilnih ljudi! Začelo se je pred leti z vodico za britje in po britju, nadaljevalo z aktivko ali potovalnim kovčkom, zbirko dragocenih knjig itd. – vse pa je šlo iz delavčevega žepa.

preganjamo delovnega človeka, temveč negativne pojave, okoriščanje življenja na račun drugih ljudi.

Ce smo pospeševali tako, da smo pomagali preusmerjati kmetije v govedorejo (kar je bilo največkrat primer), smo ravnali prav. Bodimo veseli, da kmetje sploh hočejo delati v govedoreji in živinoreji nasploh, saj vsi poznamo tisto: „Privežem kravo, krava pa mene.“ Znano je, da je govedoreja s pomočjo velikih aglomeracij (velike črede, veliki hlevi) nerešljiva in da je pri tem pomoč zasebnega kmetijstva in zasebnega dela dragocena.

Pri vsem tem lahko trdim, da je edina napaka, ki smo jo zagrešili v tem, da smo premalo naredili in da smo šli premalo v širino, za kar pa nam je zlasti manjkalo denarnih možnosti.

M. L.

Odgovor Sevnici: po drugi poti do enakih pravic v zdravstvu.

Zavrnjeno

„Bogati vkup, reveži vkup,“ s tem naslovom smo maja letos karikirali sedanji položaj, ko imamo v Sloveniji 9 skupnosti zdravstvenega zavarovanja z dokaj različnimi pravicami zavarovancev. Sevniska občinska skupščina je nekajkrat razpravljala o tem in menila, da ni prav, zlasti pa ne v skladu s stališči Zveze komunistov glede socialnega razlojevanja, da so zdravstveni zavarovanci na ravnejših, kmečkih območjih organizirani zase, na bogatejših pa zase.

Iz Sevnice so poslali republiški skupščini tudi predlog, naj bi le-ta z zakonom izenačila pravice in zadržala vse komunalne skupnosti v eno samo skupnost ter izenačila pravice zavarovancev. Predlog so utemeljevali tudi s tem, da bi bilo ceneje, zlasti pa pravičnejše, če bi Slovenija imela eno samo rizično skupnost.

Na zadnji seji socialno-zdravstvenega zbora republiške skupščine, ki je bila prejšnji teden, so poslanci ta predlog zavrnili. V obrazložitvi je bilo rečeno, da je v naših samoupravnih družbenih razmerah mogoče izenačiti pravice v zdravstvenem varstvu samo s samoupravnim dogovarjanjem med skupnostmi, ne pa z zakonsko prisilo. Dodali so še, da je treba vsekakor težiti za tem, da bi sčasoma izenačili pravice v zdravstvenem varstvu, vendar naj bi to dosegli postopno, v skladu z možnostmi.

Kako na tuje

Konec „temnih poslov“, kot to imenujejo v Zvezi republik Nemčiji, obeta predlog novega zveznega zakona, ki bo drugače urejal zaposlovanje naših državljanov v tujini.

Po predlogu tega zakona bodo smeli naši delavci prek svoje delovne organizacije v tujino le, če gre za poslovno-tehnično sodelovanje s tujim partnerjem, nadalje, če gre za stro-

Konec prekupčevanja z „belim blagom“ – našimi delavci.

kovno usposabljanje ali strokovno tehnično pomoč tujini. Delavci bodo smeli na delo v tujino prek svoje organizacije, če le-ta tam opravlja investicijsko dejavnost v svoji organizaciji in za svoj račun. Izjemoma bo dovoljeno poslati v tujino začasno odvečne delavce, vendar bodo v tujini lahko le določen čas. V predlogu zakona je posebej prepovedano, da bi naša podjetja zagotavljala tujim partnerjem naše delavce in na ta način sodelovala s tujino.

Zakon bo natančno predpisal tudi, v kakšnih pogojih lahko podjetje pošlje svoje delavce v tujino. Potrebna bo delavčeva privolitev, najmanj pol leta zaposlitve v domačem podjetju, zagotovljeno delo ob vrnitvi na istem ali podobnem delovnem mestu, odslužen vojaški rok ter zagotovljena tolikšna plača v tujini, kot jih imajo tamkajšnji tuji delavci, zaposleni na podobnih delovnih mestih in ob enakih kvalifikacijah. Urejene morajo biti tudi primerne življenjske razmere za delavce, ki jih podjetje pošlje na delo v tujino.

M. L.

Strah nad glavo

Preplah so, razumljivo, prvi začeli dimikarji. Silvo Osovnikar, dimnikarski mojster iz Sevnice je pozimi dejal našemu sodelavcu, kaj je odkril pri pregledovanju dimnih vodov: „Dimniki propadajo. Ljudje kupujejo novejši peči, na olje ali trajno žareče ter peči za centralno kurjavo. Pri tem ne upoštevajo, da nastajajo pri gorenju plini, ki se v dimnikih kondenzirajo, s tem pa nastajajo kisline, ki uničujejo običajno opeko. Ker so ljudje začeli drugače kuriti zadnja leta, največ nevšečnosti z dimniki šele prihaja.“

INŽ. Dušan Gregorka, svetnik pri IMP v Ljubljani, ki ima štiri desetletja izkušenj pri načrtovanju in preučevanju centralne kurjave, je sodelavki Tedenske tribune razložil znanstvene osnove za vse te nevšečnosti z dimniki. Krivo je žveplo, ki ga vsebuje olje, pa tudi premog.

Boljši izkoristek pri gorenju in nižje izhodne temperature ter manjšajoče se segrevanje in ohlajevanje dimnih vodov pri avtomatskih centralnih kurjavah (ki se vklaplajo in izklaplajo), vse to pospešuje utekočinjenje izpušnih plinov in pare ter tvorbo pogubne kisline, ki prej ali slej uniči dimnik.

Kaj torej narediti, se lahko vprašamo z vse številnejšimi lastniki centralnih kurjav? INŽ. Gregorka odgovarja: „Za nesrednike, ki imajo navadne dimnike (in še s slabo vleko povrh, kar propadanje še pospeši), žal ni druge tolažbe, kot da bodo morali prej ali kasneje dimnike prav od dna na novo postaviti oziroma temeljito obnoviti. Pri gradnji je treba uporabljati posebne vrste samotno opeko.“

M. L.

vredno je zapisati...

Vsaka teorija je siva, samo drevo življenja je vedno zeleno. Ta Goethejeva misel se vedno znova potrjuje – tudi v našem političnem življenju.

Ce je Zveza komunistov postajala organizacija srednjih, uradniških slojev in se oddaljevala od delavcev, je s tem izgubljala svojo revolucionarnost, svojo razredno usmerjenost, svojo praktično uspešnost, svoje drevo življenja. Če se zdaj hoče spremeniti, okrepiti, postati

Brez delavcev

življenjsko močnejša, delavcu bolj potrebna, mora spremeniti kadrovsko sestavo. Nikakor se ne more zadovoljiti s tem, da ima v svojih vrstah manj kot eno tretjino delavcev, in da so delavci – neposredni proizvajalci v njenih višjih vodstvih tako rekoč – bele vrane.

Ko ocenjujemo dosedanje evidentiranje možnih kandidatov za voljena vodstva Zveze komunistov Slovenije in Jugoslavije, ki je bilo opravljeno v slovenskih in s tem tudi v naših občinah, ni mogoče mimo ugotovitve, da se zaenkrat ni nič obrnilo na boljše in da v našo zavest ni prodrlo prepričanje, da morejo politiko ZK spremeniti samo ljudje. Neobhodno je potrebno sodelovanje delavcev samih. Toda glej: med doslej evidentiranimi kandidati je le 9 odstotkov neposrednih proizvajalcev, sorazmerno zelo malo pa je evidentiranih tudi mladincev in žena. Večina doslej predvidenih možnih kandidatov je iz vrst „višjih slojev“, vodilnih ljudi. Vprašanje je, če bo takim vodstvom razredna usmerjenost politike ZK tako življenjsko nujna kot delavcem samim.

Prvi „val“ evidentiranja je mimo. Ni izpolnil pričakovanj. Toda evidentiranje še ni končano – trajalo bo še do sredine marca prihodnjega leta. Se je čas, da popravimo zamujeno, da popravimo med delavci – neposrednimi proizvajalci dobre, poštene komuniste, ki bodo v vodstvih z življenjskim interesom odločali o delovanju svoje, delavske partije.

M. LEGAN

NA KRATKO

RIBNICA – Na današnji seji občinske skupščine bodo razpravljali o pismu predsednika Tita in izvršnega biroja ter o družbenem dogovoru o enotnih osnovah za kadrovske politike v občini.

KOČEVJE – Za včeraj zvečer je bila sklicana seja občinskega komiteja ZK z dnevnim redom: analiza ocen razprav po pismu ter dogovor za nadaljnje naloge po pismu in 29. seji.

TREBNJE – V okviru mladinske politične šole bo jutri popoldne govoril o stabilizaciji gospodarstva inž. Marko Bulc, član predsedstva SFRJ, v soboto pa o mednarodnih odnosih Jugoslavije Bogdan Osolin, predsednik zunanjepolitičnega odbora v zvezi skupščini.

NOVO MESTO – V torek popoldne je medobčinski svet ZK Novo mesto obravnaval priprave na tretjo sejo ZKJ, posvečeno mladini, razen tega pa je razpravljala tudi o uresničevanju pisma v naših kontrolnih in pravosodnih organih.

TREBNJE – V torek so se sestali predstavniki republiškega cestnega sklada, občinske skupščine Trebnje in projektanti ter razpravljali o zahtevi Trebnjega, da je treba olajšati gradnjo v pasu ob avtomobilski cesti.

V petek so se v dvorani novomeškega dijaškega doma v Šmihelu zbrali na preizkus gojenci in gojenke, ki jih veselijo folklorni plesi. Izbrane plesalce z dobrim poslušom in občutkom za ritem bo vodila priznana in dolgoletna učiteljica folklornih plesov Tončka Marolt iz Ljubljane, organizator pa je priljubljeni pevec Tone Kozlevčar. S pomočjo novomeške glasbene šole nameravajo ustanoviti tudi tamburški orkester. (Foto: S. Mikulan)

V čaši še ni povsem čistega vina

(Nadaljevanje s 1. strani)

renci Zveze komunistov tako rekoč „ni bil dosegljiv“ za tesnejše stike s komitejem. Ni prihajal na razne seje, kamor so ga vabili, bil je veliko odsoten, zamerilo pa mu tudi, da je ob zadnjem važnem sestanku komunistov Metlike sedel v restavraciji. Na sestanek ga ni bilo, izgovoril pa se je, da ima dopust. „Ob tako važnih zadevah, kot jih naša družba doživlja zdaj, posebno pa Metlika, za komunisti ni dopusta,“ je bilo tudi mnenje medobčinskega sekretarja ZK Ludvika Goloba.

Konferenca tokrat ni mogla opraviti z vsemi nerazčiščenimi stvarmi, ki zadevajo razmere v občini, delo posameznih organizacij ali posameznika po Titovem pismu. Sklenili so, da se bo zasedanje nadaljevalo v prvi polovici decembra, medtem pa bo komite ponovno razpravljala, če je

potreben za dokončno razčiščevanje še ostrejši veter.

Konkretno kadrovske spremembe, ki so jih izglasovali že tokrat, so: Dragica Nenadič so razrešili članstva v medobčinskem svetu ZK za Dolenjsko, namesto nje pa izvolili Albino Tošesko, zaposleno v KOMETU. Razen tega so letos že tretjič menjali nekaj članov občinskega komiteja. Toneta Stručja, Nikolo Podrebarca in Rudija Dima so črtali

iz komiteja, izvolili pa Jožico Cigič, Mirka Jeleniča in Nika Viktorovskega. Predlagali so tudi osnovni organizaciji ZK v BETI, naj odpokliče iz članstva konference Toneta Stručja in Podrebarca, obenem pa razpravlja, če sploh še lahko nosita partijsko knjižico.

R. BAČER

Marinc

(Nadaljevanje s 1. strani)

odločno uresničuje. Tudi po svojih osebnih lastnostih je primerna osebnost za to odgovorno funkcijo. Z omenjene seje so poslali predsedstvu republiške skupščine zahtevo, naj novi mandat čimprej sestavi nov republiški izvršni svet.

Andrej Marinc se je rodil 4. oktobra 1930 v Celju, po poklicu je diplomirani kmetijski inženir. Nekaj časa je delal v kmetijstvu, nato pa se je začel poklicno udeleževati v politiki. Bil je sekretar občinskega komiteja ZKS v Šmarju, predsednik okrajnega odbora SZDL v Celju, poslanec republiške skupščine, član CK ZKS, od leta 1968 pa je sekretar sekretariata CK ZKS. Član Zveze komunistov je postal s 17 leti in bil vseskozi družbeno aktiven.

Nagrada za veliko delo

Republiški odbor Zveze združenj borcev nagradil prifarske pionirje za njihovo delo »30 let pionirske organizacije v Kolpski dolini«

V petek je bila v Vasi-Fari prisrčna svečanost, na kateri so predstavniki republiškega odbora ZZB obdarili pionirsko organizacijo osnovne šole z radiom-gramofonom in ploščami. Prifarski pionirji so si zaslužili nagrado, ker so njihovi mladi zgodovinarji med vsemi slovenskimi šolami najbolj opisali in prikazali delo pionirske organizacije od ustanovitve pred 30 leti do danes.

Ob tej priložnosti so pionirji izvedli lep kulturni spored, na katerem

so zapeli in recitali več partizanskih in narodnih pesmi ter prebrali nekatere odlomke iz svojega nagrajenega zgodovinskega elaborata. Pripravili so tudi razstavo, na kateri so predstavili v besedi in sliki 30 let dela njihove pionirske organizacije, partizansko literaturo, vojaško opremo, denar, ki je veljal med vojno na tem območju, pa tudi pisma borcev, narodnih herojev ter pesnikov in pisateljev, ki sodelujejo s prifarskimi pionirji.

Svečanosti v Vasi-Fari so se razen Staneta Urbančiča, sekretarja Pionirske zveze Slovenije, in predstavnikov republiškega odbora ZZB Toneta Turnherja in Zdravka Klanjščka udeležili še predstavniki Zveze prijateljev mladine iz Kočevja, domačini in seveda učenci osemletke Vas-Fara.

Vreme v Kočevju

Hidrometeorološki zavod Ljubljana je predlagal občinski skupščini

Kočevje, naj bi ustanovila sinoptično postajo, ki bi 3-krat na dan poročala v Ljubljano o vremenskih razmerah. To je potrebno predvsem zaradi turizma, večjega prometa v budoče na tem območju in drugega. Predlog je bil sprejet in postaja bo začela delati predvidoma že 1. decembra letos. Občinska skupščina bo plačala človeka, ki bo to delo opravljal, in telefonske stroške.

Seminar za ravnatelje

V Šmarjskih in Čateških Toplicah bosta za ravnatelje vseh šol iz 4 občin (v organizacijski enoti Novo mesto) seminarja za družbeno-politično izobraževanje. Prvi bo v Šmarjskih Toplicah od 7. do 9. decembra, drugi v Čateških Toplicah od 14. do 16. decembra.

ČRNOMALJSKI PRIMER:

Vsaj pri otrokih ne razlik!

Podjetja naj se za novo leto odrečejo svojim dedkom Mrazom, dragim voščilnicam in darilom, namesto tega pa prispevajo v skupen sklad za enotno obdaritev vseh otrok v občini

Prejšnja leta bi tak predlog Občinske zveze prijateljev mladine in sindikatov gotovo nalezl na hud odpor, letos pa je takoj našel pristaše. Tudi to je praktična posledica stališč, za katere se navdušujejo občani po Titovem pismu.

Znano je, da so poprej otroci obojestransko zaposlenih staršev dobivali dedka Mraza v obeh podjetjih, od koder prihaja v družino osebni dohodek, darila so bila doma pod okrašeno jelko in še skromna vrečka na terenski novoletni prireditvi. V nasprotju s tem so bili malčki s podeželja, predvsem otroci kmetov, odpravljeni največkrat samo s pomarančo in zavitkom keksov, kar so dobili na novoletni proslavi v šoli. Šlo je za velike razlike že pri najmlajših in že ti so lahko videli in občutili krivico.

Prav zato so letos z Občinske zveze prijateljev mladine v Črnomlju vsem delovnim organizacijam razposlali pismo, v katerem prosijo za prispevek v skupen občinski sklad. Iz tega bo organizacija nakupila enotna darila za mestne in vaše otroke. Tako bo siromak z Zilj ali Radenc dobil prav toliko od uradnega dedka Mraza kot direktorjev sinček iz Črnomlja.

Sindikati pa predlagajo, naj se podjetja odpovedo dragim novoletnim voščilnicam ter darilom poslovnim prijateljem, namesto tega pa podpro sklad za obdaritev otrok ali pa namenijo ta denar za obdaritev starih, osamelih in bolehnih občanov. Tudi teh ne manjka. Predlog še ni bil dobro izrečen, že je našel odziv. Temeljna izobraževalna skupnost je prva nakazala 10.000 dinarjev.

R. BAČER

Več družbeno usmerjene vzgoje!

Na konferenci ravnateljev osnovnih in posebnih šol iz 4 občin (v organizacijski enoti ZŠ Novo mesto), ki je bila v torek dopoldan v Novem mestu, so zbrani naprej razpravljali o marksistični vzgoji na šolah. Zedinili so se, da je bila sedaj preveč poudarjena funkcija izobraževanja, premalo pozornosti pa so posvetili družbeno usmerjeni vzgoji, ki naj temelji na marksizmu kot kritični teoriji in idejni osnovi. Poudarili so, da mora prav vsak predmet in vsaka dejavnost vsebovati in uresničevati družbene vzgojne smote. Ugotovili so, da je naša šola družbeno angažirana, ne more in ne sme pa biti idejno nevtralna. Kritizirali so tudi neaktivnost učiteljev ob aktualnih političnih dogodkih.

Nadalje so se pogovarjali o ukrepih za izboljšanje vzgojnih in izobraževalnih ukrepov, o težavah ob poučevanju nove matematike, o ocenjevanju in napredovanju učencev z namenom, da bi bilo kar najmanj ponavljavcev, na koncu pa še o zaposlovanju učencev, ki zaključijo šolanje na osnovnih šolah.

Jp.

Vsak po svoje

Predstavniki hišnih svetov, kemične tovarne, občine in Stanovanjskega podjetja Kočevje niso bili na torkovem sestanku, 21. novembra, enotnega mnenja o novi ceni za centralno kurjavo, zato so sklenili, da se bodo pogovarili o tem še na sestanku z inšpektorjem. Predstavniki kemične je namreč menil, da se dovoljeno 65-odstotno povišanje cene nanaša na ceno kalorije (kot piše tudi v odloku), potrošniki pa, da se nanaša na mesečni prispevek za ogrevanje, ki so ga plačevali doslej. Razlika je precejšnja, saj bi se po tolmačenju kemične tovarne cena kalorije res zvišala za dovoljenih 65 odstotkov, dejansko pa bi se zvišal mesečni prispevek stanovalcev za centralno kurjavo v dinarjih kar za 140 odstotkov. Nekaj je tu narobe. Če bi namreč letos kurili enako kot lani in če bi bili izračuni o povišanju pravilni, potem ne bi smelo priti do razlike v ceni za kalorijo in mesečnim prispevkom.

Po stopinjah

(Nadaljevanje s 1. strani)

šću Agrarie, v dobovski osnovni šoli in v breziškem zdravstvenem domu.

V sevniški občini jih je v nedeljo od 1883 kmečkih upravičencev volilo 1814, od tega jih je bilo 1736 ali 92,19 odst. za združitev skladov. Med 2060 upokojenci, obrtniki in ljudmi svobodnih poklicev, ki so glasovali (vpisanih je bilo 2212), jih je za združitev glasovalo 1825 ali 82,05 odst. Po nepopolnih podatkih se je referendumu udeležilo v sevniški občini 92,08 odst. delavcev, za združitev pa jih je glasovalo 80 odst.

V ribniški občini je prišlo na glasovanje vseh 747 kmetov, od katerih jih je 97,3 odstotka glasovalo za združitev, ostali pa proti. V kočevski občini je izmed 329 vpisanih volivcev – kmetov glasovalo „za“ tudi 97,3 odstotka. Od 3993 vpisanih volivcev delavcev, upokojencev, obrtnikov in ostalih jih je v ribniški občini 3637 ali 91,1 odstotka glasovalo za združitev, ostalih 8,9 odstotka pa se glasovanja ni udeležilo ali so glasovali proti oziroma so bile njihove glasovnice neveljavne.

V kočevski občini se je od 8629 vpisanih volivcev udeležilo glasovanja 8064 ali 93,4 odstotka. „Za“ jih je glasovalo 7850 ali 91 odstotkov (proti 156 in neveljavnih 58).

J. T. – A. Z. – J. P.

Pionirjem osnovne šole Vas-Fara je v imenu republiškega odbora ZZB izročil nagrado Zdravko Klanjšček, predsednik komisije za zgodovino NOB. Učenci osnovne šole pa so izvedli lep kulturni program in pokazali gostom razstavo, ki so jo uredili za to priložnost. (Foto: Prime)

Denar za obnovo doma TVD Partizan v Ribnici je zdaj zagotovljen in sicer okoli 625.000 din. Nič več resne ovire, da dela ne bi bila dokončana še pred novim letom. (Foto: J. Prime)

Vsaj hvala za trud!

Letos bo dobilo občinsko priznanje šest prosvetnih delavcev črnomaljske občine

Javna priznanja za prosvetne delavce v črnomaljski občini niso dolgo v modi, zato je bila že večkrat kritika, češ da družba ne vrednoti pravilno njihovega dela. Letos so drugi vpeljali prakso, po kateri so šole dale predloge za najbolj zaslužne člane kolektiva na področju vzgoje in izobraževanja, temeljna izobraževalna skupnost pa priznanja podeli na svečanosti ob koncu leta.

Izvršni odbor TIS je pred dnevi prebral 12 predlogov šol in med njimi izbral 6 prosvetnih delavcev, ki po mnenju tega organa v prvi vrsti zaslužijo pohvalo.

Priznanja bodo dobili: prof. Marjan Skrbinšek z gimnazije; Andrej Petek – ravnatelj osnovne šole Črnomelj; Darinka Fabjan – učiteljica iz Črnomlja; Fanika Tomaz – ravnateljica šole v Dragatušu; Metod Plut – ravnatelj semišolske šole in prof. Marko Kobe – ravnatelj osemletke v Starem tgu. Osnovna šola Vinica bo dobila občinsko priznanje kot edina tovrstna ustanova v občini, ker je na področju vzgoje in izobraževanja doslej največ naredila.

Solnikom občinska priznanja bodo prinesla materialnih koristi, toda tudi v tem poklicu je precej ljudi, ki jim pohvala pomeni več od denarja. Letošnji dobitniki priznanja ali pogagoga, ki so se z vso vnemo razdajali za napredek svoje šolske ustanove, zato jim po pravici gre za trud in prizadevanost vsaj javna hvala.

DOPIŠNA DELAVSKA UNIVERZA – Ljubljana, organizira v sodelovanju z DELAVSKO UNIVERZO

»JOŽE ŠEŠKO« – Kočevje v šolskem letu 1972/73

– INŠTRUKTAŽNO OSNOVNO IZOBRAŽEVANJE V KOČEVJU

Izobraževanje je namenjeno vsem tistim, ki niso končali osnovne šole v času rednega šolanja, temelji pa na kombinaciji dopisne in ENKRAJEDNEŠKE instruktajne oblike.

VPISOVANJE JE DO 5. DECEMBRA 1972.

Podrobne informacije o sistemu izobraževanja, učnem programu in pogojih za vpis dobite pri Dopisni delavski univerzi v Ljubljani, Parmova 39, ali pri Delavski univerzi »Jože Šeško« v Kočevju.

Upravni odbor podjetja storitvenih obrti
»KOVINAR« — Kočevje

RAZPISUJE
DELOVNO MESTO

RAČUNOVODJE za določen čas

POGOJI: srednja strokovna izobrazba ekonomske smeri in 10 let dela v knjigovodsko finančnih poslih, od tega 5 let samostojnega vodenja računovodstva.

Razpis velja 8 dni po objavi.

Kandidati naj vložijo prošnjo na naslov »KOVINAR« Kočevje.

SAVSKE ELEKTRARNE — Ljubljana
ELEKTROPRIVREDA — Zagreb
grupa za pripravo gradnje NE Krško
Krško, Ulica 4. julija 38

objavljata prosto delovno mesto

STENODAKTILOGRAFKE

v skupini za pripravo NE v Krškem

POGOJI: končana srednja administrativna ali njej podobna šola, znanje stenografije, strojepljiva in pisarniškega poslovanja. — Prednost imajo kandidatke z delovnimi izkušnjami na enakih ali podobnih delovnih mestih. — Nastop službe je mogoč takoj. Stanovanje se ni na razpolago.

Kandidatke naj pošljejo podatke z dokazili o strokovni izobrazbi, delovnih izkušnjah in s kratkim življenjepisom na gornji naslov. — ROK ZA PRIJAVO: osem dni po objavi razpisa.

RAZPIS NATEČAJA ZA ŽUPANČEVO NAGRADO V SEZONI 1972/73

— 1 —

Z namenom, da bi poživili, razširili in vsebinsko obogatili prizadevanja na področju kulturno-umetniškega in kulturno-vzgojnega delovanja,

RAZPISUJEJO

občinski skupščini Črnomelj in Metlika
občinski konferenci SZDL Črnomelj in Metlika
občinska sindikalna sveta Črnomelj in Metlika

NATEČAJ ZA ŽUPANČEVO NAGRADO V SEZONI 1972/73

— 2 —

Z tekmovalstvu za Župančjevo nagrado so vabljeni vsa kulturno-prosvetna društva in amaterske skupine, ki delujejo na območju občine Črnomelj in Metlika.

— 3 —

Društva in skupine, ki žele tekmovali za Župančjevo nagrado, morajo svoje sodelovanje prijaviti na Občinski svet Zveze kulturno-prosvetnih organizacij, Črnomelj. Prijava mora vsebovati naziv skupine oziroma društva, naslov in v kateri vrstni kulturno-umetniškega ali kulturno-vzgojnega delovanja želi tekmovali.

— 4 —

Prireditelja tekmovalstva sta občinska sveta ZKPO Črnomelj in Metlika. Organizacijske posle v zvezi s tekmovalstvom pa vodi občinski svet ZKPO Črnomelj.

— 5 —

Tekmovalje za Župančjevo nagrado bo trajalo od dneva objave tega razpisa pa do objave zaključnega tekmovalstva.

— 6 —

Zaključna prireditev tekmovalstva za Župančjevo nagrado pomeni revijo, pregled in oceno najuspešnejših prizadevanj amaterskih kulturno-umetniških skupin v sezoni 1972/73. Zaključna prireditev nosi naslov: BELOKRANJSKA KULTURNA REVIVA.

— 7 —

Pogoji tekmovalstva za Župančjevo nagrado in način ocenjevanja oziroma vrednotenja uspehov tekmovalskih skupin so razvidni iz pravilnikov za posamezna umetniška področja.

— 8 —

Za vsako umetniško področje bosta imenovala prireditelja tekmovalstva posebno strokovno komisijo.

— 9 —

Rezultati tekmovalstva bodo javno objavljeni.

— 10 —

Vse spore in pritožbe, ki bi nastali v zvezi s tekmovalstvom, bo reševal Odbor za tekmovalstvo za Župančjevo nagrado, ki ga bodo imenovali v primeru potrebe razpisniki tekmovalstva.

Martinu Barbu pomagata v drevnici tudi otroka Danica in Tine (Foto: Sandi Mikulan)

Najbolj primerno je v jeseni

Kooperant Martin Barbo ima več kot 1.000 različnih sadik

Martin Barbo z Malega Kala pri Mirni peči je že 10 let kooperant novomeške kmetijske zadruge Krka. Srečal sem ga v zadruzi, kamor je pripeljal sadike različnega sadnega drevja.

„Za letos sem pripravil v drevnici več kot 1.000 različnih sadik,“ pravi. „Enoletne in dveletne sadike

imam posajene na 30 arih gojitvene površine. Postrežem lahko z zlatim in rdečim delišezom, jonatanom, krivopeclem, zlato parmeno in voščenko med vrstami jabolk ter s hruškami vrste klerzo in pastorjevka. Prav tako imam naprodaj orehe, breskve in slive, medtem ko bom imel česnje godne za prodajo šele prihodnje leto.“

V kmetijski zadruzi velja sadika jabolane od 18 do 30 dinarjev, cene za druge sadike pa so od 30 dinarjev navzgor. Pri Barbu v drevnici si lahko obiskovalec po želji izbere sadike, razen tega pa ga kooperant pouči tudi o pravilnem sajenju in gojenju, o zimskem in poletnem škropljenju v sodobnem kmetijstvu ali vrtničarstvu.

„Bolje je saditi jeseni kot spomladi,“ trdi Barbo, „ker potem sadike prej rodi.“ Prav tako svetuje, kako prepoznati sovražnika voluharja. Potem ko sem ga obiskal, sem se vračal z izkušnjami prekaljenega

sadjarja in z dragocenimi nasveti. Velja še to: vsak, kdor gre k njemu po nakupih, naj prinese plastične vrečke, da bo lahko vanje zavil korenine sadik.

S. M.

Smo za pravico

Pismo iz OŠ Šentrupert

Razredna skupnost 6. a osnovne šole v Šentrupertu se pridružuje vsem tistim našim državljanom, ki se z demonstracijami in drugačnimi zahtevami pridružujejo boju za pravice koroških Slovencev.

V tednu solidarnosti v boju z vietnamskim ljudstvom se tudi mi vključujemo v solidarnostno akcijo z željo, da bi se napovedi o prekinitvi vojne v Vietnamu čimprej uresničile.

Učenci 6. a razreda: Miro Brezovar, Mari Salehar, Ivan Dolinšek, Joži Brdar, Tonček Majcen, Verica Strukelj, Viki Gregorčič, Jože Ramovš, Franci Zgonc, Olga Steklara, Slavka Dolinšek, Zdenka Jurčič, Marinka Mikec, Jože Krajšek, Dragica Kraševac, Franci Golob, Marjan Fajfar, Tone Gričar, Zdenka Salehar in Dori Kovajev.

List za vsakogar
»Dolenjski list«

Povsod gluha ušesa

Pred šestimi leti smo se obrnili na Socialistično zvezo zaradi mostu, ki je začel postajati nevaren za šest družin, katerih člani so stari od 3 do 75 let. Ker ni zaleglo, smo za pomoč prosili stanovanjsko podjetje, občino, zadrugo, Ljudsko milico, a nikjer nismo našli na razumevanje.

Nekaj dni preden se je most porušil, smo šli na občino in obvestili predsednika, kakšno je stanje. Ker ni prav nikjer posluha za naše težave, smo odklonili plačevanje stanarine. Če hočemo do bloka, moramo hoditi čez njivo, ki je ob dežju kot drsalna steza. Ker PTT smatra, da je dohod njihovega uslužbenca nemogoč, smo tudi že tri mesece brez redne dostave pošte.

Na mostu je bila pritrjena tudi vodovodna cev in bili smo teden dni

brez pitne vode. Uporabljali smo Dobičičovo, v katero se izteka nesnaga iz tovarne Belsad. Grozi nam zima, z njo prihaja nevarnost, da zmrzne vseča vodovodna cev. Kaj bo potem? V bližini bloka si je zadruga uredila odpadno jamo za drobovino, ki jo vozijo iz klavnice, tako da se bojimo tudi medveda, ki ga privablja duh po mesu.

Predstavljajte si življenje v bloku brez poti, brez pitne vode, skozi odprto okno pa zaudarja duh po mrhovini. Kdo bo pozimi skrbel še za pluzenje snega? Na občini dobimo zmeraj isti odgovor: počakajte! Čakali smo dovolj dolgo, zdaj smo prisiljeni prositi javno za pomoč in odgovor.

Stanovalci bloka 26 in 28
Kočevje pri Črnomlju

Poslovni odbor podjetja »INKOT« odgovarja

Tov. Jože Bregar, predsednik poslovnega odbora podjetja INKOT v Trebnju, nam je poslal spodnje pismo, glede katerega njihov odbor v smislu določil Zakona o tisku zahteva objavo odgovora. Čeprav menimo, da odgovor iz podjetja ne zanika nobenega dejstva, o katerih smo poročali 16. novembra v sestavku „Delavci in predsednika DS se tako ne požene na cesto“, zahtevani odgovor oz. pojasnilo iz INKOTA objavljamo.

Naše podjetje, to je podjetje „INKOT“ iz Trebnja, je bilo ustanovljeno 1. januarja 1971 in je zelo mlado podjetje. Kljub temu, da šteje naš kolektiv le 120 delavcev, znaša realizacija našega podjetja samo v tem letu preko ene milijarde starih dinarjev. Taka realizacija ob tako majhnem številu delavcev pa seveda zahteva maksimalno angažiranje vsakega proizvajalca v procesu proizvodnje. Po drugi strani pa narava našega dela terja izdelavo proizvodov v podjetju na eni, nato pa montažo teh objektov na terenu na drugi strani.

Ker je najbolj ekonomično in

smotno, zaradi narave proizvodnje ter glede števila zaposlenih tudi edino možno, da tisti, ki je sodeloval pri izdelavi določenega objekta v matičnem podjetju, dela tudi s potrebnim znanjem in odgovornostjo na montaži istega objekta, je kolektiv že pred časom na skupnem delovnem sestanku sprejel sklep, da morajo obvezno vsi, ki so sodelovali pri proizvodnji določenega objekta v podjetju, na montažo tega svojega objekta na teren.

Tako je bil tudi tov. Janežič že mesec dni pred predvidenim spornim odhodom na teren osebno seznanjen s tem, da bo čez mesec dni

moral na montažo objekta, pri kateri izdelavi je sodeloval v podjetju. Pri tem je šlo tako v podjetju kot na terenu za delo v popolnoma enakih delovnih pogojih. In kljub temu, da je tov. Janežič že mesec dni pred odhodom na teren za to vedel, se je pojavil v pisarni direktorja Jurgliča dva dni po tem, ko bi že moral biti na terenu! Prosil je direktorja, naj on uredi, da Janežič ne bo odšel na montažo. Direktor Jurglič mu je odgovoril, da po sistematizaciji delovnih mest o tem ne odloča direktor, ampak delovodja, ki ga je poslal na montažo. Iz tega razloga direktor Jurglič tudi ni obravnaval spornega Janežičevega zdravniškega spričevala. Ker zaradi že opisane narave in organizacije proizvodnje v podjetju „INKOT“ dejansko za tovariša Janežiča ni bilo drugega dela v podjetju, je ta dejansko ostal doma. Na zahtevo občinskega komiteja ZK Trebnje je bil nato tov. Janežič osebno naprošen, naj se vrne na delo.

Takoj, ko je bil direktor Jurglič

pozvan na občinski komitej, smo pisмено naprosili skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja, podružnico v Novem mestu za mnenje, ali zadošča zdravniško potrdilo trebanjskega zdravnika za Janežičevo oprostitve od dela na montaži. Omenjeni zavod nam je v svojem dopisu z dne 14. novembra 1972 pisмено pojasnil, da naša delovna organizacija po omenjenem sporočilu Janežičevega zdravnika ni dolžna preskrbeti delavcu, v konkretnem primeru Janežiču, drugega ustreznega dela, ker lahko tako sporočilo izda le ustreznega z zakonom določena komisija.

Toliko želi poslovni odbor podjetja „INKOT“ povedati z namenom objektivnega informiranja javnosti, s pripombo, da bo tudi direktor Jurglič vložil ustrezno pritožbo zoper sklep prve stopnje o izključitvi iz ZK.

Za poslovni odbor
predsednik:
JOŽE BREGAR

AB Agraria
BREŽICE
Ste v zadregi
za darilo?

Sopek nageljčkov ali vrtnic je primerno darilo za vsako priložnost. Naša dnevna proizvodnja je več tisoč cvetov v 6 barvah. Zahtevajte v najbližji cvetličarni nageljčke ali vrtnice iz vrtnarije Čatež!

Le obotavljanje ali kaj drugega?

Kako v naših občinah ustanavljajo temeljne organizacije združenega dela?

Skupina jugoslovanskih ekonomistov je izračunala, da bi s takšnim tempom, kakršen je zdaj, potrebovali nič manj kot 30 let, da bi v vsakdanjem življenju uresničili ustavno načelo o pravicah delavcev, da sami razpolagajo z doseženim dohodkom. Ustanavljanje temeljnih organizacij združenega dela je pot k temu cilju, vendar gre prav to pri nas zelo počasi. Veliko je obotavljanja in pomišlekov, pa tudi nezaupanja. Da bi ugotovili, kako je s tem v naših občinah, smo vodilnim ljudem zastavili naslednja vprašanja:

1. Ustanavljanje TOZD izhaja iz tako imenovanih delavskih amandmajev, ki so, kot se zdi, nekaterim vodstvom v podjetjih nekako nepriljubljena. Zakaj je, po vašem, toliko obotavljanja? Gre za objektivne težave, nejasnosti ali morda celo za nenaklonjenost te zamisli?

2. V občinah, kjer imajo obrate, ne pa sedežev podjetij, kamor ti obrati spadajo, se nagibljejo k teritorialnemu načelu organiziranosti temeljnih organizacij združenega dela. V tem vidijo več jamstva, da se ustvarjeni presežek ne bo odtuževal, tako organizirane TOZD pa bodo bolj povezane s krajem, kjer obstajajo. Kakšno je vaše mnenje?

3. Medobčinski svet ZK Posavje (pa tudi že nekateri drugi v preteklosti) le te dni sklenil, da bo zahteval od republiških organov, naj s predpisom določijo, da morajo podjetja obvezno dati občinam podatke o gospodarskem položaju dislociranih obratov. Ti podatki so koristni in zanimivi že sami po sebi. Zakaj jih vaše podjetje nima, oziroma zakaj z njimi ne seznanja občinskih skupščin?

4. Posamezni predstavnik delovne enote ali obrata ne more sam bistveno vplivati na odločitve osrednjih samoupravnih organov. Zato le v težnjah, da bi samoupravo razširili, predvideno ustanavljanje delegacij, ki bi se v imenu delovnih enot oziroma obratov lahko bolj enakopravno pogovarjale še pred ustanovitvijo TOZD in v zvezi z ustanovitvijo samo. Kaj boste naredili pri vas?

Odgovore so zbrali novinarji RIA BAČER, JOŽE PRIMC, JOŽICA TEPPEY, IVAN ZORAN in ALFREDO ŽELEZNIK, vprašanja le postavil in stran uredil MARJAN LEGAN.

Inž. ALOJZ ŠKRABL, predsednik komisije za usklajevanje ustavnih dopolnil v krški tovarni papirja:

1. „Komisija deluje od letošnje pomladi in se je poglobljeno lotila dela. Sprva smo nekoliko čakali na modele, da ne bi ukrepali napak. Bilo je nekaj nejasnosti, saj smo amandmaje napačno razumeli in menili, da moramo podjetje razbiti na

MILAN BRATOŽ, predsednik komisije delavskega sveta za razvoj samoupravne zakonodaje pri Labodu:

1. Pri nas ni bilo potrebe po mečkanju oziroma čakanju, saj smo že v statutu, sprejetem pred letom in pol, predvideli samoupravno strukturo, ki jo hočejo delavski amandmaji. Načrtujemo tri TOZD (novomeški in krški obrat ter skupne službe) kot za-

FELIKS VIDMAR, sekretar Združenega KGP Kočevje:

1. Priprave za ustanavljanje TOZD potekajo pri nas že dalj časa. Razčističevali smo namreč nekatera notranja razmerja in nesoglasja, ki so se pojavila v podjetju že pred razpravo o ustanavljanju TOZD. Prav ustavni dopolnili 21 in 22 sta privedli do enotnih mnenj vodstvenih ka-

EDO VERSTOVŠEK, direktor obrata Slovin Brežice in predsednik komisije za ustanavljanje TOZD pri komiteju občinske konference ZK:

1. Te stvari so se zavlekle, ker je bilo premalo zavzetosti od zgoraj, ker so bila matična podjetja premalo aktivna. Po pismu predsednika Tita se je to spremenilo in prepričan sem, da bomo

Inž. JANEZ GAČNIK, direktor Kmetijske zadruge Metlika:

1. Malce je strahu in nezaupanja zaradi prakse preteklih let, ko so se važni predpisi tako rekoč čez noč spreminjali. Res pa je, da zahteva ustanovitev TOZD tudi nemalo priprave. Pri nas v zadruzi se sekretar podjetja bavi samo s tem delom.

2. Tudi v naši občini vidimo, da so obrati večjih podjetij v

ANDREJ DULAR, poslovni sekretar IMV Novo mesto, je svoj odgovor na vsa štiri vprašanja strnil v naslednje:

V zadnjem času smo v podjetju veliko razpravljali o možnostih za realizacijo ustavnih amandmajev in o tem, kakšno

Inž. SLAVKO NEMANIČ, direktor Kmetijske zadruge Trebnje:

1. Tudi v kmetijskih organizacijah je treba uresničiti ustavno dopolnilo. To terjajo posebno zakon o združevanju kmetov. Nimamo nobenih pomislekov, da dohodka, ki so ga ustvarili vsi, ne bi po pravičnih kriterijih tudi razdelili. Že pred leti smo v nekdanjih 9 malih kmetijskih združenjih izvolili posebne odbore kooperantov že poldrugetno delo teh odborov

FRANC ERNESTL, pravni referent v sevnjski „Lisci“:

1. Vsekakor ne gre za nenaklonjenost zamisli o ustanavljanju TOZD, temveč za objektivne težave. 2. novembra je centralni delavski svet imenoval iniciativni odbor za izvedbo priprave pri uresničevanju ustavnih dopolnil. Ostalo je pripravljeno, izdelati je treba še posamezne oblike samoupravnih sporazumov. Liska ima obrate v več občinah, vendar, kot ugotav-

atome. Po temeljitih tehtanju raznih možnosti, ki nam jih ponuja ustava, je komisija izoblikovala tri osnovne predloge.

Po prvem naj bi v podjetju ustanovili sedem TOZD iz obstoječih delovnih enot. Seveda bi morali spremeniti in dopolniti organizacijo ter vzpostaviti nove samoupravne odnose.

Drugi predlog predvideva ustanovitev treh TOZD: prvo za proizvodnjo, drugo za predelavo papirja s sosednjo „Papirkon-

drov o bodoči organizaciji TOZD.

2. Imamo dislocirane obrate v dveh občinah. V teh občinah potekajo razprave s kolektivi. To so organizirani shodi oziroma sestanki družbenopolitičnih organizacij, predvsem sindikata in ZK. Hkrati potekajo razprave tudi po samoupravni poti v okviru dosedanjih obratov ZKGP. Na teh sestankih prevladuje mnenje, da je za organiziranje TOZD

do 31. decembra tudi v brežiški občini imeli nekaj TOZD. Pri Slovinu je bil vzrok za odlaganje v tem, da smo šele konec oktobra dobili naročeni koncept celotne organizacije podjetja. Komisijo za TOZD so imeli v Ljubljani in pri nas. Naša je bila izvoljena julija in je pripravila svoja stališča ter jih posredovala centralni komisiji. Odlučno je zahtevala, naj se obrat Brežice konstituirajo kot TOZD. Zapleteno ni bilo, zato pričakujemo, da

FRANC ŽELEZNIK, sekretar ITTP - Industrije tehničnih aparatov, žičnih pletiv in plastike, Ribnica:

1. Pri nas ni mečkanja in nenaklonjenosti. 20. septembra smo sprejeli na sestanku kolektiva sklep o ustanovitvi dveh TOZD, in sicer „Sitoplet“ in „Biterm“, ter da se obe združita v ITTP. Ustanovne akte bomo še enkrat pregledali in po potrebi

podrejenem položaju, čeprav imajo formalno svoje samoupravne organe. Največ pripomb imamo glede samoupravljanja v obratih IMV, razmeroma dobro pa so pravice zaposlenih zastopane v enotah podjetja Mercator in v obratu Novoteks.

3. Strinjam se, da moramo zlepa ali zgrda doseči, da bodo matična podjetja dajala občinam podatke o gospodarskem položaju obratov, ki delajo na njihovem območju. Tudi odborniki naše

je izredno razveselivo. Izjavili so se za to, da bi bila zadruga enotna organizacija združenega dela, da se torej kooperacija ne izloči kot samostojna TOZD. Do sedaj je doživel podporo predlog, da bi na vseh 9 odborov odpadlo 30 odst. čistega dohodka zadruga po zaključnem računu, 70 odst. čistega dohodka pa bi namenili za razširjeno reprodukcijo na območju vse organizacije. Odbori bi teh 30 odst. denarja, kolikor bi ga dobili, delili dalje za naslednje namene: 5 odst. bi izločili za kmetijsko po-

sestavljanje TOZD, ki bi imela skupne službe.

Tretja možnost je, da v okviru slovenske papirne industrije ustanovimo TOZD. Po tem predlogu naj bi vsako podjetje papirne industrije Slovenije predstavljalo svojo TOZD v združenem podjetju.

Najbolj sprejemljiv je vsekakor tretji predlog, vendar imamo na njegovo uresničitev le omejen vpliv, saj gre hkrati za integracijo slovenskih papir-

ključene samoupravne, proizvodne in dohodkovne enote.

2. Razpravljanje o načelih organiziranosti je izguba časa. Pri nas smo s tem že zdavnaj razčistili. Krškemu obratu hočemo dati popolno samostojnost in ga usposobiti. Nikakor ne bo nekaj, kar bi ožemali.

3. Zalostno je, da morajo Posavci po poti, ki jo nakazuje v vprašanju. Sprašujem, kdo naj sicer seznanja občino, če ne podjetje. Glede tega pri nas ni-

bistveno proizvodno načelo, in ne načelo lokacije posameznega sedanjega obrata. Pričakujemo, da bomo do konca leta TOZD že dokončno oblikovali in začeli tudi po novem poslovati.

3. O celotnem našem delu in razpravah je seznanjena tudi širša družbenopolitična skupnost v vseh občinah, na območju katerih posluje naše Združeno KGP.

4. Po uvodnih informacijah,

dopolnili, s 1. decembrom pa bodo predvidoma vsi potrebni akti o ustanavljanju in združevanju TOZD že veljali.

S 1. januarjem nameravamo namreč napraviti še korak naprej. Štiri delovne organizacije v občini in izven nje, ki so sedaj samostojna podjetja - med njimi seveda tudi naš ITTP - nameravamo ustanoviti skupnost TOZD. Namen tega je, da bomo uspešneje, bolje in ceneje poslovali. Tako bomo poenotili ne-

občinske skupščine so že nekajkrat zahtevali, naj v občinski upravi podatke izposredujejo, vendar uspeha ni.

4. Imam vtis, da zahteva posameznika zbledi, zato soglašam z delegatskim sistemom pri ustanavljanju TOZD. V naši zadrugi smo že ustanovili enoto za kooperacijo, ki posluje kot temeljna organizacija združenega dela. Zdaj pripravljamo zanjo statut in druge akte, ki bodo upoštevali Zakon o združevanju

organizacijo podjetja izdelati, da bo najbližja novemu komunalnemu sistemu. Zato mislim, da ne gre za nikakršen odpor od ustavnih amandmajev ali za mečkanje, gre za odločen samoupravni korak, ki zahteva premišljeno akcijo.

Ce hočemo ustanoviti TOZD, moramo ustanoviti pogoje, ki jih določajo amandmaji, ti pa so predvsem:

Delo je treba organizirati

speševalno službo v občini, 10 odst. bi namenili za potrebe krajevnih skupnosti. Preostali denar bi v prvi fazi uporabili za razširitev kmetijske proizvodnje na svojem območju, kasneje pa tudi posameznim kmetom, seveda po ustvarjenem dohodku, ki ga je le-ta dosegel preko kmetijske zadruge.

2. in 3. vprašanje za našo delovno organizacijo ne prihajata v poštev.

4. Ker so kmetje, člani svetov kooperantov istočasno tudi delegati zadrugnih svetov in po-

ljamo, je tehnološka in organizacijska povezanost tolikšna, da ni mogoče govoriti o več TOZD, saj skoraj vse podrobnosti proizvodnje pripravimo v osrednjih službah, v obratih pa se v glavnem le šiva.

2. Dosegli ni bilo težav, obrati so novi in se niso vrtili, kar je bilo vanje vloženo. Nekateri potrebe sredine obrata smo že dosegli reševali. Tako se npr. za obrat v Senovem v občini Krško uresničuje dogovor za zbiranje prispevka za šolstvo in otroško

mamo moralnega mačka, saj smo se zadnji dve leti še posebej trudili negovati dober odnos z občino, kjer imamo dislociran obrat. Vprašanje je le, ali zadoštuje informacije, ki jih zdaj dobi krška občina od nas.

4. Pri nas mora biti vsaka večja odločitev sprejeta soglasno v centralnih organih upravljanja. Pred tem o takih zadevah spregovorijo sveti delovnih enot in zbori proizvajalcev. Zaposleni imajo dovolj možnosti, da po-

ki jih podajamo prav te dni, menim, da bodo vsi zaposleni natančno seznanjeni z načelno vsebino in usmeritvijo podjetja za organiziranje TOZD. Že do danes so člani kolektiva dali nekatere zelo dobre predloge o bistvenih premikih v samoupravljanju, ki so v zvezi z organiziranjem TOZD. Razprave v več obratih so pokazale, da delavci poznajo probleme in smisel TOZD.

bomo dosegli, kar želimo.

2. Ustanavljanje TOZD je nujno potrebno. Ne gre samo za večji vpliv na delitev dohodka in osebnega dohodka, gre za samoupravne odnose. Če bodo imeli delavci v obratih več pravic, bodo lažje reševali tudi probleme v občini, kjer so obrati.

3. Občinski skupščini smo pri nas dajali podatke, ki jih je zahtevala, morda le z majhno zakasnitvijo. Prav bi bilo, da bi to dosegli tudi za druge obrate, že

katere službe (na primer pravno, ki bo skupni servis za vsa podjetja), vsi bomo imeli enega sekretarja samoupravnih organov, poenotena bo informacijska služba, združevali bomo določena sredstva itd.

2. Dislociranih obratov nimamo.

3. Menim, da mora občina, kjer je sedež podjetja, vedeti, kako gospodari podjetje kot celota (tudi dislocirani obrati); vsaka občina, v kateri je dislociran

kmetov in ustavne spremembe. Računamo, da bo enota kooperacije, ki jo bodo upravljali kmetje sami, zaživel v nekaj letih tako močno, da bo postala ena najtrdnjših dejavnosti zadruge.

tako, da dobi produkt vsake TOZD ceno, ki jo sprejema finančni produkt, namenjen tržišču.

Naša proizvodnja je specifična in organizirana na več mestih in v različnih občinah. Analize, ki smo jih opravili v tej smeri, nam kažejo, da je potrebno rešiti še marsikatero vprašanje, posebno kar zadeva merila za ugotavljanje dohodka TOZD. Pri tem je treba upoštevati, da naši dislocirani obrati izdelujejo sestavne ele-

ment, na primer za prikolice. Vrednost teh elementov se ne da meriti, njihova tržna vrednost se lahko potrdi šele na trgu kot finančni produkt - prikolice. Povprečna cena prikolice pa ni odvisna od naših kalkulacij, temveč od cene na zunanjem trgu.

Sodim, da je delo pri realizaciji ustavnih amandmajev samo zahtevno strokovno delo, temveč tudi zahtevna kvalificirana politična dejavnost.

ničarjev. Z našo pobudo smo sklenili seznaniti predstavništva podjetij, občinskih in republiških institucij in družbenopolitičnih organizacij.

2. Menim, da imajo prav.

3. Naše podjetje skupščino sprti seznanja s poslovanjem.

4. V času prehoda na novo statutarno ureditev nameravamo delavske svete enot vključiti našo samoupravo kot delegacijo, ki bodo enakopravno sodelovali pri odločanju.

vedo, kaj mislijo. Omisli smo tudi skrinjice, ki jih polnijo pisana in anonimna vprašanja. Lahko bi rekli, da je malo vprašanj, na katera ne bi odgovorili.

zaradi njih samih. Vedeti morajo, kakšen dohodek ustvarjajo, če so rentabilni ali ne.

4. V naši osnovni organizaciji ZK smo se dogovorili, da bomo delegacijo predstavljala komisija za ustanavljanje TOZD. V njej so predsedniki delavskega sveta, upravnega odbora in sindikata ter sekretar OO ZK. Vsi poznamo probleme obrata in bodo lažje odločno zagovarjali naša stališča.

obrat, pa mora vedeti, kako se spodari ta obrat.

4. Pri nas je zaposlenih le 11 ljudi, zato ne bomo imeli delegatske sistema v zvezi z ustanovitvijo TOZD. Ni težko skenirati na sestanku vsega kolektiva. Razen tega ima vsako možnost, da vpliva na oblikovanje samoupravnega sporazuma o TOZD prek samoupravnih organov političnih organizacij podjetja.

slovnega odbora, obstaja tesna vez med enotami in centralnimi organi. Do preglasovanja v škodo kmetov kooperantov ne more priti, ker so v vseh organih vpleteni. V zadrugnem svetu je na čini. V zadrugnem svetu je na primer 70 odst. delavcev kooperantov in 30 odst. delavcev v TOZD. Tudi če pride do več TOZD, odnosi ne bi smeli biti nikomur v škodo. Razprave, temveč bodo še v zimskih mesecih, pričakujemo, da bo vse pripravljeno za sprejem do marca, medtem ko zakon določa rok šele konec junija!

nameč bistvena le sprememba oblike, marveč gre tudi za vsebinske obogatitve samoupravljanja. Ob podpisu sporazumov upravnih sporazumov morajo biti delavci obratov enakopravno vključeni, seznanjeni s svojimi interesi. Gre za pomembno vlogo političnih organizacij. To terja največ naporov. Zato pri nas ne bo prišlo do potrebnih novih samoupravnih aktov prej kot v pol leta.

DRUŽBI DELA SIVE LASE KRIZA MORALE

PRETKANI GOLJUFI S KRINKO POŠTENJAKOV

„Razumite nas, raziskujemo anonimno – v interesu preiskave...“

da so obogatili, čeprav ti ljudje niso goljufali ali kako drugače nezakonito ravnali.

Lotrič: Točno. Precej ljudi je prišlo do premoženja na račun inflacije in devalvacije dinarja. Imeli so velika posojila, ki so z leti postala ob nizki obrestni meri in dolgem odplačilnem roku zelo poceni. Denar so dobili tako rekoč zastoni. Če smo ob razvrednotenju dinarja dajali dodatne obresti na hranilne vloge, bi bilo po mojem prav, da bi tudi na posojila predpisali dodatne obresti.

Velike in majhne ribe

Dolenjski list: Težko razumemo precejšen nered v evidenci davkoplačevalcev. Tu mislimo primere, ko imajo posamezniki premoženje in vir bogatitve v različnih občinah, pa matična občina za to uradno ne ve.

Lotrič: Delati bo morali tako, da bi matična občina zbiralala in obvezno dobivala podatke od vseh jugoslovanskih občin: na primer o vikendih na morju, v planinah in podobno. Tako bi matična občina imela na voljo vse podatke o premoženju svojega občana, zato bi bila obdavčitev v marsikaterem primeru bistveno drugačna, kot je zdaj. S tem bi bila tudi manjša možnost za pretirano in neupravičeno bogatenje posameznikov.

Dolenjski list: Javnost se boji, da se bodo v mrežo ujele le majhne ribe, velike pa bodo šle skoz.

Lotrič: Mislim, da te bojazni ni. Problem je pa v tem, da lahko tisti, ki je na višjem položaju, torej večja riba, bolj zaplete položaj in bolj pretkano skuša goljufati družbo.

Dolenjski list: Pri nas se je že udomačil sistem, kako igrati zakonitost. Družba je nekako trpela nezakonitosti, ko je šlo za korist delovnih organizacij, češ da je to manj kaznivo, kot če bi se okoriščal posameznik. Kako naj se temu izognemo?

Lotrič: Najbolj učinkovito bomo take prestopke preprečevali tako, da bo direktor kot zakoniti zastopnik delovne organizacije vedno spoštoval zakonitost, kar je dolžan po zakonu, in če bo v resnici odgovoren za vse svoje ravnanje.

Dolenjski list: Tovariš Lotrič, hvala lepa za pogovor.

Z vršilec dolžnosti načelnika uprave javne varnosti v Celju Igorjem Lotričem sta se pogovarjala Marjan Legan in Jože Splichal, fotografiral ga je Sandi Mikulan.

J. Splichal M. Legan

vih dejanj. To je sorazmerno veliko.

Dolenjski list: „Lopovov z belimi ovratniki“ je vse več. Se to pri vas pozna?

Lotrič: S sedanjim kadrom – imamo 13 referentov – številke ne bomo mogli bistveno povečati.

Dragocena pomoč ljudi

Dolenjski list: Imamo vtis, da dobivamo novinarji nekatere podatke prepozno v roke. Bralci večkrat sumijo, da mi namenoma ne objavimo. Mi dostikrat dobimo podatke šele takrat, ko ulica o tem že govori in velikokrat tudi pretirava.

Lotrič: Razumite nas; značaj dela je tak, da raziskujemo v

ker brez zaslonbe v ljudeh ne moremo uspešno delati.

Dolenjski list: Lahko naredite hišne preiskave brez dovoljenja?

Lotrič: Samo izjemoma je dovoljena hišna preiskava brez odredbe.

Dolenjski list: Ko pridejo kriminalisti v podjetje, je preplah, ki je lahko v škodo preiskave. Kako torej delate?

Lotrič: Prakticiramo, da, če je le mogoče, niti ne kličemo ljudi k nam. Sploh je načelo, naj preiskava poteka čim bolj tiho.

„Strici“ si ne upajo

Dolenjski list: Iz preteklosti vemo za primere, ko so „strici“ pritiskali na potek preiskave in skušali posredovati v korist obtožnih.

Lotrič: Zdaj tega ni, to lahko odločno zatrdim. Nihče ne poskuša preprečevati ali ovirati našega dela.

Dolenjski list: Imajo prizadeji pripombe glede metod pri vašem delu?

Lotrič: Ugovarjali so na primer, če smo prišli popoldne na dom ali če smo osumljenca zadržali na delovnem mestu. Vsem neprijetnostim se pač ne da izogniti.

Dolenjski list: Uspešnost dela organov prenoga je odvisna tudi od sodelovanja subjektivnih sil v družbi.

Lotrič: Zato sodelujemo z družbeno-političnimi organizacijami in jih vedno seznanjamo s težjimi primeri.

Dolenjski list: Pričakujemo, da je sedanje politično vzdušje izjemno naklonjeno vašemu delu.

Lotrič: Prej smo imeli občutek, da smo sami. Zdaj je klima zares ugodna, in če bo taka še naprej, bomo lahko močno zmanjšali tovrstni kriminal.

Iz družbenega v zasebne žep

Dolenjski list: V naših občinah poznamo primere, ko zavestno trpijo nepravilnosti v obrtništvu, ker le-to prinaša občinskemu proračunu lep dohodek. Ali skuša kdo tudi pri vas posredovati?

Lotrič: Povem vam, da s področja klasičnega kriminala že vrsto let ni bilo nobenega povpraševanja. Ko pa smo začeli preiskavo proti kakemu obrtniku, smo poslušali telefonska vprašanja: „Kaj je? Kako je? Zakaj?“ To da misli!

Dolenjski list: Znano je, da ima brežiška občina prijavljenih neobičajno veliko število obrtnikov. Sumimo, da vsi računi niso čisti.

Lotrič: V Posavju je največ gospodarskega kriminala prav v obrtništvu. Nekaj zadev smo že odstopili tožilec oziroma ustreznim službam (tudi pri nas smo poročali o Ke. inu in Tiški, op. ur.), nekaj pa jih še raziskujemo.

Dolenjski list: Nekateri obrtniki zaposlujejo več ljudi, kot je po zakonu dovoljeno, vendar nihče ne ukrepa, čeprav ljudje zato vedo.

Lotrič: Danes ni več tako pomembno, koliko ljudi zaposluje, marveč s kakšnim kapitalom in stroji razpolaga. V tem je poglavitni vir neupravičenega bogatenja in okoriščanja. Problem niso krojači ali čevljarji, niti gostilničarji ne tako, kot sicer mislijo ljudje. Problem so izdelovalci plastike, kovinske galanterije, torej proizvodna obrt, razen teh pa še prevozniki.

Dolenjski list: Kakšne nepravilnosti obrtnikov ste doslej prijavili?

Lotrič: Preveliko zaposlovanje delovne sile in utajo davkov. Mimo tistega, kar sem prej povedal, pa raziskujemo še, kako dajejo prevozniki podjetjem v najem tovornjake in so še na boljšem, kot če bi imeli obrt. Gre za utaje premoženja in za lažne obračune dnevnice. Sodelavce imajo ti obrtniki tudi v gospodarstvu. Najhuje je, da se kapital družbenih podjetij prelija v zasebne žep!

Dolenjski list: Torej smo pri tistem, kar je ostro kritiziral centralni komite ZKS na zadnjem zasedanju.

„Problem je v tem, ker premoženja ni treba dokazovati z uradnimi potrdili...“

Vzrok: kriza morale

Dolenjski list: Podjetja so dolžna prijavljati prestopke svojih zaposlenih. Po drugi strani pa se trudijo varovati svoj ugled in se zato bojijo preiskav in javnega obravnavanja teh nepravilnosti. Kakšne so vaše izkušnje pri tem?

Lotrič: Največ težav imamo, kadar prestopnik povrne škodo. Takrat pravijo, da pri tem podjetje ni bilo ogoljufano. Upoštevamo načelo, da so vsi občani dolžni varovati družbeno premoženje in odkrivati nepravilnosti. Zanimivo je, da se skoraj redno dogaja, da odkrijemo še nove prestopke, kadar pridemo v podjetje zaradi ene nepravilnosti.

Dolenjski list: Ob podkupovanju je običajno tako, da oba molčita: tisti, ki je dal, in tisti, ki je dobil denar. Odkrivanje

„Veseli se bo delati ob taki naklonjenosti družbe, kakršna je zdaj...“

korupcije je zato izredno težko. Zakaj se je po vašem mnenju tako razpasla?

Lotrič: Zato, ker smo dopuščali že njene blage oblike. Tako nismo imeli za nepošteno, če so na primer trgovska podjetja gostila potnike, če so poslovni partnerji dajali darila in različne ugodnosti svojim sodelavcem in podobno. Draga novoletna darila so se pa že tako kar uveljavila. Da bi bili uspešni proti podkupovanju, moramo vse oblike korupcije že v kali zatreti ter zelo ostro ukrepati.

Dolenjski list: Kaj ni tako ravnanje, ki se je zadnja leta v našem poslovnem svetu močno razpaslo, hudo navzkriž s socialistično moralo? O krizi te morale je govoril posebno prepričljivo Stane Dolanc.

Komisije – dobre sodelavke, če...

Dolenjski list: Vse občine imajo komisije za ugotavljanje izvora premoženja, ki naj bi bile družbeni organ kontrole. Kaj pomenijo te komisije vaši službi?

Lotrič: Dobre sodelavke, če bodo odločno, dosledno ukrepale. Bogatenje se kaže na različne načine ali pa sploh ne. Poznamo več vrst ljudi: eni se s premoženjem bahajo, ga kažejo navzven, drugi ga prikrivajo na hranilnih vlogah ali kako drugače.

Dolenjski list: Na zadnjem zasedanju centralnega komiteja ZKS so poudarili, da mora davčni zavezanec sam dokazovati državi izvor svojega premoženja, tako, kot sicer delajo v svetu.

Lotrič: To je star zakon. Tudi pri nas je tako, vendar pa je težava v tem, da lahko davčni zavezanec dokazuje z vsemi mogočimi, tudi neresničnimi in uradno nepotrjenimi dokazi: češ da je dobil darila, posojila prijateljev in znancev in podobno. Tudi priči za to ni težko dobiti. Pravilno bi bilo, da bi veljali samo uradni, sodno overjeni dokumenti.

Dolenjski list: So nekateri vzroki, ki so mnogim pomagali,

V negativnostih se zrcali kriza morale...

V našem poklicu bolj velja pomenost delu kot pa zadovoljstvo ob plačilu za to delo. Rečejo: pri nas ima vodja 3.300 dinarjev osebnega dohodka, če bi šel pa v gospodarstvo – in verjemite mi, da bi lahko bil brez težav, kaj šel, stepi bi se zanj – bi jih imel gotovo 4.500...“ pravi Igor Lotrič, načelnik dolžnosti načelnika uprave javne varnosti v Celju. Kdo je Igor Lotrič?

Načelnik, to smo že povedali. Prav nič ni podoben inspektorju Maigretu, saj nima obveznega dežnega plašča. Tudi ni Sherlock Holmes: niti nima pipe v ustih in si tudi ne domišlja, da lahko z jasnovidnostjo reši vsak primer. Danes pač niso taki časi.

Človek bi prej rekel, da izžareva vtis uspešnega poslovnega moča. Prav lahko bi si k temu obrazu predstavljali direktorja, morebiti spretnega politika. Nič policijsko uradnega ni na njem, niti ni kratko pristrižen, lasje na sencih pa mu že sijajo. Toda njegove roke so zato toliko bolj zgovorne, neprestano se premikajo. V dvehurnem pogovoru ni prežgal niti ene cigarete, kava se mu je ohladila na mizi, ne da bi nikoli en sam požirek. Človek močne volje!

Lopovi z belimi ovratniki

Dolenjski list: Dr. Anton Lotrič, ljubljanski okrožni javni tožilec, je pred dnevi na povabilu sodnikov in tožilcev govoril o „lopovih z belimi ovratniki“ in o „gospodih goljufih“, torej o modernem poslovnem kriminalu. Tovariš Lotrič, vaša uprava sodi med najboljše slovenske uprave pri odkrivanju klasičnega kriminala. Kaj pa „gospodje goljufi“?

Lotrič: Res je negativnih pojavov tudi na območju naše uprave čedalje več, najhuje pa je, da so vse bolj zapleteni.

Dolenjski list: Lahko postrežete s številkami?

Lotrič: Na leto imamo več kot 4.000 kaznivih dejanj vseh vrst, če ne štejemo kaznivih dejanj, storjenih v prometu.

Dolenjski list: Nas zanima predvsem gospodarski kriminal!

Lotrič: Na območju 11 občin, na katerem delamo, pošljemo na leto 370 do 400 ovadb iz 19. in 24. poglavja. To so kazniva dejanja zoper narodno gospodarstvo in uradno dolžnost. V desetih mesecih letos smo poslali 300 ovadb.

Dolenjski list: Kako je v treh posavskih občinah?

Lotrič: V teh treh občinah je približno ena tretjina teh kazni-

Premoženje je nekaterim raslo, ko so posojila dobivali tako rekoč zastoni...

ZANESLJIVO ODSTRANI PRHLJAJ

KLINIČNO TESTIRAN

LOSION UPORABLJAJTE TOČNO
PO PRILOŽENEM NAVODILU

LEK LJUBLJANA

Ob otvoritvi našega

OD MOHENDŽO

Najvažnejša človekova odkritja so s področja obveščanja: govor, tisk, radiotelevizija... – Kaj je tisk in kako je prišel na Dolenjsko – Izpopolnjena ofset tehnika je omogočila postavitev oddelka za grafično pripravo v Novem mestu – Kaj to pomeni za Dolenjski list in druge izdajatelje – Jutri otvoritev

Teško si danes predstavljamo življenje na zemlji brez kovin, elektrike, poljedelstva, antibiotikov in podobnih prednosti civilizacije. Tako samo po sebi umevne se nam zdijo, da jih sploh ne poskušamo primerjati z velikimi odkritji in dosežki sodobnega časa. Zato se tudi poredko kaj bolj poglobimo v pomen tiska. Lahko pa mirno zapišemo, da bi brez pisave in tiska človeštvo še danes tavallo med najpreprostejšimi oblikami življenja. Še več, naš priznani pisec in strokovnjak s tega področja Zvonimir Kulundžić pravi, „da navzlic vsem uspehom znanosti in tehnike navzlic vsemu, kar je človek do danes ustvaril s svojim umom in s svojimi rokami, da lahko bolje živi, je knjiga kot instrument tega napredka bila in ostala nedvomno najvišji dosežek njegovega razuma in njegovih ustvarjalnih zmožnosti.“

Niti najboljši in najbolj priznani zastopniki znanstvenih panog nam ne morejo zanesljivo povedati, v katerem davnem in temnem trenutku preteklosti človeškega rodu se je začela zgodovina tiskarstva. Vemo samo, da sta ga pogojevali dve važni iznajdbi:

– da se zamišljena ali izgovorjena misel nekako ohrani ali po posredni poti prenese v daljavo, je bilo treba imeti PISAVO;

– da bi bilo mogoče pisavo ohraniti, je bilo treba imeti dovolj praktičen in dovolj cenen material, ki bi služil za pisanje ali odtiskovanje – PAPIR!

Sele ko sta bila uresničena ta dva pogoja, je lahko začel človek razmišljati o temeljnih prvinah tiskarstva:

– odtiskovanje večjega števila odtiskov z ene predloge, žiga, šablone, klišeja;

– nanašanje barve na neko ploškev s to predlogo;

– uporabljanje predlog, recimo črk, v različnih zvezah, besedah, stavkih – črke morajo biti zato pre-

mične, se pravi, da se mora dati uporabiti vsaka sama zase.

Odtiskovanje v mehkejšo snov zasledimo že pred dobrimi 4000 leti v Prednji Indiji v dolini Mohendžo-Daro; premične črke so na Kreti uporabljali pred 3500 leti in pred skoraj 1400 leti so Kitajci odtiskovali lesoreze, tako da so nanje najprej nanesli barvo. Neki kitajski kovač je pred 900 leti posamezne pismenke poljubno sestavljal in z njimi tiskal besedila na papir.

Po kakšni poti so te zamisli prišle v Evropo, o tem si zgodovinarji še danes belijo glave. Prav tako niso čisto prepričani, kdo je pravi izumitelj „klasičnega“ tiskarstva, kot ga razumemo danes – s premičnimi kovinskimi črkami: ali Nizozemec Coster iz Haarlema (1430) ali slavni nemški plemič Gutenberg iz Mainza (1445) ali morda celo kdo drug. Leta 1814 se je londonski „Times“ že tiskal na cilindru, leta 1860 pa so v New Yorku pognali prvo časopisno rotacijo. Vsekakor je tiskarstvo naredilo spoštljivo pot skozi zgodovino in nikakor ni izum enega samega človeka, ampak dosežek vrste duhovitih in nadarjenih ljudi na tem področju.

Komaj 50 let po haarlemu tiskarni je že delovala prva tiskarna na slovanskem jugu v Kosinju na Hrvaškem (1482), 11 let pozneje na Obodu (Cetinju) v Črni gori (1493), leta 1552 v Beogradu, 1575 v Ljubljani, 1788 v Celju, prvi novomeški tisk pa je dokazan šele leta 1819...

Prvo slovensko knjigo „Katekizem“ (1551) je moral zato Primož Trubar tiskati na Nemškem. Res je že leta 1562 poskusil s tiskanjem v Ljubljani, toda do ustanovitve prave tiskarne na Slovenskem je prišlo šele trinajst let kasneje, ko je Janž Mandelc izdal Dalmatinovo knjigo Jezus Sirah v slovenščini.

Svojo tiskarno je Novo mesto dobilo kot drugo mesto na Kranjskem, za njim pa še Postojna, Kranj, Kamnik, Kočevje (1903), Krško (1905) in Idrija. Brežice so imele tiskarno leta 1909.

„Možno je, da je obstajala tiskarna v Novem mestu že pred letom 1819, ker so ohranjeni v Dolenjskem arhivu drobni tiski brez navedbe tiskarja, ki po obliki črk odgovarjajo prvim novomeškim tiskom z označbo tiskarne“ (B. Komelj). Za leto 1819 pa hrani novomeška študijska knjižnica Mirana Jarca šolsko letno poročilo, ki ga je v nemščini tiskal prvi novomeški tiskar Henrik Tandler. Tandlerji so imeli v Novem mestu tiskarno še 46 let, potem pa je mesto ostalo brez tiskarne do leta 1873, ko je pričel, verjetno na Tandlerjevih strojih, spet tiskati Vincenc Boben. Čez tri leta je tiskarno od njega kupil Janez Krajec.

VNovem mestu se je leta 1848 tiskal časnik Sloveniens Blatt, najpomembnejši tiskarski dogodek tistega časa v Sloveniji pa je bil Krajčev ponatis Valvasorjeve „Slave vojvodine Kranjske“. Novomeška izdaja Valvasorja je bila takrat razstavljena na pariški razstavi in je dobila pismeno priznanje. V slovenščini je Krajec izdal tudi zbir-

Gutenberg ima najbolje dokumentirano prvenstvo v tiskarstvu in je tudi zaslužen postal „oče tiskarstva“.

ko Tisoč in ene noči, zlasti pomembna pa je, Narodna biblioteka -60 snopičev izvirnih slovenskih del in prevodov.

Po Krajčevi zaslugi je Novo mesto dobilo leta 1885 tudi svoj slovenski lokalni časnik „Dolenjske novice“, ki so potem, čeprav pod drugim vodstvom, izhajale do leta 1919.

Krajčeva tiskarna je leta 1901 kupilo tiskovno društvo v Ljubljani, vendar do druge svetovne vojne ni v njej tiskalo nobenih pomembnejših tiskov.

S kapitulacijo Italije so v jeseni 1943 partizanski tiskarji prvič pognali stroje Krajčeve tiskarne za potrebe osvobodilne vojske. Zaradi nemških bombardiranj so tiskarno 15. septembra preselili na Rog, odroma v Dolenjo Brigo na Kočevskem.

Novomeška tiskarna „J. Krajec in nasl.“ je slavno končala v partizanih, zato je dobilo Novo mesto maja 1945 ostanke Partizanske tiskarne iz Kočevja. To ličkove tiskarne iz Kočevja. Tiskarno je vodil Franc Lakner, dokler niso strojev odpeljali v Ljubljano (1947), kjer si je nekdo zamislil ustanovitev „centralnih slovenskih tiskarn“. To je bil dokor slovenskega tiskarstva, čen pogreb novomeškega tiskarstva, ki je ostalo brez strojev v tistem času, ko so se tiskarne v drugih slovenskih mestih, ki niso tako hitro naselile zamislile o centralni tiskarni, hitro postavile na noge. Navzlic poznejši ustanovitvi KNJIGOTISKA (1959) Novo mesto zamujenega vika ni moglo več ujeti...

Zalostna ugotovitev po 150-letni tradiciji! Še zlasti, če vemo, da je po smrti ljubljanskega tiskarja Janeza Blaznika postal novomeški Janez Krajec osrednja osebnost v slovenskem tiskarstvu in da je to mesto let. Janez Krajec je umrl na svojem posestvu na Grmu v Novem mestu 26. septembra 1921, star oseminsedemdeset let.

Ti dve strani sta bili postavljeni in grafično obdelani v tehničnem oddelku Dolenjskega lista v Novem mestu.

Pogled v tiskarno v 16. stoletju.

9 gramov težka kroglica – nosilec črk v elektronskem stavnem stroju je zamenjala tisoče in tisoče ton svinca...

Tiskarstvo - najpomembnejši činitelj sodobnega življenja

V pomenu tiskarstva za človeka so napisali tehtne besede številni znanstveniki, umetniki in politiki — najlepšo in najbolj vznešeno pomeniško vizijo o vlogi tiska v zgodovini človeštva pa je ustvaril pred poldrugim stoletjem eden največjih in najbolj priljubljen francoskih pisateljev Victor Hugo v svojem romanu „Notre-Dame de Paris“. Tu gleda pisatelj tiskarstvo kot veličastno zgradbo, ki prazno delo vse človeštvo in, ki je ne bo nehalo graditi, bo živelo (Z. Kulundžić: Zgodovina knjige). Ko naš Miroslav opisuje v noveli „Smrt Florijana Kranjčeca“ čas pred prvo svetovno vojno, je položil sinu starega Florijana na jezik te besede: „Ali si bil kdaj v tiskarni? Kaj? Ali si videl tiste stroje in črke? V njih naboji v vaših biritih puškah ne zmorejo toliko, kolikor en sam naš staven stroj... Več je vreden en časnik kakor pa sto topov in bajonet! Nimaš takšnih vajakov, ki jih tiskarne ne izpolnijo. Tiskarne zmagujejo. Tisk je strmo glavi že dokaj močnejše, kakor je tiranija tega tvoje madžarske grofa!“ Pozneje junak Nielsen v romanu „Banket v Blitvi“ modruje: „Če je to vse, kar imate, namreč te dve tri škatle svinčenih pismenk, to ni veliko“, ga je opozoril Kerinist tistega čudovitega časa, a se je pokazalo, da ni imel prav... Tiste dve tri škatle svinčenih pismenk so preživele konjeniškega polkovnika Kerinista in njegovega poveljnika ter obe njuni kobili Rozamundo in Penelopo. Dve tri škatle svinčenih pismenk je neprimerno več, kakor lahko misli vsi eskadroni in vsi Chevaux-legersi in vsi Masnovi skupaj, in te dve tri škatle tiskarskih pismenk, to je pravzaprav vse, kar ima človek na tem planetu, in je dobro, da je tako, in je modro, zakaj če je kaj človeka vredno, je to njegov občutek človeškega ponosa kot takega, in pa je močnejši od neumnosti vsega sveta... Kajti kaj pomeni ustreliti Kmetynisa, ko pa je za njim ostalo milijon blitvanskih opankov, ki jih ni mogoče spraviti s priročnikom, z enim samim revolverskim nabojem, hoteti za zavladati tem svetom... in tako — kaj nam še ostane? Škatla svinčenih pismenk, to se ni veliko, kakor je dejal Kerinist, vendar edino, kar je človek izumil kot orožje za obrambo svojega človeškega ponosa.“

Četih 50 let je minilo od njegove smrti, ko smo se Novomeščani le ogreli za pogumno odzivet tiskarstva, po katerem ni večjo potrebo. Stroški za tiskarstvo so znašali na leto nekaj deset milijonov novih dinarjev. S tem denarjem smo pomembno boljše opremiti številne domače in tuje tiskarne po vsej Sloveniji, doma pa smo ostali skoraj brez tiska...

Spodbudil nas je žele pohod nove tiskarske tehnike, ofset tiska, pravzaprav nove tehnike priprave stavka tiskarskega stroja. Dolenjski list, ki smo ga izdajali 23 let, vse od rokopaša in ljubljanskih tiskarnah, bomo po pravi za tisk v lastnem novem tehničnem oddelku v Novem mestu. Ljubljanska tiskarna bo poslednji naš tiskalnik na rotaciji.

Konak naprej je naredila tudi novomeška tiskarna KNJIGOTISK, ki je kupila ofset tiskarski stroj za izdelavo tiska v manjšem obsegu, močne naprave in upajo, da bodo v tiskalnici prihodnjega leta že zares tiskali na novem stroju.

Vsem neki je moč ofset tiska, da je tako hitro in zmagovito prišel izpodirivati več kot 500 let stari „Gutenbergov svinec“? Zato je bil to dobil prav pri časopisju in zato si ga velja vsaj v grobem ogledati.

Poznamo namreč štiri vrste tiska: rotacijski (barva za odtis se odvzema iz izbočene površine predloge), izbočeni (barva se odvzema iz izbočene površine predloge), skozi mrežo (barvo potiska skozi mrežo predlogo-sito) in z ravne površine (barva se odvzema iz ravne površine predloge).

bolj splačalo tiskati kar s svinčom, še zlasti pri časopisih, kjer je veliko besedila in malo časa za temeljito tiskarsko pripravo, saj bi sicer novice prej zastarele, preden bi prišle na svetlo.

Odločen in množičen preobrat so poleg napredka kemije prinesli elektronski staveni stroji, v bistvu pisalni stroji, ki hkrati tako hitro izračunajo, koliko črk bo šlo v eno časopisno vrsto, kot bi jo postavil stavec na svinčenem stavnem stroju. S se eno prednostjo: besedilo je že napisano na papir in ga ni treba več odtiskovati! Spreten človek z navadnimi škarami in lepilom uredi postavljene stolpce na časopisno stran in časnik je narejen! Treba ga je samo še prefotografirati na tanko kovinsko ploščo, ki vpeti v rotacijski stroj, že — tiska. In to dosti lepše, kot je zmogla svinčena plošča... In ceneje!

Stavci, ki so delali s svinčom, so morali pred prvim odtisom prebrati vsa besedila narobe (kot pri žigih), delo s svinčom je zahtevalo izredno natančnost in precejšnje tehnično znanje; tiskarska barva se je držala rok, obleke in še česa; težki in nerodni svinčeni stolpci so se radi zamešali, raztresli, vrstice zgubile; svinčene pare so spravljale tiskarje v prezgodnji grob... Zato se je „Gutenberg“ moral posloviti. Sorazmerno na hitro, čeprav težko, kar se bolj dokazuje, da nam je kot pomočnik v boju za napredek zares prišel k srcu.

Tako bo Dolenjski list v okviru praznovanja občinskega praznika novomeške občine in dneva republike jutri dopoldne odprl svoj novi tehnični oddelk za ofset pripravo časopisov. Vrednost nabavljenih strojev, druge opreme in obnove prostorov presega 1.200.000 novih dinarjev in kolektiv „Dolenjskega lista“ si s svojim „dobičkom“ ni upal niti pomisliti na tako naložbo. Izredno razumevanje in posluh za težave domačega časnika pri večjih delovnih skupnostih ožje Dolenjske in Bele krajine pa sta omogočila uresničitev zamisli, ki je lahko prva resna spodbuda za hitrejši napredek tiskarstva v naši pokrajini.

Tehnični oddelk ima ameriške elektronske stavenne stroje znamke

IBM (Composer System) z največjo zmogljivostjo 14 znakov v sekundi, vso opremo za oblikovanje strani ter kompletno italijansko reprodukcij-sko temnico za izdelavo rastriranih slik in preslikavo časopisnih strani. V načrtu je še nakup foto naslovnega stroja. V oddelku delajo v eni izmeni: dve strojevski-stavki, stavec na izhodni enoti composerja korektor, oblikovalec-montažer in reprodukcijski fotograf. Tako bo tudi Dolenjski list lahko zaposlil v dveh izmenah 10 - 12 visokokvalificiranih strokovnjakov, kakršnih na Dolenjskem do zdaj nismo poznali.

Ta domači tehnični oddelk omogoča dokončno oblikovno pripravo poljubne tiskovine brez tiskarne; papirni stavek lahko obdeluje skoraj vsak, ki ima le nekaj oblikovnega znanja in okusa. Kovinskih klišejev pri ofsetu ni več, reprodukcije slik pa je moč narediti z enostavno kamero. Tako odpadejo zamudna naročanja klišejev, saj jih v Sloveniji lahko naredi samo nekaj tiskarn z ustrezno opremo, pa tudi stroški za ofset reprodukcije so manjši.

Poleg našega časnika bo novi tehnični oddelk Dolenjskega lista lahko takoj prevzel pripravo glasil delovnih kolektivov IMV, KRKE, BETI, NOVOLESA, pozneje še PIONIRJA in drugih organizacij, ki žele imeti svoje glasilo. Korak bliže bomo tudi rojstvu družbeno-kulturne revije, za katero se že dolgo kaže potreba na širšem dolenjskem področju, odpirajo pa se seveda možnosti še za druge tiske, katerih osnutki so sedaj komajda v glavah, saj jih brez domače tiskarne ne moremo uresničiti.

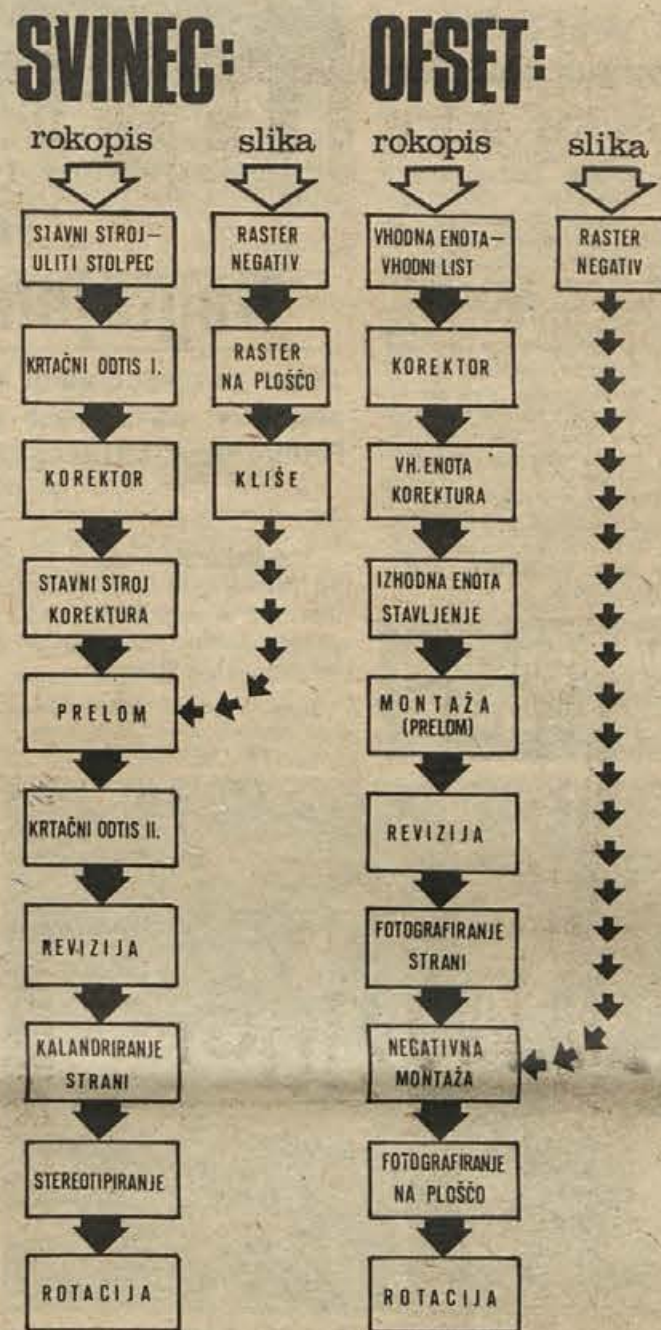
Seveda pa tehnični oddelk Dolenjskega lista in Knjigotiskov ofsetni stroj ne moreta zagotoviti nobenega večjega razvoja grafične dejavnosti, če ne bo še vedno neobgledno novomeško tiskarstvo pri svojih prvih resnih korakih deležno razumevanja in moralne podpore družbene skupnosti. Saj niti pri KNJIGOTISKU, niti pri Dolenjskem listu ni prostora za noben nov stroj več. Zamisel o novomeškem kulturnem centru, v katerem je predviden tudi prostor za obveščevalno in grafično dejavnost, najbrž še ne bo tako kmalu uresničena, prav tako načrtovani informativni center (časnik in druge izdaje, radijska postaja, propagandni oddelk, grafična priprava, tiskarna in drugo) pa je že danes nujno potreben.

Primeren napredek tiskarne KNJIGOTISK, ki ji zdaj lahko odpade skoraj polovica skrbi za grafično pripravo, še zlasti za stavek,

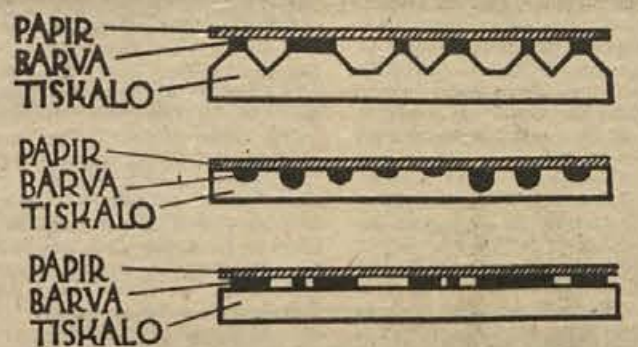
moremo trditi, da bi nova elektronska stavnica Dolenjskega lista in prvi ofsetni stroj pri KNJIGOTISKU, morala biti osnova za hitrejši napredek novomeškega tiskarstva, če mu že njegove nekdanje slave ne moremo tako kmalu vrniti. Dovolj bo, če uspemo obdržati tukaj velikanske denarje, ki zdaj

za tovrstne storitve odtekajo drugam, dovolj, če zaposlimo nekaj visokokvalificiranih grafičnih delavcev, namesto da iščejo kruha zdoma, dovolj, če tako po svojih skromnih močeh pomagamo h gospodarski in splošni veljavi naše pokrajine!

MARJAN MOŠKON

Če vzamemo, da je pot za transport v obeh primerih enaka, pa moramo upoštevati težo tiskarskega gradiva za eno stran časopisa — tako bi morali pri svinčnem tiskarstvu za poprečno številko Dolenjskega lista prenesti med posameznimi delovnimi postopki okrog 5 ton svinca. Teža papirnatih stolpcev za ofset je zanemarljivo majhna, saj doseže komaj morda nekaj tisočink teže svinčenih. — Da bi en sam človek naredil časopisno stran v svinčeni tehniki, bi moral delati okrog 7 ur, za enako stran v ofsetu pa približno 3 ure in pol (korektor obkroži ni upoštevan). Razlika pa je dejansko še večja, saj smo za oba primera vzeli samo čas za osnovna opravila in enake razdalje za transport, teža tiskovnega gradiva, ki ga je treba prenašati ali celo prevažati, pa seveda navzgor svinčnemu še nekaj slabih točk! — Težki in nerodni stroji za svinčeni tisk so prave pošasti nasproti pripravam za ofset; poliče in omare za shranjevanje svinčenega stavka so prava skladišča v primerjavi z eno samo kartonsko mapo, v katero gre ves papirni stavek za eno številko Dolenjskega lista!

Shematični prikaz (prerez) štirih vrst tiska: od zgoraj navzdol — tisk z izbokline, tisk iz vdolbine in tisk z ravne površine (po M. Ambrožiču). Ofsetni tisk je posredni tisk z ravne površine, ker se barva s predloge najprej nanese na gumiran valj in šele ta jo odtiskuje na papir. — Spodaj sitotisk, najmlajši postopek za množično tiskanje

Fotografska temnica tehničnega oddelka Dolenjskega lista pripravlja za tisk reprodukcije slik (Vse fotografije: Sandi Mikulan)

Pogled v stavnico in montažni oddelk Dolenjskega lista — vse skupaj na dobrih 30 metrih površine!

Maratonec v Brežicah

Brežiška gimnazija je 85. šola v Sloveniji, ki jo je v minulih dneh obiskal Milan Knežević, maratonski recitator, književni kritik, diplomant akademije za gledališče, film in TV iz Beograda. „Poezija je umetnost, 30 ur recitiranja pa je rekord, s katerim se predstavi v občinah, da lahko za nekaj ur širši poezijo tudi v njihovem okolju,“ je povedal po brežiški predstavi.

V ponedeljek: razstava kolonije

V ponedeljek, 27. novembra ob 18. uri, bodo v Dolenjski galeriji v Novem mestu odprli razstavo del letošnje slikarske kolonije, ki jo je omogočil Novoteks. Predstavljeni bodo vsi udeleženci kolonije s po več slikami. Razstava bo tako obsegala več kot 50 del, ki so jih slikarji ustvarili na temo „Stare dolenjske domačije“ v olju, akvarelu, gvašu, temperi in grafiki. O udeležencih kolonije in razstavi bo govoril prof. Andrej Pavlovec, ravnatelj škofo-loškega muzeja, sicer komisar oz. tajnik slikarske kolonije. Razstavljena dela bodo tudi naprodaj, mnoga tudi na obročno odplačevanje. Za otvoritev bo izšel tudi ličen razstveni katalog z vsemi podatki o udeležencih kolonije in z reprodukcijami. Oblikoval ga je študent slikar Branko Suhý. Razstava bo odprta do sredine januarja.

»Dolenjski list« v vsako družino

Enourni koncert z deli od Bacha do sodobnih skladateljev je prejšnjo sredo priredil na novomeški gimnaziji avstrijski čembalist Guenther Rodhubert. (Foto: Z. Šeruga)

Mali kulturni barometer

„VERIGA“ POJDE V MARIBOR – Dramska skupina „Veriga“ šele tri mesece deluje na novomeški gimnaziji, pred kratkim pa se je uspešno predstavila s recitalom sodobne slovenske poezije, posvečenim letos umrlemu pesniku Cenetu Vipotniku. S tem recitalom bodo prizadovolni novomeški gimnazijci gostovali 8. decembra v Mariboru, s čimer bodo hkrati vrnilli obisk gimnaziji Milosa Zidaniška.

ZBIRKE NOVE ZALOŽBE – Iz časopisnih obvestil pozovemo, da pripravljajo Kulturni atelej Slovenije, ki se pojavlja kot založnik novih slo-

Vladimir Lamut: KRKA, akvarel, o. 1960 – Z male retrospektive del pokojnega novomeškega slikarja v Dolenjski galeriji, ki bo odprta še do nedelje, 26. novembra.

PREJŠNJI ČETRTEK V LJUBLJANI:

Nagrajene misli mladih o knjigi

Odbor za mednarodno leto knjige pri ZKPOS je nagradil tudi spise, ki so jih sestavile: novomeška gimnazijka Nežka Dular ter učenki Anica Mohar in Fanika Ilc iz Loškega potoka oziroma Cerkelj ob Krki – žirija je morala izbirati najboljše izmed 387 sestavkov

V dvorani Slovenskega pisateljskega društva v Ljubljani so prejšnji četrtek podelili nagrade za najboljše spise o knjigi učencem osnovnih in srednjih šol, ki jih je izbrala žirija republiškega odbora za mednarodno leto knjige pri predsedstvu Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije.

Žirija, ki so jo sestavljali znani javni kulturni delavci in uredniki, je izmed 387 sestavkov, poslanih iz

104 osnovnih in 22 srednjih šol iz vse Slovenije, izbrala dvajset najbolj-
ših – 12 osnovnošolskih in 8 srednjošolskih – ter jih nagradila.

Med nagrajenimi so tudi spisi, ki so jih poslale: Nežka Dular, dijakinja četrtega razreda novomeške gimnazije, Fanika Ilc, učenka šestega razreda osnovne šole iz Cerkelj, in Anica Mohar, učenka osmega razreda osnovne šole Anton Debeljak iz Loškega potoka.

Žirija je pri odločitvi upoštevala, ali spisi ustrezajo razpisanim temam, če so izvirni, neposredni, neprisliljeni in sestavljeni z iskrenostjo pri izpovedovanju misli in čustev in da upoštevajo občutljivost za splošne človečanske vrednote. Na dokončen izbor je vplivala zgradba prispevkov, estetska in slogovna obdelava in jezikovna kultura.

Za primer še kratki odlomki iz nagrajenih spisov, ki so jih poslala prej omenjena dekleta z našega območja.

Nežka Dular (KNJIGA IN JAZ): „Čutim, da bo knjiga v mojem življenju vedno pred menoj. Učila me bo živeti prav in lepo, vodila me bo skozi težave, mi vedno znova dajala zavetje in mir. Le kadar se spomnim na vse tiste, katerim so lepote knjige za vselej zaprte, mi postane hudo pri srcu. Koliko manj svetlo je njihovo življenje, kako veliko bolj ubogi so in sami.“

Anica Mohar (KNJIGA MI JE POVEDALA): „Knjige mi povedo vse, česar ne morem spoznati iz vsakdanjih stvari, naučijo nas ljubiti in spoznavati domovino, za katero je bilo potrebno toliko bojev in žrtv, le da je naša pravica, mi pa jo moramo ljubiti in ji vrniti to, kar nam ponuja sama. To spoznavamo največ le iz knjig.“

Fanika Ilc (MOJA NAJLJUBŠA KNJIGA): „Prebrala sem vrsto knjig, med njimi mi je bila najbolj všeč Bevkova „Mali upornik“. Ko sem brala, sem v mislih videla, kako Tomažek zabija žebelj v vrata, na katerega bo obesil listek z napisom: Pazi se, izdajalec, v Črnem robu te čaka smrt! To sta z Zofko pripravila Smuku. To je bilo zame veselo, ko je Smuk zjutraj vse opazil in bil jezen. Potrlo me je, ko so Tomažku zažgali dom, njega in mater pa odpeljali v taborišče. Vesela sem bila spet, ko je karabinerjem pobegnil in sta z Zofko rešila partizane, partizani pa njegovo mater. Kmalu je pri-

DVE NOVI IZDAJI LJUDSKE KNJIGE

Kot 121. in 122. knjiga sta v zbirki „Ljudska knjiga“ pri Prešernovi družbi v Ljubljani pred kratkim izšli naslednji izdaji:

„Senca in vrh“, roman Richarda Masona v prevodu Milene Brinch Hansen ter v opremi Vladimira Lakoviča. Zgodba opisuje vzgojno vprašanja ter odnose med starejšo in mlajšo generacijo pedagogov v svojevrstnem okolju Jamajke.

„Joakim“ je delo Acela Jensena, ki je novo ime med Slovenci; predstavnik mlade norveške literature je vnet zagovornik seksualne revolucije v književnosti, delo pa je sveže in prikupno branje, pogled v življenje mladega slikarja doma na Norveškem in v Grčiji. Knjigo je prevedel Janko Moder, opremil pa prav tako Vladimir Laković.

šel konec vojne in Tomažek, vesel in žalosten, se je vrnil na pogorišče. Na eni strani je pisalo: Kri smo dali, svobode ne damo!“ I. Z.

OB LAMUTOVI RAZSTAVI V DOLENJSKI GALERII:

Zakaj priznanje šele po smrti?

Tudi za Vladimira Lamuta bo prišel čas, ko bo v slovenski umetnosti zvel mesto, ki mu nesporno pripada

Krka je kot ženska. Če ji spoštivo poljubiš roko, se ti bo kot dobro vzgojena gospa sladko nasmehnila, sončni žarki se bodo zalesketali v njenih očeh – globokih tolmunih – in nagajivo bo stresla s svojimi lasmi – srebrnimi vrhami. Če pa jo stisneš, da ji zapokajo kosti, se ji bo obraz skremžil od bolečine, obenem pa zažare od vzbujene strasti. Oklenila se te bo tudi sama in te ne bo več izpustila. Slednje se je zgodilo Ladu Lamutu. Njegove slike – to so pogovori s Krko. Slikal jo je ob vsakem času in vrenemu in vedno sta si imela toliko povedati! Zal pa je ta govorica ostala za večino sodobnikov nerazumljiva. Kot plah solarček, ki se sramuje svoje prve ljubezni, je Lamut pošiljal svoje slike v Ljubljano. Upal je, da ga bodo vsaj poklicni tovariši razumeli, a je žel le posmeh. Redkokatero sliko je stroga žirija pustila na razstavo in tako je ostal Lamut širši javnosti nepoznan. Vedno bolj zagrenjen je nosil svoje slike domov. Vabili so ga tovariši iz Zagreba: „Pusti vse skupaj in prid k nam, mi te razumemo in priznavamo!“ Toda kako živeti brez Krke? Ostal je in delal vedno bolj zagrenjen in zagrenjen. Le Krka ga je še razumela in končno je našel v njej tudi poslednjo uteho.

S sedanjim razstavo se je Novo mesto dostojno, čeprav skromno, oddolžilo svojemu rojaku. Izredno velik obisk dokazuje, da počasi spoznavamo, kaj smo z njim izgubili. Celotelo je objavilo krajši članek,

ki ne šedi s pohvalo, a ne pozabi omeniti, da Lamut ne spada v slovensko elito, temveč šele v drugi razred. Čemu se en žebelj v njegovo krsto? Čemu sploh klasificiranje? Preblizu smo še, da bi mogli objektivno soditi! Marsikateri umetnik si še za življenja ustvari ime, ker ima dobro namazan jezik, ker stanuje v centru, ker ima visoke zaščitnike, ker ima ostre komolce – vsega tega Lamut ni imel – toda tak umetnik je pozabljen takoj, ko mu pomro zaščitniki ali otopijo komolci. To se dogaja tudi drugod po svetu, ne samo pri nas. Prav poučen je na primer ogled moderne galerije v Palazzo Pitti v Firencah. Pred petdesetimi leti so dobivali prve nagrade slikarji, ki jih danes nihče več ne pozna. Razmere se še niso bistveno spremenile. Se živeči slikar Aldo Raimondi je dobil na razstavi v Genovi zlato medaljo in prodaja svoje akvarele po milijon lir. Nočem primerjati, vendar bi imel doma rajši Lamutovega, ker bi mi več povedal. Toda Raimondi je portretiral tri paprče, več kraljev in veliko drugih odličnikov! To mu je prineslo slavo in denar.

Katalog, ki je izšel ob sedanjih Lamutovi razstavi, se kot izčrpan študija uvršča vsekakor med boljše dela o slovenskih slikarjih. Zanimiva je primerjava s študijo izpred dvajsetih let. Takrat je Stefan Eržen zapisal med drugim, da je Lamut, kar se barv tiče, pravi sadist! Umetnik se zaradi tako krivične ocene ni raz-

izpolnjevali program marksističnega pouka v predpisani meri, vendar je bilo tovrstne vzgoje očitno premalo, kar so tu in tam začutili naprednejši predavatelji in predpisnemu dodajali še kaj po svoji izbiri.

Priznati je treba, da bi bilo zablod, stranpoti in nejasnosti na vzgojno-izobraževalnem področju manj, socialistični smotri pa laže in hitreje zaznavni, ko bi imeli prosvetni delavci v rokah preprosta, jasna in vsakomur razumljiva načela. Tako in podobna mnenja je pogosto slišati od komunistov, ki jim je nalozena dolžnost za vzgojo in izobraževanje mladih pokolenj, pa tudi od drugih, ki delujejo na izobraževanju podobnih področjih. Kajpak s tako ugotovitvijo ni mogoče opravičiti stanja, ki se je naredilo na vzgojno-izobraževalnem področju in povzročilo, da je prišel marksizem v številnih šolah na beraško paleto.

V novomeški gimnaziji mislijo na jutri: dijaški organizaciji ZK na so dali nalogo, da sprejme v članstvo kar največ mladih vsaj iz četrtil letnikov. Željo, da bi odšli v fakultetne predavalnice oziroma na kadrovske višje in visoke šole s partijsko izkaznico v žepu. S tem hočejo tudi praznovati poklic že vnaprej zavarovani pred ljudmi, ki bi vanj stopili sicer strokovno podkovani, polni pa nezrelosti in ob tem toliko bolj dojemljivi za vplive, ki so tuji socialistični usmeritvi.

IVAN ZORAN

V RIBNICI SO SKLENILI:

Več novih služb pri TIS

Štipendije redno izplačevati, saj denar je – Otroško varstvo bo delalo ločeno

Novi predsednik skupščine TIS Ribnica je Ciril Grič, predsednik novega izvršnega odbora TIS pa Franc Koprivc. Na prvi seji novega vodstva so sklenili, da je treba ugotoviti dejanski finančni položaj TIS, naker bodo laže programirali delo. Razen tega so sklenili, da je treba zagotoviti redno izplačevanje štipendij, ker je v zaostanku že vse od prve polovice leta. Denar za štipendije namreč je.

Ugotovili so tudi, da sedanje programiranje dela TIS ni bilo dobro, saj načrtov izobraževanja sploh niso imeli. Uredili bodo tudi vse potrebno za ustanovitev samostojne skupnosti otroškega varstva, ki bo delala ločeno od TIS.

Pri TIS bodo ustanovili tudi nekatere službe, in sicer finančno-administrativno ter strokovno-pedagoško. Zato bo TIS zaposlila tudi več novih ljudi: tajnika, računovodjo, pedagoga, psihologa in socialnega delavca. J. P.

Ciril Grič, novi predsednik skupščine TIS Ribnica (Foto: J. Primc)

BREŽICE:

Kdaj na boljše?

Ob razstavi domačih likovnikov, želja po primernejših prostorih

Brežiški klub likovnikov amaterjev, ki deluje kot samostojna sekcija pri občinskem svetu zveze kulturno-prosvetnih organizacij, je za nekaj več kot teden dni razstavi del svojih osmih članov. Z 21 deli v olju, vosku, linorezu, jedranci in akvarelu so se občinu v domu JLA predstavili: Marjan Cvejanec, Branko Franković, Bojan Horvatič, Marija Lupšina, Ivanka Janković, Lenart Poljak, Josip Stauber in Josip Tavcar. Pretežno so „zapisovali“ domače motive.

Razstava je bila odprta do 20. novembra, vsekakor premalo časa, da bi si jo lahko ogledali in jo ocenili vsi ljubitelji likovne umetnosti in drugi krajevni Posavja in drugih krajev. Spodnjeje Posavje je bila tudi namena, Morda bodo primernejši prostori za likovnike brežiškega kluba prihodnje leto, o čemer je na otvoritvi spregovoril tudi Branko Lipar, predsednik občinskega sveta ZKPO. Namreč ni mogoče misliti brez primernejših prostorov tako za delo članov kot za razstave njihovih del. V. P.

Sole zaklad za društva

Pol. Marjan Kolarič: »Veliko načrtov za močan atletski kolektiv v Novem mestu«

V Novem mestu imamo v številnih mladinskih šolah veliko mladine. Če jih le malo zavzema za šport, je začel pogovor o načrtih sekretar Občinske zveze za šport in kulturo v Novem mestu, Marjan Kolarič, da so danes šole za mlade športnike. Naloga profesorjev, ki po šolah poučuje, je odkrivati talente in jih usmerjati v različna športna društva. Pri atletiki je veliko, vendar se le tako dobijo mladi nadarjeni športniki. Nato pa šole znane težave: atlete klub tudi primerno opremiti, kar je vsaj 800 dinarjev.

Kako je s trenerji? Na teden bomo imeli članski seminar. Nevarno je, koliko visoko so v atletiki delavci imajo. Naj vam jih naštejemo: Špiler, Glonar, Hudetova, Mislejeva, Kolar, prof. Penko in nekateri drugi.

Za neaktivnost niso krivi mladi, pač pa nepravilna politika. Upam, da se bodo po sestanku pomenili v družbi, pa ne samo kot trenerji, pač pa nekateri tudi kot tekmovalci.

Nekaj načrtov? Teh je veliko in skoraj vsi so dosegljivi. Imamo moško in žensko

ekipo, ki bi lahko stalno nastopali v republiški ligi. Če bodo nadarjene Črnomeljke nastopile za Novo mesto, bi bili v skupnem merilu močna ekipa. Prav tako želimo, da bi Novo mesto dobilo poklicnega trenerja. Velenje, ki je veliko manjše, ima kar dva. Na domačem stadionu bomo organizirali nekaj večjih tekmovalnih, uredili bomo skakališče za skok ob palici, za met kopja, diska in krogle pa bomo preuredili prostor za tribune. Da bi popularnost atletike med mladino še povečali, bomo obetajoče mladince poslali tudi na atletske prireditve v tujino, kjer se bodo pomerili s sovratniki.

J. PEZELJ

Pionir, ne Novoteks

Na letošnjih delavskih športnih igrah v novomeški občini je zmagala ekipa Pionirja, in ne Novoteksa, kot so organizatorji najprej izračunali. Ponovni pregled uspehov je pokazal, da je Pionir zbral 356 točk, Novoteks 339 in IMV 273. Pri ženskah je zmagala Krka, pred Pionirjem in Novolesom.

Sneg je nagnal športnike v dvorane, na plan prihajajo zimski športi. Drugi se bodo v telovadnicah pripravljali na spomladansko nadaljevanje. Na fotografiji: tudi sindikalisti radi tekmujejo. Posnetek je s slovenskega prvenstva gradbincev. (Foto: M. Vesel)

PRILožNOST ZA UČINKOVITO AKCIJO:

Proti karierizmu in zlagani morali v športu

Intervju Staneta Dolanca za zagrebške »Sportske novosti«: »Mladi ljudje se v športu srečujejo s karierizmom, korupcijo, podkupovanjem« – Tudi na Dolenjskem pričakujejo športniki več pomoči

Sekretar izvršnega biroja predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije Stane Dolanc je v intervjuju osrednjemu jugoslovanskemu športnemu dnevniku, zagrebškemu Sportskim novostim, ostro podaril, da je potrebno tudi na športnem področju narediti red.

Stane Dolanc je med drugim dejal: »Organizacije za telesno kulturo in šport imajo pomembno vlogo pri mladih. Ta vloga pa je lahko tudi v nasprotju z našimi željami. Mladi

ljudje se v športnih organizacijah srečujejo s korupcijo, karierizmom, podkupovanjem. To je začetek pačenja moralnega lika. Ko športnik vidi, da se lahko materializira, to sprejme, ker mu je ponujeno. Prav to pa je tisto, proti čemur se borimo. Ne gre samo za razmere v nogometu, košarki, boksu, water-

polu – take razmere prevladujejo v mnogih športnih organizacijah.

Mladinske in studentske organizacije, zlasti pa Zveza komunistov, bodo morale imeti posej znatno več vpliva na delo športnih organizacij. Pri tem gre za odstranjevanje negativnih pojavov, ki jih je v zadnjem času vse več, hkrati pa za pomoč, ki si jo tudi na Dolenjskem šport še kako želi! Ne sme se namreč več dogoditi, da bi funkcionarje, ki se ukvarjajo s športom in njegovimi problemi, označevali kot »črne ovce«.

Telesnovzgojne in športne organizacije so bile tudi na Dolenjskem vrsto let potisnjene na stranski tir. Zdaj je priložnost za hitro ukrepanje in energično reševanje težav; ne gre zgolj samo za zagotovitev stalnih virov financiranja. Gre za precej več: za določitev vloge športa in telesne vzgoje v naši družbi, za kadrovske učvrstitve posameznih športov, republiških in občinskih organizacij ter posamičnih društev. Tak delovni načrt je tudi najboljša pot, da si jugoslovanski šport spet pridobi danes močno omajan ugled.

Mokronog : Nanos 4:6

V prvem kolu II. šahovske republiške lige – zahod sta se pomerili ekipi Mokronoga in SK Nanosa iz Postojne. Zmagali so gostje s 6:4. Zmage za domačo ekipo so zabeležili: F. Zupančič, Nada Peterle in Darka Zajc, remizirala pa sta Godnjavec in Hočevar.

Nastopili so še: Borštnar, Godnjavec st., Vlečnik, A. Peterle in V. Zupančič. J. HOČEVAR

namizni tenis

Danes: priložnost za skok

Novomeščani so, kakor je bilo pričakovati, izgubili v domači telovadnici prvenstveni spopad z Ljubljano, neposredni tekmeči na dnu lestvice pa so zmagali in tako so Novomeščani po petih zavrtljajih spet na predzadnjem mestu v slovenski namiznoteniški ligi. Priložnost za beg z dna lestvice pa se jim ponuja že danes, ko gostujejo v Lendavi. Domačini namreč še niso zmagali in zmaga tokrat velja dvojno! Sobota je premagala Kemičarja in zdaj vodi brez poraza.

Novo mesto : Ljubljana

1:5

Sobota	5	5	0	25:8	10
Ljubljana	5	4	1	23:8	8
Kemičar	5	4	1	22:15	8
Kajuh	5	2	3	16:19	4
Gradis	5	2	3	17:21	4
Sava	5	2	3	13:20	4
NOVO MESTO	5	1	4	14:22	2
Lendava	5	0	5	10:25	0

Somrak je sicer premagal Derganca in v dvoboju z Ljubljano izenačil na 1:1, potem pa so Ljubljanci zmagali štirikrat zapored in napovedi so obveljale. Izidi: Berger: Kern 0:2, Somrak: Derganc 2:0, Kapš: Gabrijelčič 1:2, Somrak: Kern 0:2, Berger: Gabrijelčič 0:2, Kapš: Derganc 0:2.

Adolf Suštar izroča predstavnikom tovarniških sindikalnih organizacij plakete ob 10-letnici delavskih športnih iger občine Novo mesto. (Foto: J. Pezelj)

ATENE – Olimp bo kmalu dostopen za vse, saj bodo postavili žičnico, ki ga bo povezala z obalami Katerini, kakšnih 450 km severno od Aten. Petletni razvojni turistični načrt v Grčiji predvideva tudi, da bodo na Olimpu uredili smučarske proge ter zgradili hotele in restavracije. Olimp je visok 2917 m.

Filatelisti razstavljajo

V osnovni šoli v Krškem bo jutri, 24. novembra, ob 16.30 odprta filatelistična razstava. Z njo bo krško filatelistično društvo počastilo praznik republike 29. november.

Z enakim rezultatom

Začelo se je slovensko šahovsko prvenstvo v zahodni skupini pre lige. Med osmimi ekipami sodelujeta tudi Kočevje in Novo mesto. Oboji imajo lepo priložnost za uvrstitev na visoka mesta, pred tekmovalcem pa sta favorita za prvo mesto ljubljanski Zmaj in Domžale, ki imata v svojih vrstah tudi največ kvalitetnih šahistov. V prvem kolu sta zmagala tako Kočevje kot Novo mesto, oba celo z enakim rezultatom – 6,5:3,5. Kočevje je zmagalo v Kopru, Novomeščani pa v Kranju. V dolenjskem derbiju se bosta ekipi zdaj pomerili v Kočevju že to nedeljo.

Borec : Novo mesto
3,5:6,5

V prvenstveni tekmi slovenske šahovske lige – zahodna skupina so Novomeščani v Kranju kljub porazu na prvih dveh deskah zanesljivo premagali Borec 6,5:3,5. Škoda je, da ekipa nima druge ženske deske in je moralo zato Novo mesto predati eno partijo brez boja. Po dobrih rezultatih: Matjašič : Penko 1:0, Bukovac : Istenič 1:0, Murovec : Šteklj 0:1, Naglič : Sitar 0:1, Vojin : Milčič 0:1, Djordjevič : Udir : Pitevec : Isteničeva 0:1, Goletova 1:0 brez nasprotnice, Kančič : Komelj 0:1, Deželak : Porec 0:1.

Koper : Kočevje
3,5:6,5

Zaradi slabega vremena je prišlo v Koper le sedem kočevskih šahistov. Zmagali so: Osterman, Cimer, Ivič, Gorink, Podkoritnik in Rakovič, šahisti pa je remiziral. Kočevski koromir so bodo skušali dogovoriti s odigrati tudi tiste tri partije, ki so jih v nedeljo igralci iz Kočevja izgubili brez borbe.

Brežice: o snovanju

Minulo soboto so se v Brežicah sestali ljudje, ki se v Spodnjem Polju ukvarjajo z amaterskim gledalištvom, med drugim tudi odbor Združenja gledaliških skupin Slovenije za občine Brežice, Krško in Sevnica. Področni odbor bo v večerki pomoč gledališkim skupinam, društvom in dramskim sekcijam pri redni in svetovni bo pri izbiri splošnih. Ena poglavitnih nalog bo vse, kakor organizacija področnega srečanja dramskih skupin, ki bo predlagala izbor za osrednjo slovensko revijo.

NOVO MESTO: V soboto bo v Subotici gimnastični dvoboj pionirskih in mladinskih vrst Slovenije in Vojvodine. V vrsti slovenskih mladink bo telovadila tudi Novomeščanka Maja Dokl. (O. L.)

KOČEVJE: V prijateljski košarkarski tekmi so domačini izgubili s športniki novomeške tekstine tovarne Novoteks 71:75 po izenačenih igri v obeh polčasih. (J. S.)

BREŽICE: Nogometaši Brežic so v zadnjem kolu prvega dela premagali Senovo 6:1 in tako zanesljivo osvojili prvo mesto v celjski nogometni podzvezi. Z 21 točkami od 22 možnih in s šestimi točkami naskoka pred Stražo so na najboljši poti, da se bodo uvrstili v drugo slovensko ligo tudi po končanem spomladanskem delu. (A. B.)

NOVO MESTO: V ljubljanski podzvezni nogometni ligi je po jesenskem delu na čelu moštvo Save iz Tacna s 16 točkami pred Kamnikom, ki jih ima 14. Novomeščani imajo 11 točk in tekmo manj (prekinjena tekma v Črnomlju), nogometaši Bele krajine pa 9 točk in dve tekmi manj (vendar bodo zaradi dveh izgredov bržkone obe tekmi izgubili s 3:0). (M. P.)

KOČEVJE: V občinski ligi v malem nogometu vodi še naprej ekipa Kolodvor A z 18 točkami, tesno pa sta ji za petami Rog s 17 in Mahovnik s 16 točkami.

LJUBLJANA: Na sobotnih izbirnih tekmah mladih slovenskih telovadcev so nastopile tudi Novomeščanke Zupančičeva, Hočevarjeva, Furlanova in J. Doklova pri pionirskih in Maja Dokl pri mladinskih. Nobeni pionirki se ni posrečilo uvrstitve med prvih šest, medtem ko je bila Maja Dokl tretja kljub hudima spodbudajema na bradli in gredi. Vsi, ki so se uvrstili do šestega mesta, so dobili republiški grb.

MARIBOR: Na šestem slovenskem prvenstvu slepih v igri z zve-nečo žogo je sodelovalo 10 ekip. Zmagali so domačini pred Mursko Soboto in Ljubljano, Novomeščani pa so bili 10. – zadnji.

LJUBLJANA: V počastitev dneva republike je tekmovalo šest ekip invalidov, med njimi tudi ekipi iz Črnomlja in Kočevja. V kegljanju je bilo Kočevje peto in Črnomelj šesti, v streljanju z zračno puško pa je bil Črnomelj tretji, Kočevje pa četrti.

KOČEVJE: V ljubljani je bil drugi judoistični turnir iz Kočevja sicer tudi tokrat niso zmagali v nobenem srečanju, vendar pa po splošnem mnenju tako hitro napredujejo, da bodo kmalu nevaren tekmeč drugim ekipam. (F. P.)

NOVO MESTO: V petem kolu občinske kegljaške lige je Železničar premagal Luknjo 665:655, Krka : Novoteks 797:771, Vseh devet pa Iskra 755:745. Vodi Krka brez poraza pred Železničarjem, ki je izgubil dva dvoboja. (J. M.)

POREČ: V Poreču je bil prvi mednarodni simpozij o ekonomski vrednosti športne rekreacije v turizmu. Sodelovali so strokovnjaki iz Evrope, Azije in Amerike. (J. S.)

MARIBOR: V Mariboru bi moral biti tretji republiški turnir kegljaških skupnosti. Med sedmimi skupnostmi naj bi nastopila tudi novomeška, vendar so morali turnir prekiniti, ker je zmanjkalo toka. Električne tudi po štiriurnem čakalju ni bilo.

Iščejo nasprotnice!

Igralke rokometne iz Sentjerneja so v jesenskem delu prvenstva v zasavski ligi osvojile prvo mesto. Ker bi bile rade tudi na koncu prvenstva na vrhu lestvice, želijo čez zimo čim več igrati. Zato vabijo ženske rokometne ekipe na Dolenjskem, da se pomerijo v prijateljskih tekmah. Sodijo, da bo pomoč dobrodošla njim in tudi nasprotnicam. Več tekem – večji uspeh...

11 plaket

V soboto je občinski sindikalni svet Novo mesto pripravil v Domu kulture slavnostno zaključek letošnjih delavskih športnih iger, ki so bile 10 po vrsti. Zato so organizatorji iger razen pokalov, priznanj in medalj podelili 11. najprizadenejšim tovarniškim sindikalnim organizacijam še plakete.

Zaključku iger so prisostvovali vsi delavci, ki so osvojili v raznih disciplinah prva tri mesta, medalje pa sta delila Adolf Suštar in Avgust Avbar. Po podelitvi so organizatorji poskrbeli še za predvajanje sedmih naj-novejših slovenskih športnih filmov. Plakete ob 10-letnici delavskih športnih iger so dobile naslednje sindikalne organizacije: Bor iz Dolenjskih Toplic, Noveles, Kremen, Železnica, Gozdno gospodarstvo, Občinska skupščina Novo mesto, UJV, Krka, Pionir, IMV in Novoteks. J. P.

Jože Splichal

Oči v krogih Münchena

Hej, Slovani v Sporthalle

Dokler bom živ, gotovo ne bom pozabil tistega večera v muenchenski Sporthalle, ko so jugoslovanski rokometarji igrali z Nemci. Nemški časopisi so sicer pred tekmo opozarjali, da bo boj hud, ker so Jugoslovani dobri in nevarni – toda vsi so pričakovali zmago domačinov, ki so hoteli prvo zlato medaljo. München 1972 je namreč hkrati začetek rokometne olimpijske discipline.

Nemci so sicer upali dolgo in vztrajno, a njihove resnice je bilo konec že po rezultatu 3:3 v prvih minutah. Do takrat je peščica Jugoslovancev v nabito polni športni dvorani trikrat poskočila – ob vsakem голу. Nemec zraven mene je dokaj hladnokrvno dejal svojemu prijatelju: „Si videl Jugoslovane, kako se veselijo! Toda njihovega veselja bo zdaj zdaj konec. Samo da se našim odpre!“

A Nemcem se ni odprlo. Ko je „tisti brkač“ Lazarevič, kot je zanj potem na sprejemu vprašal predsednik Tito, nekajkrat udaril tako silovito, da je nemški vratar videl žogo šele, ko je bila že v mreži, je bilo nemških sanj konec.

Jugoslovani smo uživali. To ni bila zgolj zmaga, ki šteje dve točki in ki prinaša kolajno, ne, to je bilo veliko veliko več! To je bil obliž na rane dotedanjih neuspehov naših športnikov.

Nemci so onemeli in niso prišli k sebi. Ob polčasu so se upali, čeprav je bilo s sedmimi goli razlike že vse odločeno. Toda to, kar so počeli naši v drugih 30 minutah, to je presegalo naše dojemanje teh gledalcev, ki so prišli gledat zmago svojih.

Ne le da Jugoslovani niso imeli z Nemci nobenih težav, še več: v drugi polovici tekme so začeli igrati še za gledalce, izvajati bravuro za bravuro, žonglirati z žogo, z nenavadnimi akcijami so nekajkrat domače rokometarje tako zmedli, da sploh niso vedeli, kje je žoga. In na koncu so bili Nemci tisti, ki so komaj čakali, da sta sodnika končala tekmo.

Jugoslovanska igra se je kazala med gledalci najprej kot ironičen nasmev na nemških ustih. Potem je prišlo začudenje: „Kaj mislijo Jugoslovani celo tekmo igrati tako?“ Potem so Nemci izgubljali upanje, potem so doživljali katastrofo svojih rokometarjev, potem so bili hladni in so začeli žvižgati svojim, in potem, pred koncem, so začeli ploskati resničnim mojstrom, ki pa niso imeli belih majic s črno črto, pač pa modre z našim grbom.

Naslednje jutro so se v nemških časopisih pojavili naslovi: „Lahko noč, nemški rokomet!“ In del tiska je zakoval Jugoslovane v zlato medaljo.

Takrat, ko so tisoči Nemcev ob koncu tekme stali in ploskali veselim Jugoslovanom, ko je peščica jugoslovanskih gledalcev na tribunah razvila transparente in norela od navdušenja – takrat je bil za jugoslovanski rokomet prvi vrhunec triumfa.

Ponovil se je nekaj dni pozneje v drugega, potem ko so tudi Čehi v finalu morali priznati premoč najboljših in ko so jugoslovanski rokometarji na zmagovalni stopnici s solzami v očeh srečno peli „Hej Slovani!“

Hej Slovani v Sporthalle sredi Münchena, na olimpijskem prizorišču: kako prijetni trenutki! Hkrati so bili to eni izmed redkih trenutkov pravega veselja športa in olimpijske misli. Amaterjev je pač vse manj – a Jugoslovani so s svojim rokometom takrat to še bili! (Previdnost velja: zdaj se lahko pokvarijo, kot se je pokvarila košarka, in potem lahko pričakujemo tudi podobno krivuljo uspehov in neuspehov. ...)

(Prihodnjič:
USPEHI IN NEUSPEHI)

Z naših vrtov

Salon za likanje

Oni dan smo dobili obisk s podeželja, pa smo gostom razkazali Kočevje in se pohvalili s tem in onim.

– Tole je pa naš Likovni salon, je nekdo poučil gosta, ta pa je v sveti preproščini vprašal:

– A, to pomeni, da doma perete, sem nosite pa na likanje?

Pripravljenost

Ob še tako resni stvari, kot je bil sevnjski referendum za solstvo in otroško varstvo, ni manjkalo zabavnih domislic. Ko je Nace Strmole v volilni komisiji na Krsinjem vrhu ugotovil, da ni volila le še družina možkov iz bližnje gostilne, je stopil mednje in naročil pijače, hkrati pa jih je pozval na volilno dolžnost. Takoj so jo opravili, preden pa se jim je Nace ugnil zahvaliti, so mu odvrgli: „Lahko se prideš!“

V ledenici

Metličani se pogovarjajo o zidavi krematoriji, zato je ondan tudi Slavo vprašal Martina, kaj o tem misli.

„Po mojem je to brez pomena,“ je odvrnil ta, „dokler imamo ledenico. Tu jih bo nekaj zmurznilo. V domu onemoglih cisterne za centralno kurjavo stoji še na dvorišču, ko po gorah že sneg leži.“

Sekal brez dovoljenja

Franc Knavs iz Smuke pri Kočevju je dovolil bratom Antonu, Stanetu in Rafaelu Kastelic iz Dišeče vasi, da so v njegovem gozdu posekali 36,64 kubičnih metrov smrekovega lesa in 4,93 kubične metre hrastovega lesa. Posek so opravili v nedeljo, 12. novembra. Del posekanega lesa so odpeljali na žago v Amburs, preostalo pa k Rafaelu Kastelcu domov.

Franc Knavs je kršil zakon o gozdarstvu, ker je dovolil posek lesa, oziroma ker je sekal brez sečnega dovoljenja. Miličniki so njegov prekršek prijavili oddelku za gozdarstvo občinske skupščine Kočevje, ki bo nato zelo verjetno predlagal Knava v kaznovanje sodniku za prekrške. Knavs je bil zaradi podobnega dejanja že kaznovan.

Prevrnjeni vlačilec

Tovorni avto-vlačilec, naložen s smrekovim lesom, se je prevrnil 10. novembra ob 14. uri na cesti med Svetlim potokom in Kočarji v kočevski občini. Škode je po nestrokovni oceni za najmanj 20.000 din, če se bo ugotovilo, da je prikolica zvitla, pa je lahko škoda celo 5-krat večja. Poškodovan ni bil nihče. Do nesreče je prišlo, ko je voznik Alojz Oblak iz Ljubljane peljal vlačilec po 2,90 m široki gozdni cesti in so na ostrem levem ovinku zadnja kolesa zdrsnila pod cesto, nakar sta se priklonnik in vlačilec prevrnila 4 m globoko pod cesto.

Franc Gole: buče kot dolge voščene kaplje

Bučna vas: vrt za skrivnost

S hruške nihajo zagrljenke, malo naprej rumenijo vinske ruze zrasede rdeča, iz rdeče bela – Pri Francu Goletu je to govornica vsakdanja stvar – V starih časih so buče uporabljale – danes so kvečjemu za obliko

Listje na pritlikavi hruški pred hišo št. 10 v Veliki Bučni vasi se je obletelo s prvim mrazom, ki je oktobra pritisnil neke od Hmeljnika ali iznad Kačjih rid. Gospodarja Franca Goleta, ki tu že desetletja prebiva s francosko pokojnino, nisem spraševal po mladnem sadu, ampak po tistih čudnih bučah, ki so visele z vej kot velikanke razpotegnjene kaplje iz rumenega voska. Začel sem jih šteti, a nisem prišel do konca, ker me je Gole prekinil:

„Tele buče, ki imajo kratek vrat, so zagrljenke, uporabne za steklenice, zajemalke, lijake. Včasih, njega dni, so jih ljudje za vse to tudi uporabljali, danes pa so lep okras v hiši.“

Stopila sva za lučaj, še na njegovi zemlji, kjer so na kosu žive meje „obrodila“ vinska dvigala. Tako pravi Gole bučam na ne veliko manj kot meter dolgih vrtovih. Izmišljal sem si, za kaj bi lahko te buče uporabljali, a mi nič pravega ni prišlo na jezik. Ko sem le vrtal, zakaj neki vinski dvigalo, me je Gole poučil: „Če imate poln sod kapljice, jo lahko s takole bučo povlečete. Kdor je spreten, mu tako opravilo s tako pripravo ne dela preglavic. Ampak spretnost si je treba pridobiti.“

Buče teh čudnih oblik in velikosti so sestavni del Goletovega življenja. „Uživam, če lepo zraste,“ pravi mož, ki je krpo zemlje okoli majhne do-

mačije v podaljšku Cestnega podjetja spremenil v vrt za igre narave. Zagrljenke in vinska dvigala sadi vsako leto – od tedaj, ko je bolj za šalo kot zares vzel pri Jožetu Corlu v Čabru pol prgišča ploščatih bučnih semen.

Poleg buč je Goletova „slast“ tudi nenavadna, okrasna koruza. Nekega dne je pri sestri v Zagorici pri Dobriču videl male stroke z gostim črnim zrnjem, odčrnil dva ali tri – „za seme“ – pa vsadil doma. „Če sem sadil črno koruzo, je zrasedla rdeča, če sem posadil rdečo, se je pokazala bela. Vi, kaj bi bilo to? Slišal sem, da imajo čebele nekaj vmes, ampak tega ne verjamem. Nekaj drugega mora biti, po mojem se narava poigra.“ Več let sadi, vsakokrat dobi enako zaporedje – no ja, letos je rdeča dosegla 260 cm v višino, navadno zraste do pol metra; zakaj iz črne rdeča, iz rdeče bela in spet iz bele črna – tega pa si Franc Gole ne zna razložiti. Kaj bi si belil glavo! Dokler ne bo naletel na strokovnjaka, bo ponavljal tisto „o čebelah“, čeprav ne bo verjel. „Narava je res čudna, po mojem je prav zato tako lepa, ker je skrivnostna.“

Za spomin mi je dal vinski dvigalo, saj veste, tisto bučo, ki je „praktična za vino vleči iz sode“. Morda bo kdaj naneslo, da bova kdaj skupaj vlekla. Če ne, nič zato; vinski dvigalo bo ostalo v stanovanju za okras. Vsakomur bom pojasnil: „Tole mi je podaril Goletov stric iz Bučne vasi.“

I. ZORAN

Čigav je denar?

Zensko torbico z večjo vsoto denarja je našla v ponedeljek, 20. novembra, neznanca ženska pri knjigarni na Ljubljanski cesti v Kočevju. Najditeljica je najdeno torbico odnesla v knjigarno in prosila prodajalke, naj jo predajo miličnikom. Verjetno ni pogledala v torbico in ni vedela, da je bilo v njej precej denarja. Prodajalkam tudi ni povedala, kako se piše. Na postaji milice v Kočevju se doslej, ko to poročamo, ni zglasila niti lastnica (ali morda lastnik) torbice in denarja. Seveda pa miličniki pričakujejo, da se bo kmalu oglasila vsaj lastnica denarja, če ne tudi najditeljica. Trenutno pa je položaj precej čuden, saj ni znano niti, kdo je denar izgubil, niti kdo ga je našel – le denar je v varnih rokah.

Drevo je padlo na prikolico

Vanjo se je zaletel avto – Škode 15.000 din

Nekoliko nenavadna nesreča se je zgodila 13. novembra na cesti med Nemško vasio in Prigorico v ribniški občini. Na srečo ni bilo človeških žrtev, škoda pa je znašala kar 15.000 din.

Franc Činkelj iz Slovenske vasi 19 pri Kočevju je vozil ob 17. uri po cesti traktor s prikolico. Močan veter, ki je takrat pihal, je podrl obcestno drevo, ki je padlo na traktor-sko prikolico, da se je odklopila od

traktorja. Traktorist je nato zapeljal traktor s ceste, prikolico pa je pustil nezavarovano na cesti.

Okoli 20.10 je peljal po tej cesti Stane Škrabec iz Ribnice. Ker je vozil z zasenčenimi lučmi, je prekasno zagledal prikolico. V zadnjem trenutku je zavril in ostro zavil v levo. Vendar je z avtom oplazil prikolico. Škode je okoli 15.000 din. Nihče ni bil poškodovan in tudi njen ne.

J. P.

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Dovoljene usmiljenim bratom

(Novo mesto) dobi bolnišnico. Usmiljeni bratje so dobili iz Rima od generala svojega dovoljenje, da smejo vstreti želji novomeščanov. Veseli smo te novice gotovo ne samo novomeščani, ampak tudi vsa doljna Dolenjska. Sedaj bomo imeli vendar gotovo pomoč bliže, ako nas zgrabi stiska. Želimo le, naj si še gospodje zdravniki – redovniki zbero za bolnišnico pripraven kraj v mestnem obsegu.

(V Franciji) zgodila se je zopet strašna nesreča. Policist je našel bombo, nesel jo je na policijo, postavil jo na mizo – ta se je razpočila in ubila šest oseb. Bombo so položili anarhisti pred neko jim neljubo pisarno v mestu Karmo.

(Nemci) liberalci kar ne morejo dopustiti, da je vlada razpustila pruski mestni zastop v Libercu na Češkem – celo ministra so v tem ostro poprijeli. Pač mu, odgovor ne bode težak.

(Ruski) veliki knez Sergej je bil v Rimu. Papež so govorili z njim pol ure. Naš cesar so mu poslali nasproti do meje posebni dvorni vlak. Eden dan je bil na Dunaju gost presbitlega našega cesarja, potem pa se je odpeljal na Rusko v Petrograd.

(Prejeli) smo sledeče svarilo: V našem okraju se nahajajo ljudje, ki jako hitro bogatijo:

kupujejo namreč zadolžena posestva in te zopet razprodajajo. Kakor prinese ptičar svoje limanice, tako pripeljejo ti „gospodje“ trgovci na dan razprodaje seboj pijače, sodček žganja itd. ali pa v krčmi gostijo napravijo. Ko so naši kmetovalci nekoliko dobre volje in „ugreti“ za pametno besedo, hajdi se pa licitanda prične. Drugi dan se kupovalci „shlade“ in spoznajo, da so „prav dobro“ plačali – „gospodje“ razprodajalci pa, da so jako fino baratali – za par tisočakov dobička. – Prosimo, svarite naše ljudstvo pred tacimi dobrotniki!

(Kdor bi) hotel tako potrebiti HOTEL V NOVO MESTU zidati, bil bi kaj pripravi kraj ob koncu mesta proti železnici, na razpotju cesarske in okrajne ceste. Na pol dozidana hiša za to pripravna se stavi v ponudbo. Več o tem pove opravištvu „Dol. Novic“.

(Kmetijska) šola na Grmu išče dva poslušna hlapca, volarja in jednega kravarja. Nastop službe ob novem letu 1893.

(Nekaj novih) denarjev po 20 kron v zlatu so vže izdali na Dunaju. Ljudje so baje tako hrepeneli po njih, da so po 5 krajcarjev dobička dajali pri goldinarju.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC, 15. novembra 1892)

171 gos

Dragi sodelavci in sodniki! Najprej se vam mogoče nismo utegnili sporočiti nagradnega natečaja, ki ga je organizirala naša društva: prof. Karla Bazarja JARCA v Novem mestu. Belokranjskega muzeja v prispevke za „Gosje prave krivice, smo jih prosili, da zato skrbneje. Upamo, da v 14 dnevih, že dobili in najboljše pa objavili kar potrpite. Zahvaljujemo se razpisu, kmalu pa bomo prispevkov.

Do 15. oktobra smo krajev in najrazličnejšo listo!

Trije člani uredniškega naloge le preobsežna sijo za ocenjevanje poslavista: prof. Karla Bazarja JARCA v Novem mestu. Belokranjskega muzeja v prispevke za „Gosje prave krivice, smo jih prosili, da zato skrbneje. Upamo, da v 14 dnevih, že dobili in najboljše pa objavili kar potrpite. Zahvaljujemo se razpisu, kmalu pa bomo prispevkov.

Lepo vas pozdravljamo

7. Elektronska ura na ste je udarila tri. Paradižnik Mravljinci so mu gomazeli tekkel stopljeni sladoled z gori. Pomela si je oči tudi Klara sedla v skledo juhe; Nobenev je zmanjkalo!

ZA 26. NOVEMBER — PRAZNIK METLIŠKE OBČINE

Požrtvovalnost je naš adut

gospodarstvu, kmetijstvu, komunali in šolstvu se uspehi zadnjega leta nizajo v verigo splošnega napredka

V industriji in drugih gospodarstvih smo zadnja leta vidno napredovali. V petih letih je zaposlenost prebivalstva narasla za 45 odstotkov, kar pomeni, da je 800 ljudi dobilo delo. Zdaj je v občini z okoli 7300 prebivalci že 2500 zaposlenih, medtem ko je bilo pred 15 leti zaposlenih komaj 4 odst. prebivalstva. Celotni dohodek gospodarskih organizacij je porasel od lanskih 225 milijonov dinarjev na okrog 310 milijonov v letošnjem letu, dohodek pa bo ob koncu letošnjega leta znašal nad 120 milijonov dinarjev. Hišni dohodki tudi pri narodnem dohodku na prebivalca. Leta 1968 so znašali 4.800 din, letos pa bo (po ocenah) narasel na 11.000 dinarjev. O skrbnem gospodarjenju naših podjetij pričajo tudi porasti dobička, ki bo dosegel nad 30 milijonov dinarjev in ga delovne organizacije namenijo predvsem skladom. Prav zaposleni, ki so letos za približno 20 odst. večji in bodo ob zaključku letošnjega leta znašali v povprečju 1500 din. Še bliskovito poročam, a največ zato, ker večina ljudi dela v tekstilni industriji, ta pa je v Sloveniji in v ostalih državah med zadnjimi po osebnih dohodkih.

Razen tovarne BETI letos izredno dobro uspevajo tudi v kmetijski zalogi in tovarni KOMET. Otvoritev nove tovarne tega kolektiva štejemo med največje gospodarske do-

sežke občine, saj bo v prihodnosti omogočena zaposlitev nadaljnjih 300 ljudi. Želimo pa, da bi podjetja iz drugih občin (izjemi sta Mercator in Novoteks) imela do svojih obratov pri nas vsaj tak odnos, kot ga kažejo metliška podjetja do obratov v drugih občinah. Gre za urejanje proizvodnje, za rast teh obratov in povečanje zaposlenosti. Ob naglem večanju materialne baze našega gospodarstva, je žal močno zaostajal razvoj samoupravljanja, napredek pa pogrešamo tudi na področju zasebne obrtne dejavnosti.

Oprijemljiv napredek

Vrsta družbenih ukrepov in pobud domače kmetijske zadrage je začela premikati na boljše tudi zasebno kmetijsko dejavnost, posebno pa vinogradništvo. Letos je bilo za naše kmete na razpolago 770.000 din raznih kreditov in nad 150.000 dinarjev za regrese pri zavarovanju vinogradov, za nabavo semen in plemenske živine. Razen tega je občinska skupščina prispevala še 200.000 din za sofinanciranje zdravstvenega varstva kmetov, medtem ko zbere v proračunu samo 180.000 din vseh tovrstnih davkov.

Vse to daje trdno osnovo za nadaljnji napredek zasebnega kmetijstva, če bo le urejen trg in pa cene

kmetijskih pridelkov. Tudi vasi bomo morali komunalno bolj urediti, graditi več cest in vodovodov. Seveda pa tudi take izboljšave ne bodo pomagale manjšim kmetom, ki pri nas prevladujejo, zato bomo morali omogočiti zaposlitev vsaj enemu iz take družine. Tudi ta možnost se z letošnjo uvedbo Viatorjevih avtobusnih prog za delavce znatno povečuje.

Drobno, a pomembno

Tudi na področju komunalnih dejavnosti smo letos vidno napredovali. Asfaltirali smo nekaj nad 4 km cest: od Metlike do Vinomera in od Metlike do Rosalnice, zgradili 3 km vodovoda, gradili kanalizacijo na Bregu revolucije v mestu in prvo etapo gradnje kolektorjev za čiščenje naprave. Preuredili smo staro šolo v Metliki in šolo v Gradcu, končali regulacijo Sušice, preuredili ali na novo zgradili 5 transformatorskih postaj, napeljali trofazni tok na področje Dobravice in opravili še vrsto manjših komunalnih del. Skupna vrednost vseh takih investicij je znašala nad 6 milijonov dinarjev. Od tega so prispevali občani s samoprispevkom 1.900.000 din, podjetja 800.000 din, ostalo vsoto pa so priskrbeli drugi sofinancerji ali smo najeli posojila.

Med drobne, toda za delovnega človeka pomembne izboljšave v letošnjem letu štejemo tudi delavske prevoze podjetja Viator. S tem je bila izpolnjena dolgoletna želja prebivalcev odročnih krajev.

Na višji ravni

Vidne izboljšave opazujemo tudi v šolstvu in otroškem varstvu. Sredstva, vložena pred šestimi leti za ureditev razmer v šolstvu, in denar, ki smo ga pred dvema letoma namenili otroškemu varstvu, se je začel obrestovati. Imamo močno zmanjšan osip učencev v osnovnih šolah (od 60 odst. v letu 1966 se je zmanjšal na 35 odst. letos), učni uspehi pa so za približno 15 odstotkov boljši, kot so bili pred nekaj leti.

V organizirano predšolsko varstvo je zajetih že nad 130 otrok v predšolski starosti, kar pomeni 21 odst. vseh otrok v občini. Male šole so bili deležni že vsi malčki pred vstopom v prvi razred, naš namen pa je v dveh letih postopoma vključiti vse otroke v celoletno malo šolo, s čimer bi močno zmanjšali razlike med mestnimi in kmečkimi otroki ob začetku v osnovni šoli.

Imamo pa še vrsto perečih in kričočih socialnih problemov, ki jih želimo rešiti s pomočjo proračunskih sredstev nismo uredili. Prizadeti so zlasti ostareli ljudje brez svojcev in nespособni za samostojno preživljanje. Socialne podpore so znatno premajhne, precej potrebnih občanov je še brez te pomoči, marsikateri bi morali v dom počitka itd. V prihod-

njem letu bomo morali zlasti na tem področju storiti mnogo več, kajti iz leta v leto se tovrstne težave kopičijo in poglobljajo.

Odklanjamo namigovanja!

Vsem občanom, delovnim kolektivom in prijateljem naše občine čestitam v imenu občinske skupščine in družbeno-političnih organizacij za letošnji jubilejni občinski praznik in dosežene uspehe. Iskreno se zahvaljujem za sodelovanje vsem, tudi tistim, ki so objektivno, kritično obravnavali naše delo v minulem letu.

Naše želje in potrebe so velike, saj moramo premagovati zaostalost, ki ima desetletne in petnajstletne korenine, ter ustvarjati boljše možnosti za življenje in delo naših občanov. Pri teh prizadevanjih smo zadnji dve leti v izredno težkem položaju, ker smo že prešli mejo skrajne nerazvitosti in smo zato deležni mnogo manjše pomoči širše družbene skupnosti. Razumljivo, da z lastnimi silami ne zmoremo vseh načrtov, ki smo jih hoteli izpeljati. Lahko pa smo vzlic vsemu zadovoljni in morem trditi, da smo vse, kar smo v zadnjem letu naredili, dosegli predvsem s pridnostjo, pametnim gospodarjenjem in požrtvovalnostjo. To je nov korak k zastavljenim ciljem, ob tem pa odločno odklanjamo namigovanja ljudi izven občine, da je bil naš razvoj hitrejši na račun celotne družbe zaradi nekaterih sistemsko in politično škodljivih kršitev predpisov, ki pa so bili, žal, res storjeni v tovarni BETI. Našo požrtvovalnost dokazuje trinajsto leto neprekinjenega plačevanja samoprispevkov in dolgoletna pomoč delovnih organizacij pri vseh komunalnih delih. Kadar pa delamo primerjave z drugimi občinami, moramo vedeti, da je metliška občina s 7300 prebivalci najmanjša v Sloveniji.

IVAN ŽELE
predsednik občinske skupščine Metlika

Pred 30 leti na Suhorju

Bela krajina je bila od začetka revolucije vsa na strani partizanov, zato ni čudno, da je slovenski belogardizem prav na njenih tleh doživel svoj prvi veliki poraz. V noči od 26. na 27. november 1942 so enote hrvatske XIII. proletarske brigade „Rade Končar“ ob sodelovanju borcev Cankarjeve brigade in vzhodnodolenjskega odreda uničile močno belogardistično postojanko na Suhorju pri Metliki.

Sovražna postojanka je štela 130 belogardistov in 30 Italijanov, v bojih pa jih je padlo 100 ujetih in so bile partizanske izgube le malenkostne. Skoro polovica ujetih belogardistov, večina prisilno mobiliziranih ali očitno zapeljanih, se je kasneje pridružila parti-

zanom.

Ta velika zmaga slovenskih in hrvaških partizanskih enot je imela v tedanjem času izredno veliko vojaški in politični pomen. Razbit je bil obroč, ki so ga belogardisti sklepali okrog Gorjancev, razen tega sovražnik ni imel več varnega prometa na progi Novo mesto-Metlika.

Politični pomen te zmage je bil izredno pomemben, saj je bil zadan prvi in hud udarec nastajajoči slovenski protirevolucionarni beli gardi. S tem je bil za vedno zavrt nadaljnji razvoj belogardizma v Beli krajini. Vse do osvoboditve pokrajine v septembru 1943 po porazu na Suhorju, sovražniku ni uspelo drugega, kot zadržati nekaj manjših vojaških skupin v večjih krajih in

pod zavetjem okupatorja.

Zmaga na Suhorju, še predtem pa uničenje fašistične postojanke na Hrastu, je pomenila tudi moralno zmago partizanskemu gibanju v Beli krajini in na Dolenjskem. Napad na Suhor je bila tudi prva velika skupna akcija slovenskih in hrvaških partizanov. V teh časih se je začelo kovati pristno in resnično bratstvo med našimi narodi, ki je ostalo prisotno vse do danes. Za to sodelovanje ima velike zasluge prav XIII. proletarska brigada, ki je bila te dni odlikovana z redom narodnega heroja. Vsi Belokranjci iskreno čestitamo ob tem velikem in zasluženem priznanju, s katerim je borce slavne brigade odlikoval predsednik Tito ob 30-letnici ustanovitve brigade.

ZA PRAZNIK NAŠE OBČINE ČESTITAMO VSEM KOLEKTIVOM IN OBČANOM ZA DOSEŽENE USPEHE V MINULEM LETU IN HKRATI ŽELIMO, DA BI TUDI V PRIHODNJE DOSEGLI TAKO POMEMBNO DELOVNE ZMAGE!

SKUPŠČINA OBČINE METLIKA

IN VSE DRUŽBENO-POLITIČNE ORGANIZACIJE TER DRUŠTVA V OBČINI ČESTITAM SE PRIDRUŽUJEJO TUDI KOLEKTIVI: „BETI“, „KOMET“, „KMETIŠKA ZADRUGA“, „METLIKATRANS“ IN KOMUNALNO PODJETJE, KI SO OMOGOČALI DANAŠNJO PRILOGO

Asfaltni krak od Metlike do Vinomera in še malo dlje je prvi del sodobne ceste proti Draščem, najboljsemu vinorodnemu območju Bele krajine.

V kolektivu BETI, ki ima svoje obrate v Mirni peči, Dobovi, Črnomlju in Ljubljani, je skupno zaposlenih 1350 ljudi. Letošnje leto je bilo za vse sila težavno, saj so doživljali težko krizo znotraj kolektiva, kljub temu pa je ves čas delo nemoteno potekalo. Mar ni to dokaz, da preveva kolektiv zdrav duh? Vsak delavec se namreč zaveda: »Proizvodnja ne sme trpeti! Preveč smo žrtvovali za tovarno, da bi lahko podrli, kar smo leta gradili.«

Bolj kot kdaj prej želi kolektiv BETI dokazati javnosti in poslovnim partnerjem, da ga noben vihar ne zamaje. Četudi je tovarna precej trpela na ugledu zaradi direktorjevega pobega v tujino, ne gre, da bi ves kolektiv mešali v nečedne posle. Delavec in uslužbenec, ki soustvarjata proizvodnjo, imata zasluge za izreden poslovni uspeh letošnjega leta, prav to pa je namen pokazati javnosti za občinski praznik.

OD MOSKVE DO CHICAGA

26. november 1972 bo metliška tovarna BETI pričakala po stari navadi s kopico delovnih zmag: letos nov računalniški center, rekorden poslovni uspeh in uspešen prodor na ameriško tržišče

Ko za letošnji občinski praznik tovarna BETI slavnostno odpre elektronski računalniški center, je treba poudariti, da je to prva mehanografska naprava v Beli krajini in na ožjem dolenskem območju. Priprave za uvedbo mehanografskega sistema so se začele že v začetku lanskega leta. Podjetje pa se je za veliko naložbo — ves sistem stane okrog 5 milijonov dinarjev — odločilo, ker se zaveda, da je mehanografija sodobna nujnost.

Čez čas bo tovarna na ta račun mnogo prihranila. Za občinski praznik bodo svečano odprli nove prostore mehanografskega centra, ki bo ob tej priložnosti začel poskusno delati. Do novega leta bodo z elektronskimi stroji opravljali le faktučne posle, knjiženje izdelkov, obdelavo naročil in prodajno statistiko. Ko bo mehanografija popolnoma stekla, kot si jo zamišljajo, pa bo vsak dan in vsak trenutek na razpolago še vrsta najrazličnejših podatkov, za katere bo točnost zjamčena.

Zdaj imajo v podjetju za taka dela vpeljeno ročno obdelavo, kar pa pomeni: manj podatkov,

dostopni so za mesec dni nazaj, razen tega je zmeraj mogoče, da se kje skriva napaka. Elektronskega računalniškega centra niso kupili samo zavoljo spremljave finančnih rezultatov v podjetju in zaradi lažjega obračunavanja osebnih dohodkov, pač pa je namen mehanografije predvsem spremljati proizvodnjo in sproti dobivati podatke, kako se usmeriti vnaprej. S pomočjo teh strojev bodo odpravljeni zastoji v proizvodnji, opozorjeni bodo na ozka grla v proizvodnji itd.

Za začetek je v mehanografskem centru pod vodstvom ekonomista Nikole Ladika zaposlenih 10 ljudi, ki so vsi strokovnjaki, izšolani s pomočjo firme Honeywell, ki je dobavila stroje. Kolikor se bo podjetje odločilo kdaj kasneje še za usluge elektronskega drugega kolektiva, bo treba povečati strokovno posadko, ki zna brati elektronske možgane.

Tricetrletje — doslej rekordno poslovanje

Odkar podjetje obstaja, in tega je 16 let, še nikdar ni bilo tako lepih uspehov, kot jih izkazuje devetmesečni obračun v letošnjem letu. Ustvarili so 165.028.240 din celotnega dohodka, dosegli 81 odst. celoletnega plana ter 29 odst. več kot v enakem času preteklega leta.

Tudi proizvodnja kaže močan porast za celih 36 odstotkov. Za amortizacijo so oddali že 7 milijonov dinarjev in je letos za polovico večja od lani odmerjenega zneska. Največ veselja pa ima kolektiv z ugotovljenim dobičkom, ki je za 132 odst. večji kot v tricetrletju lani.

Osební dohodki niso več skromni, zato o zataganju pasu ne govorijo več. Nasprotno, zaslužki v tovarni BETI veljajo za ugodne, če se primerjajo z drugimi podjetji svoje stroke v republiki in državi. Poprečni osebni dohodek je v

prvi polovici leta znašal 1.420 dinarjev, zdaj so šli pri vsakem zaposlenem za 140 din navzgor, ob koncu letošnjega leta pa računajo doseči poprečje 1.750 din.

Poslovni uspeh tovarne BETI tudi v letošnjih težavah znotraj kolektiva nikdar ni bil vprašljiv. Čeprav ima BETI veliko kreditov, jih redno odplačuje, ustvarja močne sklade, skrbi za nadaljnjo rast in tudi z nelikvidnostjo nima prehudih težav.

Veliko denarja so letos namenili za rekonstrukcijo obrata v Dobovi, nove proizvodne prostore gradijo v Mirni peči, medtem ko za obrat Črnomelj rekonstrukcijo pripravljajo.

Petnajsta je Amerika

Izdelki tovarne BETI že več kot 10 let uspešno prodirajo na tuja tržišča. Izvažajo že v 15 držav, od tega na vzhod: v Sovjetsko zvezo, na Poljsko, Češko, Madžarsko in v Romunijo. Na zahodu so kupci Betinih izdelkov v Zahodni Nemčiji, Avstriji, Švici, na Danskem, v Franciji, na Norveškem, Švedskem, v Belgiji in od letos dalje tudi v Ameriki.

Prav prodor na ameriško tržišče pomeni za metliško tovarno enega največjih uspehov. Kupci iz velikih držav naročajo tudi le velike serije izdelkov, tako da za manj kot 25.000 kosov ni pogodbe. So pa tudi naročila po 300.000 kosov.

Letos gredo izredno v promet kopalne obleke, kombineže, spalne srajce in bluže iz čipkaste pletive, za kar so najbolj navdušeni vzhodni kupci, medtem ko so Američani posegli predvsem po otroških kompletih iz helance. Izdelke tovarne BETI lahko najdete torej v večjih blagovnicah Moskve, v skoro vseh evropskih državah, pa tudi v Chicagu, Philadelphiji in v več krajih države Ohio.

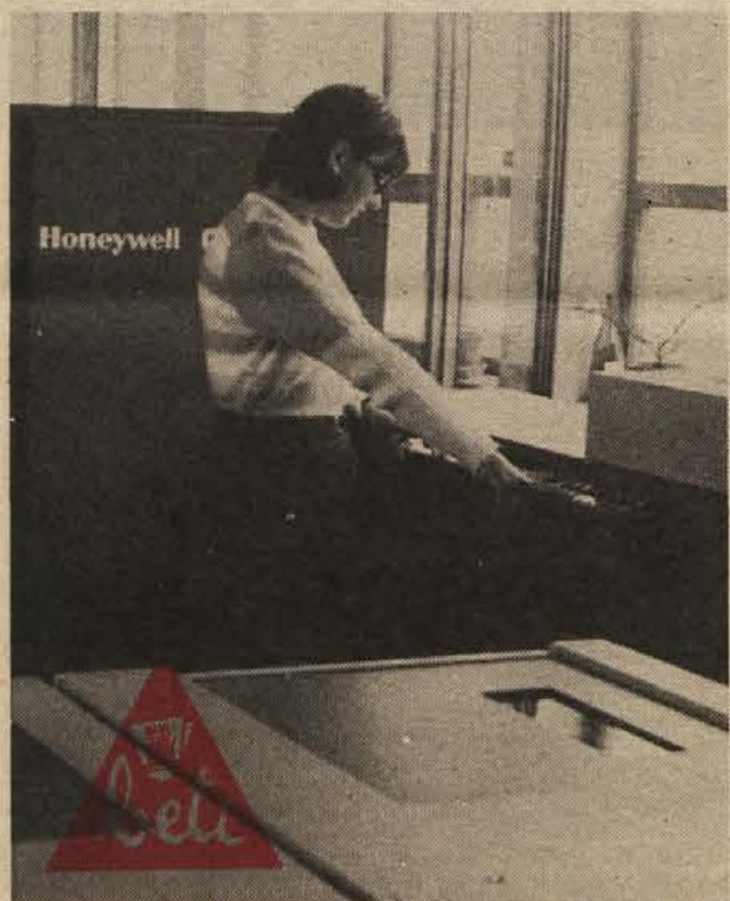
BETI je močno odvisna od

reprodukcijskega materiala in uvoza, zato si vsa leta tako prizadeva čimveč izvažati. Zdaj se prebili že tako močno, da se izvoz pokriva potrebe uvoza in nemoteno proizvodnjo. In še to je važno, da je izvoz letos za 10 odst. večji od devetmesečnega kupčij s tujino v lanskem letu.

Tudi za leto 1973 ni strah, da kolekcija spomladanskih poletnih modelov ne bi šla čisto mejo. Kupci se že javljajo, da jejo ponudbe, predstavljajo BETI pa želijo doseči čim ugodnejšo ceno in čim večje serije naročil, kot tudi pogodbe za več let naprej. To se za tovarnika najbolj izplača.

Okoli 150 različnih modelov in vrst kopalnih oblek je v programu proizvodnje tovarne BETI za prihodnjo sezono. Na fotografiji: eden izmed novih modelov, imenovan DIEGO, ki ga predstavlja dekle iz podjetja. (Foto: R. Bačer)

Del novega računalniškega elektronskega sistema, ki ga je BETI kupila pri znani firmi Honeywell. Za mehanografski center so na novo uredili tudi primerne prostore. (Foto: R. Bačer)

Elektronski možgani dajejo najrazličnejše in vsak hip dostopne podatke o proizvodnji, kar je predvsem namen tolikšne investicije. Ravnanje s temi stroji pa ni enostavno ne lahko, zato so morali hkrati z napravami dobiti tudi 10 posebej šolanih ljudi. (Foto: R. Bačer)

Delovni kolektiv tovarne BETI v METLIKI čestita za letošnji občinski praznik 26. november in dan republike vsem prebivalcem metliške občine, želeč, da bi s skupnimi prizadevanji dosegli v prihodnje še veliko večje uspehe.

Šivalnica v novi tovarni je najsodobneje opremljena, delovna mesta pa povezuje tekoči trak. Za prijetnost skrbi glasba, ki je vključena tudi med delom.

KOMET ZDRUŽEN V NOVI TOVARNI

Nekaj več kot 10 let je tega, ko je pet metliških gospodinj pogosto šivalne stroje in na ta način položilo temeljni kamen konfekcijskega podjetja KOMET. Takrat so za milijon dvesto starih dinarjev kupili pet hitrošivalnih strojev Singer in dali napeljati električno napeljavno. Danes je KOMET eno največjih belokranjskih podjetij. Specializirano je za proizvodnjo nedrčkov, izdeluje pa tudi druga oblačila. Za letošnji praznik metliške občine bo osrednja prireditelja otvoritev nove tovarne, za katero se je 300-članski kolektiv Komet vsa zadnja leta odpovedoval večjemu zaslužku. Čeprav je Komet rasel v težkih pogojih in brez tuje pomoči, je kolektiv krepila zavest zrelih in ponosnih samoupravljalcev.

Odslej v novih prostorih

Po vsej Metliki je bil raztresen Komet. Delali so v poslopju na Pungartu, v stari šoli, pri Caru, upravo so imeli v bivšem Obrtnem domu, skladišča pa kar na 6 krajih. Čeprav je imel Komet že leta 1966 pripravljen investicijski program, ga kolektiv ni mogel uresničiti, ker so temu nekateri nasprotovali.

Pred poldrugim letom so v Rosalnicah pri Metliki začeli graditi veliko tovarno, ki ima pod streho 3780 površinskih metrov prostora. Poslopje je montažno iz kovinskih elementov tipa TRIMO in najsodobneje opremljeno za tovrstno proizvodnjo. Največ prostora zavzema šivalnica, ki je urejena tako, da poteka izdelava nedrčkov po najmodernejši tehnologiji. Mimo vseh šivalnih mest je speljan tekoči trak, po katerem se pomikajo posebne posode s skrojenimi nedrčki in dokončnimi izdelki. Seveda pa so v tovarni tudi drugi potrebni prostori. Kolektivu sta v ponos

lepa samopostrežna restavracija in moderna kuhinja. Tu so še lepo opremljeni higienski prostori in prostori za pisarne.

Nova tovarna je veljala nekaj nad 10 milijonov dinarjev. Večino denarja je zbral kolektiv sam. Ljubljanska banka je dala tri milijone kredita, 500.000 je dal Jugotekstil, nekaj pa Dolenska banka in hranilnica iz Novega mesta. V naslednjih letih nameravajo v tej tovarni odpreti nova delovna mesta, saj je prostora za blizu 600 zaposlenih. Seveda pa bodo v tem primeru morali zgraditi nove prostore za skladišča in pomožne prostore.

V Starem trgu že napredek

V obratu v Starem trgu, kjer je Komet letos s pomočjo domačinov odprl prvi industrijski obrat v Poljanski dolini, delo lepo napreduje. Sedaj dela v obratu že blizu 40 domačink, ki so prej morale zaradi zaposlitve z doma. Kometov obrat je za to dolino ob Kolpi velika pridobitev in v te kraje se spet vrača življenje, kakršno je bilo ne-

koč, ko ni šlo toliko prebivalcev po svetu za kruhom. Zaposlene v Kometovem obratu si prizadevajo, da bi naredile čimveč in tako zaslužile ter upravičile gradnjo, za katero so prispevali vaščani.

Letos dobro gospodarili

Komet je v prvih devetih mesecih letošnjega leta dosegel

30 odstotkov več celotnega dohodka kot lani v istem obdobju. Najpomembnejše je to, da je kolektivu ostalo kar blizu pet milijonov ostanka dohodka. Poprečne plače v tem obdobju so bile 1385 din. Najboljše delavke zaslužijo tudi 2000 din in več, poprečje v posamezni brigadi pa je tudi med 1600 in 1700 din. Delitveno razmerje OD : skladi je 55 %:45 %.

Zanimanje za izdelke »KOMET«

Komercialisti v Kometu si prizadevajo, da bi potrošnikom čimbolj približali izdelke, saj je za kvalitetne izdelke in stalne modne novosti iz Metlike veliko zanimanje. Podjetje uspešno sodeluje tudi v mednarodni delitvi dela in dela s svetovno znanimi

firmami, kot so SUSA, WOLL-MUELER, BENDER RIBANA, BLEYLE, in drugimi. Izdelki, narejeni v metliškem Kometu, se ne razlikujejo od tistih, narejenih v Zahodni Nemčiji. Komet izvažajo svoje izdelke tudi na vzhodno tržišče. Na Madžarsko je prodal za več kot milijon dinarjev.

Skrb za delavce

Omenili smo že, da imajo v Kometu sedaj lepo samopostrežno restavracijo, kjer kuhajo okusno hrano in kjer lahko poceni jedo vsi zaposleni. Poskrbljeno je za prevoz na delo v Rosalnice z lastnim avtobusom in v organizaciji prevoznih podjetij. Za posojila za zgraditev stanovanj delavcev je kolektiv odobril 325.000 din. Ta znesek je bil razdeljen 14 prosilcem. V načrtu je predvidena zgraditev otroške varstvene ustanove pri tovarni v Rosalnicah in uresničitev še drugih, za zaposlene pomembnih reči.

Sicer pa bo načrte za prihodnje sedaj lažje uresničiti, saj bosta prizadevnost in storilnost v novi tovarni prav gotovo še boljši, s tem pa tudi zaslužek in dohodek podjetja.

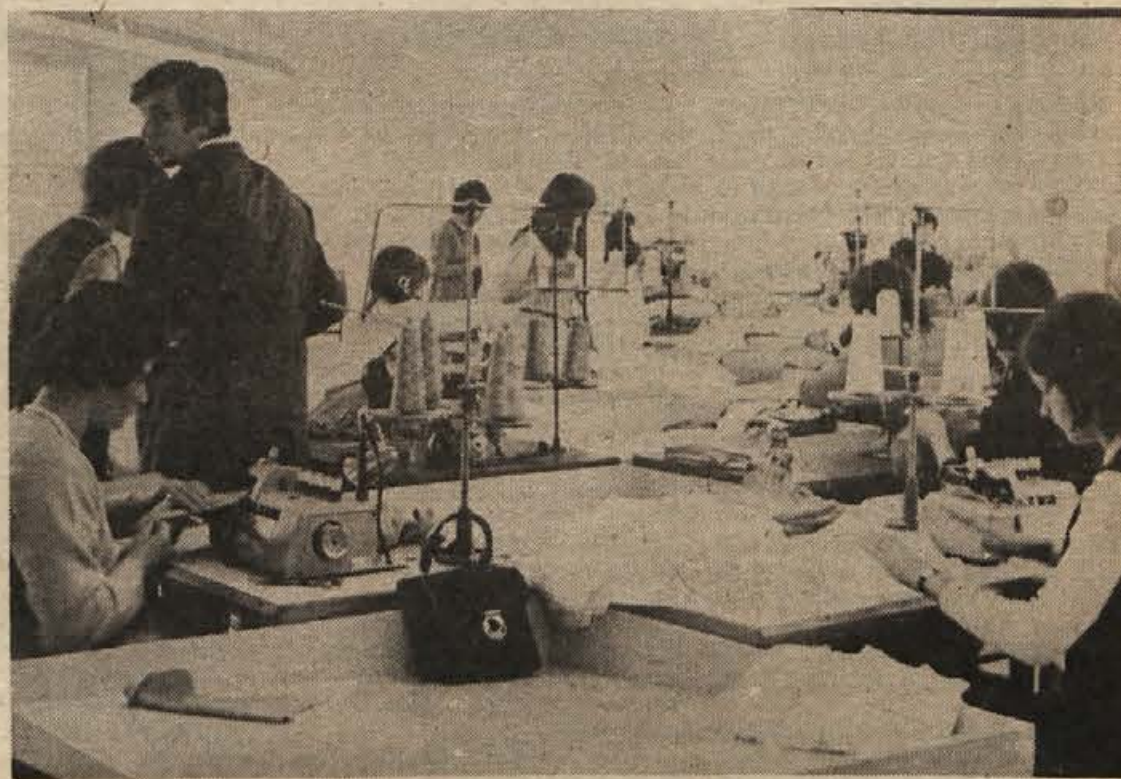
M. V.

Vrstne hiše v Metliki, ki jih gradijo Kometovi delavci s pomočjo posojil, ki jih je odobril kolektiv

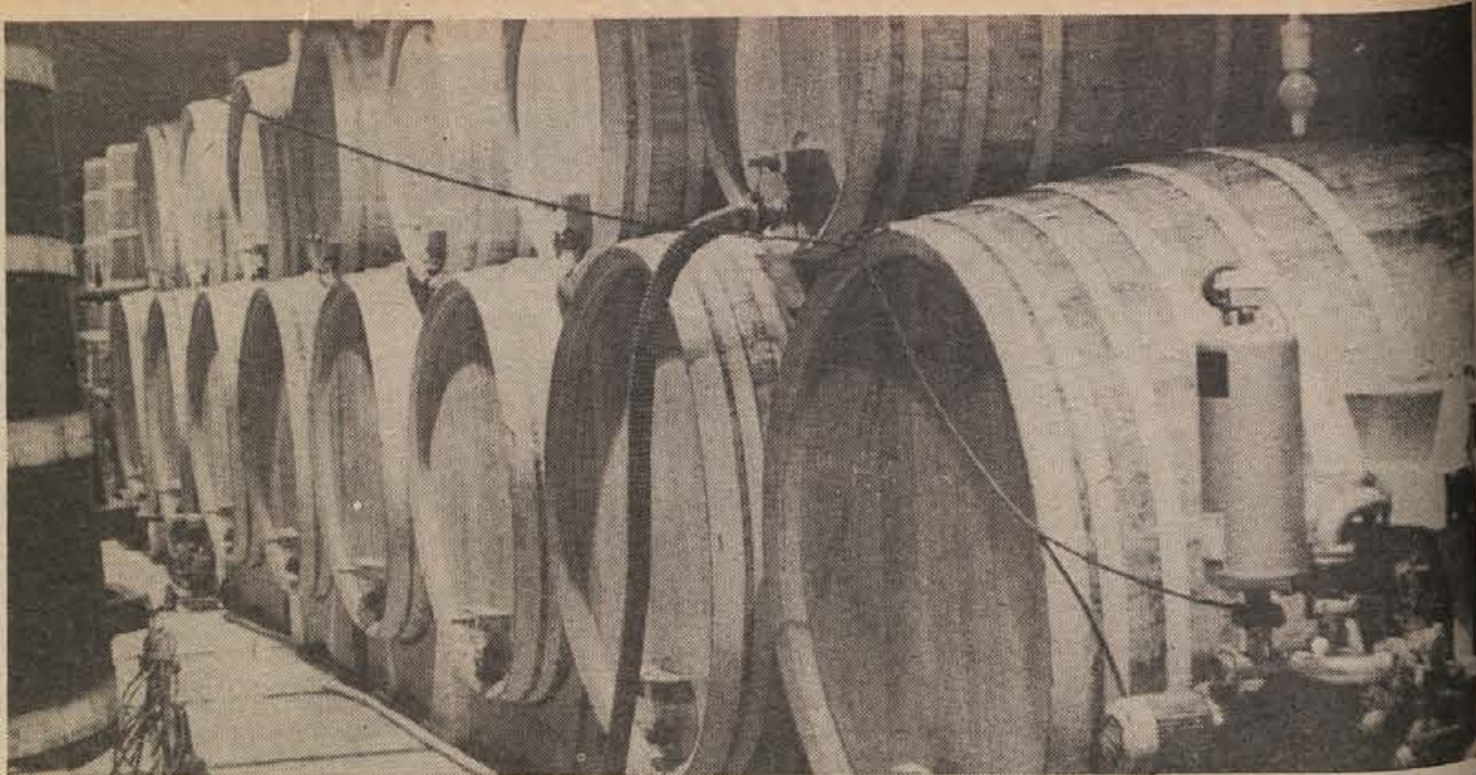
Delo pri krojenju izdelkov

V obratu v Starem trgu dela že blizu 40 domačink, ki so zadovoljne z delom in zaslužkom

TANKO PISKALI, ZDAJ ŽVIŽGAJO

Kmetijska zadruga Metlika se je letos izredno utrdila, tako v finančnem kot v poslovnem smislu – Kažejo se uspehi večletnega varčevanja, trdega dela in dobrega gospodarjenja

V vinski kleti so pred kratkim zamenjali del vinskih sodov z novimi. V načrtu imajo zamenjavo vse posode, saj je nova primernejša za shrambo vina kakor prejšnja. Tudi zmogljivost kleti se bo tako povečala. (Foto: M. Vesel)

Metliška zadruga tudi v najtežjih letih za družbene kmetijske organizacije ni povzročala občini sivih las. Malenkostno izgubo so lahko krili sami, medtem ko zadnji dve leti zadrugi dohodek skokovito narašča.

Za letošnji občinski praznik odpravlja zadruga prenovljeno stavbo na metliškem Trgu svobode. Uredili so zelo sodoben lokal za prodajo kmetijske mehanizacije, orodja, zaščitnih sredstev, razen tega pa še posodobili upravne prostore. Kolektiv je leta 1965 štel 130 ljudi, ko je ustvaril 5 milijonov dinarjev celotnega dohodka, danes pa s prav tako velikim kolektivom ustvarjajo 50 milijonov na leto.

Obseg dela se je močno povečal in pridnost kolektiva je vzrok za tak uspeh, ne toliko višje cene. V poslovnem uspehu beležijo velik skok zlasti zadnji dve leti. Medtem ko je lani celotni dohodek narasel za 70 odst. v primeri s poprejšnjim obračunskim obdobjem, je letošnji spet za 45 odst. večji od lanskega.

V devetmesečnem obdobju 1972 je zadruga dosegla celo poslovni rekord odkar obstaja. Ponaša se s skoraj 37 milijoni dinarjev ustvarjenega celotnega dohodka, z 99 odst. večjim dohodkom kot v tem času lani in z nad 2 milijonoma dinarjev dobička, kar je celo 327 odst. nad lanskim uspehom v devetih mesecih.

Kljub tako ugodni bilanci pa z osebnimi dohodki nočejo pretiravati. Poprečen zaslužek znaša letos 1600 din, dobiček pa so namenili skladam, ne pa naknadni delitvi za osebne dohodke. Prav zato imajo letos obnovljeno stavbo, začeli pa so tudi pot modernizacije, ki jo že dlje časa planirajo.

Samo naravna vina

Zadruga je letos prelila med zasebne kmete domače občine

770.000 dinarjev v obliki posojil za obnovo vinogradov in nakup kmetijske mehanizacije. Ta sredstva so zbrali s pomočjo republiških virov, Dolenjske banke in sklada za pospeševanje kmetijstva ter sredstev zadruga. Poleg tega so dali še za 149.000 din regresa iz občinskega sklada za pospeševanje zasebnega kmetijstva in namenskih sredstev zadruga.

Odkup grozdja je bil malenkosten, čemur botruje deloma slaba letina, deloma pa gre za špekulacijo vinogradnikov, ker so čakali višje cene. Zdaj na veliko ponujajo mošt, vendar prenekaterega zavrnejo.

V moštu, ki ga zadruga kupi, ne sme biti kapljic šarnice ne kančica barvila, še manj pa sledi o vodi. Vsako vino temeljito analizirajo, preden ga vzamejo, kajti v metliški kleti so zgolj naravna vina.

Kaj prinaša leto 1973?

Prihodnje leto bo zadruga dala poudarek trgovski dejavnosti, odnosa obnovi in modernizaciji lokalov na podeželju. Preuredili bodo trgovino v Gradcu in na Suhoju, razen tega pa pripravili načrte za široko rekonstrukcijo vinske kleti v letu 1974 in 1975. Ker je zadruga usmerjena izrazito v vinogradništvo, bo taka naložba nujna in koristna. Računajo, da bodo prej kot v 10 letih vsa naravna vina z območja metliške občine odkupili v zadrugi in jih stekleničena nudili potrošnikom na trgu.

Pomembne spremembe pa se obetajo tudi v organizaciji kmetijske zadruga. Medtem ko so že ustanovili enoto za kooperacijo, ki je temeljna organizacija združenega dela, pripravljajo še statut in druge akte, da bo kooperacija zaživela, kot jo zamisljajo, in bo postala ena najmočnejših dejavnosti v okviru zadruga.

Temeljito obnovljena stavba metliške zadruga na Trgu svobode je ena najlepših v mestu, zadovoljne pa bodo tudi stranke, ker bodo v sodobnem lokalu imele več izbire. Poslopje je preuredilo Komunalno podjetje Metlika. (Foto: R. Bačer)

Delavnice v Rosalnicah pri Metliki

Stranke vedo povedati, kdo smo

Pri podjetju METLIKATRANS pravijo: »Nismo se vajeni hvaliti, to da kar smo ustvarili, je plod dela našega 180-članskega kolektiva.«

Prevozno podjetje METLIKATRANS je ena izmed najmlajših delovnih organizacij metliške občine, vendar si je hitro pridobila stranke in veljalo malo manj kot 6 milijonov dinarjev. Temu primerno urejamo tudi remontno službo.

— Kaj lahko javnosti pokažete od uspehov do danes?
»V štirih letih, odkar delamo, smo napredovali tako, da lahko sprejemamo tudi zahtevnejša dela, kot so prevozi pri gradnji avtocest. Imamo že precejšen lastni vozni park. Samo v letošnjem letu smo kupili 10 kamionov v vrednosti 3.600.000 din, računamo pa še na nabavo 10 kamionov, ki bodo veljali malo manj kot 6 milijonov dinarjev. Temu primerno urejamo tudi remontno službo.«

— Kakšni so vaši letošnji poslovni uspehi in kje ste jih predvsem dosegli?

»Letos delamo največ pri gradnji ceste Postojna-Vrhnika, Postojna-Razdrto, Hoče-Levec, Zagreb-Karlo-

vac. Sodelovali pa smo tudi pri manjših cestnih delih na območju Dolenjske, na Hrvaškem, v Bosni in celo v Srbiji. Letos je naš kolektiv porasel na 180 članov, ustvarili pa bomo okrog 30 milijonov dinarjev celotnega dohodka.«

— Vreme graditeljem in prevoznikom letos ni bilo naklonjeno. Se to pozna pri vaših obračunih?

»Prav gotovo bo na letošnji dohodek podjetja vplivalo slabo vreme, saj je bil julij — običajno najbolj donosen mesec — letos najslabši. Zatekli sta nas še podražitev goriva in povišanje cestnih pristojbin.«

— Nelikvidnost je bila v začetku leta huda težava za vaš kolektiv. Se je med letom stanje popravilo?

»Dobrišen del leta nas spremlja nelikvidnost. To nas je prisililo, da smo opustili sodelovanje z nekaterimi podjetji, ki niso mogla v redu plačevati naših uslug.«

— Kaj bi lahko v letošnjem letu zlasti pohvalili?

»Nismo se vajeni hvaliti, zato tudi tokrat ne bi govoril o hvali. O naših sposobnostih bi morali vprašati naše partnerje, ugledna slovenska podjetja, kot so Slovenija ceste, Gradbeno podjetje Primorje v Ajdovščini, »Gradnja« iz Osijeka, »Viadukt« iz Zagreba itd. To, kar smo ustvarili, pa je plod prizadevanj celotnega kolektiva. Zavedamo se, da bomo morali tudi v prihodnje razvijati podjetje z lastnimi silami. Zaradi tega smo začeli štipendirati tudi svoje kadre. Štiri štipendije na srednjih šolah že imamo podeljene, medtem ko žal ne dobimo interesentov med visokošolci za poklice pravnik, ekonomista in strojnega inženirja.«

— Kaj voščite za občinski praznik kot dolgoletni družbenopolitični delavec in hkrati direktor podjetja?

»Želim vsem našim občanom še mnogo uspehov pri delu in veselo praznovanje, za dan republike pa najlepše čestitke tudi vsem poslovnim sodelavcem.«

R. B.

Uspehi metliških gradbincev

V metliškem komunalnem podjetju je gradbeništvo najpomembnejša dejavnost — Pri enakem obsegu dela so prigradili veliko več kot lani

prostore za mehanografski center v Beti, v novi tovarni Komet v Rosalnicah so izvedli vse vodovodne instalacije ter speljali priključek vodovoda na mestno omrežje.

V letošnjih devetih mesecih so pri približno enakem obsegu dela ustvarili 45 odstotkov več ostanka dohodka za sklade in to pri istem številu zaposlenih.

Zaradi nelikvidnosti niso imeli posebnih težav, saj so ta problem z investitorji sproti reševali.

V podjetju niso pozabili tudi na delovne pogoje zaposlenih. Uredili so si lastno menzo, vsa razpoložljiva sredstva stanovanjskega sklada pa podjetje daje za nakup družbenih stanovanj svojim zaposlenim.

V prihodnjem letu bo kolektiv svoje gradbeno dejavnost še razširil, tako da bo kos vsem potrebam v domačem kraju.

Pogled na že vseljena 12-stanovanjska bloka, ki ju je zgradilo Komunalno podjetje, in tretjega, ki ga sedaj dokončujejo

Dalj uživa pokojnino, kot je delal

»Saj bi nehal kaditi, pa bi mislili, da se žene bojim!« je rekel včasih, potem pa je zaradi zdravniškega nasveta le vrgel tobak v štedilnik – Sorodnike ima po vsem svetu in tudi na Dolenjskem

Najstarejši Ljubljčan je Franjo Wallas, ki stanuje v Šiški. 8. novembra je dopolnil 98 let. Sodi torej tudi v krog najstarejših Slovencev. Sorodniki smo ga obiskovali ves teden pred rojstnim dnevom in še po njem.

Na sreči ni bilo časa, da bi prišli vsi hkrati, saj v majhnem stanovanju ni bilo prostora za vse. Vendar je lepo urejeno, za kar skrbi druga Franjeva žena, ki je kar 25 let mlajša in jih šteje šele 73. Za našega pradedka dobro skrbi in njena zasluga je, da je zdrav, čil, vever in srečen.

Franjo Wallas je koroški Slovenec iz Podklostra. V mladosti je trdo delal, saj je bil na Koroškem za hlapca. Poročil se je z Avstrijko, poštarico. Nato je bil delavec pri železnici. Nekoč bi

Dedek se je za bralce Dolenjskega lista tudi takole podpisal.

Franjo Wallas

ga skoraj stisnila tračnica, ki so jo nosili. Postajni načelnik ga ni maral, ker je bil Slovenec.

Pri hrani ni izbirčen. Nihče ne ve in tudi sam se ne spominja, kdaj je bil nazadnje bolan. Ne kadi, čeprav je včasih kadal cigarete in fajfo. Franjo Wallas ima sorodnike ne le na Koroškem in v Ljubljani, ampak tudi na Dolenjskem, pa na Hrvaškem, v Črni gori, Avstriji, Angliji, Španiji in celo v daljni Ameriki, morda pa še kje drugje.

Ob zaključku naj povem, da je še čvrst možakar, saj je še le-tos štilhal na vrtu. Še vedno rad kaj prebere, med drugim tudi Dolenjski list, ki mu ga prinaša hči Mira.

Kličemo mu: še na mnoga zdrava leta!

J. PRIMC

VMES JE 95 LET – Razgovor s četrto generacijo. Pradedek Franjo Wallas, 98 let, pravnučinja Barbara, 3 leta, sta tudi rekla to in ono o nekdanjih in sedanjih časih. (Foto: Primc)

Oče sinu: »Tukaj sem, zakolji me!«

Žalostno je, če mati in oče skačeta skoz okno, ker se bojita sina – Sin trdi, da ga starši pač ne razumejo – Ga bo zresnil zapor?

Jože Blatnik (20 let) iz Stare cerkve 28 pri Kočevju je bil 7. novembra obsojen pred občinskim sodiščem v Kočevju na leto dni zapora, ker je s kuhinjskim nožem grozil očetu, da ga bo ubil, in ker je z latami (tri je med tepežem zlomil) tepel mamo. Sodba še ni pravno-močna.

Obdolženi je prvo dejanje zanikal, za drugo pa je trdil, da ga je storil v silobranu, ker mu je prej mama vzela tranzistor in ga udarila s palico. V zagovoru je povedal še, da se s starši krega, ker ga ne razumeta in ga še vedno kontrolirata, kod hodi in kaj počneja. Zato se tudi večkrat nad njima znese. V zagovoru je poudaril, da je pač materi storil tisto, kar si je zaslužila. Zdravniško spričevalo pa pove, da je imela mati množico

prask in podplutb po glavi, obrazu, vratu in nogah.

Sodišče je menilo, da se sin ne zaveda dovolj zgrešenosti svojega početja, da je nevaren in da ga lahko spravi na pravo pot le strožji red, ki ga bo deležen v zaporu. Obnaša se nezrelo. Dokler je bil zaposlen, je zaslužek porabil za pijačo, staršem pa ni za hrano in stanovanje dajal ničesar. Zadnje redno zaposlitev je zapustil oktobra letos, češ da za tako slabo plačo ne bo delal (nekateri pa morajo s tako »slabo plačo« preživljati celo družino!). Od staršev je izsiljeval tudi denar.

Mnogi otroci se v takih letih res ne razumejo dobro s starši (trdijo, da jih ne razumejo), se včasih opijejo in podobno; vendar se le skraj-

no nezrel in nekulturn človek obnaša do staršev tako, kot se mladi

Jože Blatnik. Že trditve, ki jim je sodišče verjelo, se berejo, kot kriminalni roman: ... Čim se je sin pojavil v spalnici, je tako močno odprl eno okensko krilo, da se je šipa zlomila. Hkrati je sunil očeta na posteljo. Mati, ki je prišla v sobo, se je sinovega početja tako prestrašila, da je skočila skozi okno, nato je skočil

skozi okno še oče. Potem je prišel sin ven za njima in vsi so se vrnili v hišo ... Sin je prišel v spalnico s kuhinjskim nožem in grozil očetu, da ga bo ubil. Nekajkrat je nož zabodel v sobna vrata ... Dvignil je nož nad očeta in mu grozil, da ga bo ubil. Oče, prestrašen in trd od strahu, je dejal: »Tukaj sem, zakolji me!«

Deklica je urno skočila po lestev in hotela ustreči kupcu ...

Nekega dne je prišel v eno svojih prodajaln in dejal: »Gospodična, mi lahko pokažete tiste čevlje z zgornje police.«

Deklica je urno skočila po lestev in hotela ustreči kupcu. Pri tem pa je pokazala svoje vse čare. Bata je bil presenečen. Ko mu je prinesla zaželeno čevlje, ji je dejal: »Veste, jaz sem ta in ta, svojih čevljev res ne bom kupoval, tu imate dvajset dinarjev, pa si spodnje hlačke kupite!«

Kaj je hotela uboga prodajalka, vzela je denar in se priščno nasmejala svojemu šefu. Toda komaj je šef odmaknil pete, je brž zavrtela telefonsko številko in sporočila kolegici v naslednjo prodajalno, naj si tudi ona sleče hlačke, če hoče dobro zaslužiti.

Niti pol ure ni minilo, ko je bil Bata že v njeni trgovini in zopet zahteval čevlje z najvišje police. Poskočno je skočila in mu jih prinesla.

Bata pa se je namrgodil in dejal: »Čevljev ne bom kupil, jaz sem vaš šef, tu imate dinar in pol, pa si kupite stranišni papir.« Kmalu potem je izdal uredbu, da vsaki prodajalki na vsake tri mesece kupijo nove spodnje hlačke.

Če bi bil jaz gostinec, bi delal vse drugače. Kaj nam pomagajo vsa leta turizma, če jih ne znamo obrniti v svoj žep. Silimo in silimo tujce, domačim gostom, ki znajo mnogo zapraviti, pa obrnemo hrbet. Tudi meni se je zgodilo nekaj podobnega.

Z Žličarjevim Francetom sva prišla v Ljubljano. Bila sva željna in lačna, zato sva jo mahnila v Slon. Zdelo se nama je res imenitno, ko sva opazovala stisnjene tujce, ki so prežvekovali makarone za sosednjo mizo. Pa pride natakari in pravi: »Veste, ta miza je rezervirana!«

»Pa prinesite kakšno drugo, midva bova tudi s kakšno drugo zadovoljna!«

Fant ni rekel nobene, midva pa sva se naredila Francoza in obsedela tam do pozne noči.

Poslušala sva razgovore med kelnarji in tujci. Mejdus, je to odlično, sem si mislil, kako letajo okrog njih kot muhe, da ne rečem okrog česa.

SKOK NA MARS

V hladilniku je klokotalo od moče kot ob potoku v Košati lipi, kadar zapihajo pomladni vetrovi.

Paradižnik se je krepko uprl v vrata in zletel na plano. Za njim je padla na bleščeče kahlice super kuhinje še Klara. Prižgala sta luč in Klara je ostrmela: to je bila kuhinja iz njenih sanj! Vse bleščeče belo,

Vidiš, stari, to je kuhinja, in ne tista najina podrtija! In kadar ti rečem, da bi bilo treba kaj novega kupiti, vedno goniš svojo: za naju je dobro tako ... je Klara očitačo zbadla svojega soproga.

milijon gumbov, lučk in vzvodov, malodane tako kot v raketi.

narave

vigala – Iz črne ko-
malce čudna –
ljali za steklenice,

peres!

pravičiti: prejšnji teden vam
poteka delo pri razpisnem
»PERO«. Preveč je bilo različ-
neobjavljene v naših
toliko dodatnega dela, da je
malo zastalo. Najprej pa

kar 171 prispevkov iz raznih
ter naročnikov domačega

se so lotili branja, pa je bila
nudi tokrat povabili v komi-
pevkov dva znana domača
družinske knjižnice MIRANA
Jožeta Dularja, ravnatelja
Zdaj bere pet ljudi poslane
ne bi komurkoli zgodila
re je malo bolj počasi, pa
ez teden dni, najkasneje pa
končen izbor najboljših pri-
mo S posebej nagradili, druge
vazmo vas zato, da še malo
sodehujejo v tokratnem
niti na dan z imeni nagrajenih

UREDNIŠTVO LISTA

Ponosen na garače

Pavle Zupet: »Ljudje v škocjanski krajevni skupnosti hočejo napredovati. O tem govorijo tisoči udarniških ur«

V prejšnjem četrtkovem intervjuju je tajnik žužemberske krajevne skupnosti Milan Senica želel, naj bi predsednik škocjanske krajevne skupnosti Pavle Zupet povedal, kako so pred leti uspešno gradili vodovode in kanalizacijo in kako so pri tem sodelovali občani, delovne organizacije in drugi. Pavle Zupet je odgovoril:

„Naša krajevna skupnost je začela prve vodovode graditi že leta 1960, in sicer za Škocjan in Zloganje. S prispevki občanov je dela opravilo podjetje Vodovod. Dve leti pozneje je na tak način stekla pitna voda v Hrastovljah. Ko smo dobili krajevno skupnost, je le-ta takoj uvedla samoprispevek za popravilo cest in seveda za nove vodovode. Samoprispevek je bil tako majhen, da se je skrival za vrednostjo udarniških ur in številom prevozov, ki so jih ljudje opravili brezplačno pri javnih delih. Ker v letih 1963 in 1964 samoprispevka ni še nihče terjal,

predračun 180.000 din, ob delu ljudi pa smo privarčevali 20.000 din. Posamezniki so za kanalizacijo dali od 500 do 3000 din, s tem denarjem pa smo plačali delavce. Za material smo dobili denar od občine in komunalnega podjetja, ki sta potkazala res veliko razumevanja za naš kraj.“

„Kot vem, ste enako marljivo nadaljevali tudi naslednja leta.“

„1969 smo napeljali pitno vodo v Mačkovec, Dobruško vas in Jelendol, naslednje leto v Goriško vas in Zalog, letos pa smo imeli otvoritve novih vodovodov v Osrečju, Stari-Bučki in Tomažji vasi. V zadnjih letih delamo po načelu, da damo za nov vodovod pol denarja v krajevni skupnosti in občani, pol pa podjetje Vodovod. Poleg tega smo popravili veliko cest. Od letos dalje koplje-mo pesek za na ceste v peškopu Jelendol, ki ga je dobila krajevna skupnost in najem. S prodajo gramoza bomo dobili vsaj nekaj denarja za delno povračilo stroškov za vzdrževanje poti in buldožerska opravila.“

„Kaj bi ob koncu še lahko povedali?“

„Vsa ta leta smo uspešno urejali potrebe našega območja z družbeno pomočjo, razumevanjem ljudi v krajevni skupnosti, ki ne želijo zaostajati. V načrtu imamo graditev vodovoda v Zagradu, Klenoviku, Velikih Poljanah in Dobravi. Ljudje so spet pripravljeni primakniti velik delež. Če še enkrat povzamem osnovno misel tega pogovora, moram poudariti: vsega, kar imamo, kar smo v tem dolgem času dobili, ne bi bilo, ko bi ne imeli takih ljudi. Verjemite ali ne: nanje sem ponosen kot predsednik krajevne skupnosti, odbor-nik občinske skupščine in kot prebivalec tega območja.“

Predlagam, da prihodnjič gostuje v tej rubriki Franci Cvelbar, predsednik komisije za samoupravljanje in politični sistem pri občinski konferenci ZK v Novem mestu. Pove naj, kako komisija spremlja priprave na ustanovitev TOZD v naši občini. Še posebej me zanima, kaj pričakuje ta komisija od sodelovanja s strokovno političnimi komisijami za izvajanje delavskih amandmajev v podjetjih.“

I. ZORAN

imamo mogli do 1968 načrtovati druga kot popravilo cest in mostov.“

„Kdaj je prišla prelomnica?“

„Leta 1968. Dejavnost je bila na višku. V tem letu smo zgradili vodovode v Zavinku, Stari vasi in Grmovljah, v Gornjih in Dolnjih Dolah pa speljali pitno vodo na prosti padec. Hkrati smo zgradili kanalizacijo v Škocjanu in asfaltirali cesto, ki povezuje naš kraj z avtomobilsko cesto. Za vodovode smo dobili nekaj dotacije od Vodovoda, nekaj denarja je dala krajevna skupnost, drugo pa so prispevali občani v denarju in delu. Približni računi kažejo, da so ljudje opravili pri vodovodih in kanalizaciji nad 20.000 prostovoljnih delovnih ur. Za kanalizacijo je bil

Takole je na Gumberku: Cigani trdijo, da jih kljub snegu nič ne zebe, češ da nenehno kurijo, pa gre. Taki pa so tudi domovi številnih tistih otrok, ki hodijo v šolo in morajo „doma“ pisati naloge. Cigansko vprašanje bo treba poslej v novomeški občini vse drugače reševati kot do zdaj. (Foto: Zvone Šeruga)

Komite ZK NAPOVEDUJE DOSLEDNOST DO KONCA:

Odstopanja od sklepov ne bo!

Najpomembnejše naloge: bitka za stabilizacijo, uveljavljanje TOZD, boj zlorabam, skrb za socialistično usmerjeno šolo – V kratkem: najrazličnejši posveti na vseh ravneh v novomeški občini

Novomeški občinski komite ZK je 17. novembra razpravljal o tem, kako se je treba takoj lotiti sklepov in nalog, sprejetih na nedavni občinski partijski konferenci in hkrati vseh tistih, ki jih narekujejo pismo tovariša Tita in izvršnega biroja predsedstva ZKJ ter zadnja seja CK ZKS. Komite je zadolžil posameznike, ki bodo neposredno odgovarjali za uresničevanje sklepov in izvajanje nalog.

Na občinski ravni, je rečeno v sklepih komiteja, je nujno takoj sklicati posvete, na katerih bi se zlasti dogovorili, kako odpraviti nelikvid-

nost, nadalje pa bi pregledali, kako poteka uresničevanje delavskih in drugih amandmajev, ugotoviti, kaj je z integracijskimi procesi, kako uresničujemo program graditve šol in podobno.

Podobni nasveti bodo za krajevne skupnosti, pri čemer bodo pretresali zlasti vprašanja krajevne samouprave v luči ustavnih dopolnil. V krajevnih skupnostih bodo na poslednjo osnovo tudi politična jedra, ki jih bodo tvorila vodstva vseh družbeno-političnih organizacij. S tako organiziranostjo političnih dejavnikov bodo spodbudili k delu tudi Socialistično zvezo, o nemoči in neustreznosti vloži, katere je bilo slišati tudi na občinski partijski konferenci.

Nadalje bodo šle skozi preverjanje interesne skupnosti (izobraževalna in kulturna skupnost, občinska zveza za telesno kulturo itd.). Pogovorili se bodo, kaj je s programi, samoupravnimi odnosi in ne nazadnje tudi z organiziranostjo na teh področjih.

Eden izmed komitejevih sklepov pravi, da so vsi, zlasti komunisti, dolžni onemogočati skupinskih last-

niške odnose do družbenega premoženja oz. njegove privatizacije. Zato bodo morali v delovnih organizacijah pod kontrolo takoj vsi prejemki, kreditna in kreditno-stanovajska politika, najrazličnejši fond in podobno. Večkrat na leto bo potrebno oceniti, kako in kje v delovnih in drugih organizacijah odločajo o dohodku, kako gospodarijo z družbenimi sredstvi in podobno. Še posebej bodo morali paziti, ali ne gre tu in tam za zlorabe samoupravnih pravic, za monopolizacijo ali celo privatizacijo družbenih sredstev.

Med pomembne naloge, ki jim je treba posvetiti veliko pozornost, šteje nedvomno skrb za marksistično vzgojo v vseh šolah. Po mnenju komiteja je nujno izboljšati učne programe in učnovzgojno delo, zato je neobhodno ideološko izobraževanje pedagoškega kadra.

Na kratko bi naloge, ki jih je po mnenju komiteja potrebno predvsem uresničiti v novomeški občini, razporedili takole: bitka za stabilizacijo, uveljavljanje ustavnih dopolnil, boj za socialistično usmerjeno šolo, boj proti zlorabam vseh vrst, boj proti neustreznim socialnim razlikam, skrb za pospešeno družbeno stanovanjsko graditev in izvajanje koncepta SLO. Komite od teh nalog ne bo odstopil – tudi ne za ceno kadrovskih sprememb.

Oživiljena SZDL

V novomeški občini prekinjajo mrtvilo v krajevnih organizacijah Socialistične zveze. Nove odbore so v zadnjih dneh ustanovili v Bršlinu (predsednik Bojan Kekec), v Novem mestu II. terenu (Rado Zupančič) in Šentjerneju (Karel Grubar). V kratkem bodo podobno storili v Mokrem polju, Vrhpolju, Čadražah in drugih krajih, kjer dejavnosti Socialistične zveze ni čutili.

Blok za upokojence

Vodstvu društva novomeških upokojencev je po težavnem delu le uspelo dobiti odobrena sredstva za gradnjo 45-stanovanjskega bloka za upokojence, ki ga bodo začeli graditi na Ragovski cesti. Blok bo imel dvigalo, v kletnih prostorih sobo za zdravniško ordinacijo, kuhinjo, jedilnico in sobo za rekreacijo. Vodstvo prosi vse tiste člane, ki imajo vlozene prošnje za stanovanja, naj bodo brez skrbi, saj bodo prošnje v večini ugodno rešene. Vse druge obveščajo, naj ne pošiljajo prošnje za stanovanjska posojila, ker je društvena blagajna prazna. Vsi tisti, ki še niso poravnali članarine, naj to storijo čimprej.

Gojenci: skupne akcije

Občinska konferenca ZMS novo mesto in domska skupnost gojencev Dijaškega doma Majde Silc v Novem mestu sta v nedeljo pripravili posvetovanje predsednikov domskih skupnosti gojencev dijaških domov in predsednikov občinskih konferenc ZMS Dolenjske. Na posvetovanju so razpravljali o idejno-političnem delu mladim v dijaških domovih, o njegovem pomenu in uresničevanju, uvodne misli v to razpravo pa sta podala Boris Kralj in Zvone Filipovič, člana predsedstva RK ZMS. Nato so razpravljali še o vsebini oblikah dela domskih skupnosti gojencev in o skupnih akcijah mladine dolenjskih dijaških domov v letošnjem šolskem letu.

MINI ANKETA

Na 37. seji predsedstva ZKJ so razpravljali tudi o mladini. Poudarili so, da mlada generacija ni sprejela teze, po kateri naj bi se vloga delavskega razreda preživela, kot trdijo nekateri. To dokazuje, da so mladi pripravljeni delati, in dolžnost ZK je, da mladino še bolj mobilizira za napredne cilje. Kaj so nekatere mladinske organizacije naredile ob pripravah na 3. konferenco ZKJ in kaj od nje pričakujejo, so povedali:

MARINKA KRALJ, Novoteks: „Zavedamo se, da sama konferenca ne bo rešila številnih težav, s katerimi se srečujemo mladi. V Novoteksu pričakujemo od te konference pozitivne smernice in pripravljamo se, da se bomo vključili v delo. Zavedamo se, da se naši cilji ne smejo razlikovati od ciljev ZK, obenem

Pred konferenco

pa si želimo, da bi s komunisti čimveč sodelovali. Naloga ZK je, da socialnim razlikam, položaju delavske mladine v delu in samoupravljanju in dostopnosti šolanja mladim posveti večjo skrb.“

JANEZ BRATKOVIČ, SKS Grm: „O sedanjih dogodkih so vsi naši člani mladinske organizacije dobro obveščeni. Na sestanku, ki smo ga imeli pred kratkim, smo se zmenili, da ne bomo govorili, pač pa delali. Imamo številne krožke, ki so sedaj oživele, ustanovili pa smo še debatni krožek, na katerem se redno shaja precej dijakov. Pričakujemo, da bodo komunisti mladim naložili dovolj dobro zastavljenih nalog. Pogovarjali smo se tudi o zaposlitvi kmetijskih tehnikov in se vprašali, zakaj ne dobijo tisti, ki bi radi po končani šoli odšli na višje ali visoke šole, štipendije?“

VIDA KERIN, IMV: „O konferenci in težah smo našo mladino obvestili v tovarniškem časopisu, sestankov pa zaradi časovnih stisk sedaj ne moremo imeti. Pričakujemo, da bodo sklepi konference pozitivni, naloženo delo mladini pa vabljivo. Prav tako razmišljamo, da bi morali vprašanje organiziranja mladim postaviti tako, da se jih bo čim več vključilo v tokove samoupravne družbe.“

DUŠAN LAZAR, mladinski aktivist Slatnik: „Po vseh številnih sestankih pri nas pričakujemo, da bo konferenca prinesla jasnejše sklepe o delovanju mladim. Pričakujemo smernice, po katerih se bo mladina ravnala in nastopala enotno. Ker živimo na vasi, želimo, da bi naše predloge bolj upoštevali in jih jemali resno, saj do sedaj nismo imeli nikakršne opore, zato pa se tudi ne moremo pohvaliti s kakšnimi večjimi uspehi, kot se v obdobju Titovega pisma lahko nekatere druge mladinske organizacije in aktivisti.“

J. PEZELJ

Novomeška kronika

ZA DAN REPUBLIKE – V društvenih prostorih upokojencev bodo upokojenci 27. novembra ob 18. uri pripravili proslavo v počastitev dneva republike.

TRGOVINA NA TRŽNICI – Na tržnici pod kostanji so se prodajalci kiča že kar udomačili. Vse več je tudi prodajalcev zimске obutve, hlač, puloverjev in plaščev, cene teh izdelkov pa so precej visoke. Kljub temu se ob stojnicah ustavi precej ljudi, prevladujejo pa predvsem kmetje.

GLASBENI VEČER – V ponedeljek, 27. novembra, bo v prostorih glasbene šole ob 18. uri produkcija glasbe. Nastopili bodo gojenci glasbene šole, vstop pa bo prost. Vabljeni so vsi stari učencev in tisti, ki radi poslušajo glasbo.

SPORTNI FILM – V soboto ob 15. uri so si novomeški srednješolci v Domu kulture lahko brezplačno ogledali predvajanje sedmih najnovejših slovenskih športnih filmov, ki so jih vrteli ob zaključku desetih delavskih športnih iger občine Novo mesto.

ZIMSKE NOGAVICE – Prodajalec iz Hrvaške bo po hišah še ves teden prodajal volnene ženske in moške nogavice. Za par volnenk zahteva 15 dinarjev.

TRŽNICA – Sneg, plundra in mrzast preprečita brunjevkam ponedeljkovo prodajo, tako da je bila izbira ta teden slaba, cene pa se kljub temu niso spremenile. Cene: solata 6 din, korenček 5 din, kilogram, cvetača 6 do 8 din, motovilec 6 din za krožnik, kislata repa 5 din,

limone 10 din kilogram, zelje 4 din za glavo, jabolka 4 do 6 din, mandarine 13 din, hruške 10 din, čebula 5 din, česen 15 din, kislota zelje 4,50 din, banane 8 din, jajčka po 1 dinar do 1,40 kos in domači med po 15 din liter.

POGREBI – Umrli so: Roman Sušteršič iz Kristanove 63, star 7 tednov, Franciška Duh z Glavnega trga 18, gospodinja v 72. letu starosti, Janko Predovič, Ivana Robba 13, v petem mesecu starosti in Franciška Rotar iz Jedinčice 3, gospodinja, v 83. letu starosti.

Ena gospa je rekla, da bi prej spravila v integracijo mesarje in za drugo, kot pa pripravila dedca do tega, da bi v podjetju odprli kljun za stanovanjski kredit, čeprav mu kaplja na zadnji plat... Nekega dne ji je zabrusil, da bodo luknje v strehi vse dotle, dokler bodo luknje v zakonih...

Borci po pismu – bolj upoštevani?

Novo mesto: borci niso zastareli v prepričanju in ravnanju, zastarelo je le tako mnenje o njih – Prenos tradicij se ne sme končati

Cepprav je ZKB ena redkih generacijsko pogojenih organizacij, ki ne more pomlajevati, to ne zmanjšuje njenega pomena in vloge v družbi. To so prejšnji teden poudarili tudi na konferenci ZKB NOV v Novem mestu in v duhu Titovega pisma razpravljali o sedanjem delu in nalogah v prihodnje.

Najbolj zavzeto je organizacija do zdaj skrbela za reševanje tako imenovanih eksistenčnih vprašanj članov (stanovanja, priznavanje, pokojnine). Ob tem seveda ni zamenjala drugih vprašanj, pri čemer sta še posebej izstopali: skrb za ohranitev in presajevanje tradicij narodnoosvobodilnega boja in skrb za spomenike in spominska obeležja, povečana revolucionarnim dnem naših tleh.

Pri prenašanju revolucionarnih tradicij na mladino so organizacija in posamezniki precej naredili, o čemer govorijo tudi številna srečanja borcev z mladino, pohodi po partizanskih poteh in podobno. Na konferenci so menili, da je potrebno tem nadaljevati in mladi generaciji prikazovati vrline, ki so jih imeli naši ljudje med NOB.

Manj pohvale je bila deležna skrb za spomenike in spominska obeležja. Na konferenci so poudarili nemoč borčevskih organizacij pri tem. Posebej so omenili spomenik NOB na Cvibljah, katerega pomen je nedvomno vseslovenski, a se zanj pristojni ne zmenijo. Spomenik je potreben temeljitega popravila, potrebnega denarja pa borci nimajo.

Za spomenike, spominska obeležja, grobove padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja naj bi skrbelo šolska mladina ob denarni podpori krajevnih skupnosti, ki bi jim morali v ta namen zagotoviti denar. Ponekod so partizanska grobišča skrajno zanemarjena, ljudi pa ni sram zasaditi niti pese na osamljen grob, ki so ga izkopali med vojno...

Spodbujeni z besedami iz Titovega pisma so borci ugotavljali, da

revolucija zanje ne more biti končana. To je uvodoma poudaril tudi predsednik ZKB Janez Potočar in poudarjal, da so mnienja borcev pri reševanju družbenih vprašanj premalo upoštevana, celo odrinjena. Borčevske organizacije pa si morajo to vlogo same priboriti in iz javnosti pregnati zmotno mnenje, da so člani ZKB prestari, da bi razumeli novejša tokove v družbi.

I. Z.

Pohod na Kozaro

V okviru Zleta bratstva in enotnosti se bo medletne akcije, izleta na Kozaro, udeležila tudi novomeška delegacija 20 predstavnikov. Akcije „Spoznavajmo kozarsko epopejo in pojdimmo po sledih udeležencev AVNOJ se bo udeležilo okoli 150 ljudi, trajala pa bo od 24. do 28. novembra. Start bo na Kozari pri novem spomeniku, udeleženci pa bodo morali preko Jajca priti do Bihača. Med potjo se bodo ustavljali pri spomenikih, se pogovarjali z borci in obiskovali udeležence AVNOJ.

Zadnjo besedo bo izrekel kolektiv

Pred odločitvijo še posvetovanje z drugimi delovnimi enotami žita

Jože Preskar je sekretar osnovne organizacije ZK v Imperialu, enoti ljubljanskega žita v Krškem. Eden tistih je, ki je resno sprejel dolžnosti do uresničevanja ustavnih dopolnil. Trenutno ga zaposlujejo priprave za temeljno organizacijo združenega dela.

„Ste morda član centralne komisije, ki pripravlja tovrstne predloge na sedežu matičnega podjetja v Ljubljani?“

„Nisem, naš kolektiv zastopa v njej direktor Franc Kovačič. Za ustanavljanje TOZD je več predlogov, smo zvedeli.“

„In ste se že tudi opredelili?“

„Zdaj se pripravljamo na razgovore z drugimi kolektivi kombinata Žito, z njihovimi delavskimi sveti, sindikalnimi organizacijami, organizacijami Zveze komunistov in seveda z direktorji. Za nas bi bila sprejemljiva možnost pokrajinske povezave. O tem smo imeli 15. novembra pogovor v Novem mestu. Izrekli smo se za to, da bi naša pekarna in naš obrat žvečilnega gumija predstavljala skupaj z novomeško pekarno, skladiščem v Novem mestu in pekarno v Metliki eno temeljno organizacijo združenega dela. To je samo predlog, ki bo šel najprej v razpravo in šele nato pred komisijo. Potrebno bo precej usklajevanja, preden bo zrel za razgrnitev pred kolektivi.“

tivi, ki bodo pri odločanju imeli zadnjo besedo.“

„V Posavju je precej obratov, ki malo vedo o svojem poslovanju. Kako je z obveščanjem pri vas?“

„Kolektiv je dobro informiran. Vsake tri mesece zvemo, koliko smo napravili in s kakšnim finančnim uspehom, nekatere pomembnejše podatke pa dobivamo celo vsak mesec. Stevilke so nam nepogrešljive, kajipot za delo in usmerjanje proizvodnje.“

I. T.

Samoupravni kolegij

Novost v Celulozi

Tovarna papirja v Krškem zaposluje okrog 1200 delavcev. Podjetje je razdeljeno na sedem delovnih enot, delo v njih pa teče v izmenah. Že nekaj časa čutijo, da bodo morali v organizaciji samoupravnega delovanja nekaj spremeniti, ker vpliv enot v tem procesu ne čutijo dovolj.

Gre za večji učinek skupin in posameznikov, za njihovo neposrednejše odločanje. To bodo poskušali zagotoviti v času prehoda na novo statutarno ureditev. Delavske svete enot nameravajo vključiti kot delegacije, ki bodo v centralnem delavskem svetu enakopravno sodelovale pri odločitvah, zlasti tistih, ki neposredno zadevajo enoto.

V Celulozi razen tega uvajajo samoupravni kolegij, da bi nadomestili pomanjkljivo samoupravno povezavo. V njem bodo predsedniki in podpredsedniki centralnega in obratnih delavskih svetov, predsedniki sindikata in ZMS ter sekretar osnovne organizacije ZK v podjetju.

Kolegij je posvetovalni organ, ki ga bosta po potrebi sklicevala predsednik delavskega sveta ali direktor.

J. TEPPEY

Nagradno žrebanje

Za udeležence jutrišnje proslave dneva republike v Krškem so delovni kolektivi pripravili nekaj daril. Vsak obiskovalec v dvorani bo prejel številko, izžrebani pa bodo nagrajeni.

Pred mostom na desnem bregu Save v Krškem so na pobudo sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu postavili devet semaforov za vozila in pešce. Semafori bodo začeli usmerjati promet še ta teden. Potrebni so bili predvsem zaradi pešcev, med katerimi so številni učenci osnovne šole in dijaki tehniške srednje šole, ob dveh popoldne pa je na križišču velika gneča tudi zaradi izmene v varmah. (Foto: Jožica Teppey)

KRŠKE NOVICE

SEKRETAR KOMITEJA OK ZKS MILAN RAVBAR je v petek dopoldne sklical predstavnike obratov in matičnih podjetij s sedežem izven krške občine. Razpravljali so o uveljavljanju ustavnih dopolnil in o pripravah na ustanavljanje temeljnih organizacij združenega dela. Posvetu so prisostvovali predstavniki Laboda, Lisce, Kremena, Metalne in Pionirja.

DANES V KRŠKEM KOSTANJEVIČI, BRESTANICI in na Senovem zbirajo stare krpe in papir. V akciji sodelujejo mladi člani Rdečega križa, da bi tako zbrali sredstva za pomoč Slovencem v tujini. V akciji sodelujejo mladi člani Rdečega križa, da bi tako zbrali sredstva za pomoč Slovencem v tujini. V akciji sodelujejo mladi člani Rdečega križa, da bi tako zbrali sredstva za pomoč Slovencem v tujini.

OBČINSKA ZVEZA ZA TELESNO KULTURO SE je v torek ponovno sestala in skupaj s predstavniki društev in klubov delila sredstva, namenjena za njihovo osnovno dejavnost. Največje podpore so bili deležni pavalni klub Celje.

OSREDNJA OBČINSKA PROSLAVA „DNEVA REPUBLIKE“ bo jutri ob 18. uri v dvorani DPD Svobode na Vidmu. V kulturnem sporedu bodo nastopali učenci krške osnovne šole, po slavnostnem govoru pa bodo izročili tudi prapor borbencem-prostovoljcem za severno mejo 1918-19. Osrednjo proslavo bodo tudi letos združili v svečano podelitvijo pokalov, diplom in priznanj udeležencem letošnjih občinskih delavskih športnih iger.

KRŠKI TEDNIK

Nove cene obetajo

Občinska skupščina Krško bo na jutrišnji seji sklepala o predlogu za sodelovanje k novim cenam za komunalne storitve. Predvideno je precejšnje povečanje, zato je s strani skupščine pričakovati ugovore zoper utemeljitve, ki jih je poslalo podjetje Kostak.

Krvodajalci, pridite!

V petek, 1. decembra, bo v Krškem krvodajalska akcija. Ekipa transfuzijskega zavoda iz Ljubljane bo odvzemala kri v tovarni papirja od 5. do 15. ure.

Naslednji dan, 2. decembra, bo odvzem krvi na Senovem v prostorih osnovne šole od 6. do 15. ure. Pridite, s krvjo rešujete sočloveka!

Nove cene obetajo

Občinska skupščina Krško bo na jutrišnji seji sklepala o predlogu za sodelovanje k novim cenam za komunalne storitve. Predvideno je precejšnje povečanje, zato je s strani skupščine pričakovati ugovore zoper utemeljitve, ki jih je poslalo podjetje Kostak.

Zmaga v nedeljo

Za večje kmetovne pravice do zdravstvenega varstva je v nedeljo v brežiški občini glasovalo 3088 kmečkih upravičencev. V volivnih seznamih jih je bilo vpisanih 3211. Za združenje obeh skladov se jih je izreklo 3014 ali 93,86 odst. Proti jih je glasovalo 55 ali 1,71 odst.

Tudi obrtniki, upokojeanci in zaposleni v zasebnem sektorju so se dobro odrezali. Od 2845 vpisanih volivcev jih je glasovalo 2641 ali 92,89 odst. Od tega jih je 2535 obkrožilo odgovor „ZA“. V odstotkih je to 89,16. Proti se jih je odločilo 91 ali 3,20 odst.

Učijo se slovenščine

Sredi minulega tedna se je v domu Jugoslovanske armade začel trimesečni tečaj slovenskega jezika za pripadnike JLA. Obiskuje ga nad 60 slušateljev. Predavatelji osnovne šole bratov Ribar jih poučujejo v dveh skupinah dvakrat na teden po dve uri. Tečaj je organiziralo vodstvo doma Jugoslovanske armade.

M. J.

SEJEM RABLJENE SMUČARŠKE OPREME

V petek, 24. novembra, priredi Smučarsko društvo Brežice v telovadnici Partizana prvi sejem, na katerem bodo prodajali mladi smučarji rabljene smuči in drugo opremo za tovrstni šport. Društvo želi na ta način pomagati staršem, da bi ceneje prišli do opreme za svoje otroke, tisti smučarji, ki so ji odrasli, pa bodo imeli lepo možnost za prodajo. Sejem bo odprt ob 15. uri.

Prvi sneg je zelo zaposlil nadzornika PTT linij Martina Lapuha iz Brežic. Veliko zračnih telefonskih linij je bilo pretrganih zlasti v brežiški občini. Ponekod jih je prekinil sneg, drugod jih je potrgalo dreve. (Foto: Jožica Teppey)

Med nalogami, ki jih je sprejela občinska konferenca Zveze komunistov v Brežicah, je med drugim zapisano tudi tole: Aktiv komunistov prosvetnih delavcev naj v celoti prouči občinski program otroškega varstva ter posreduje komiteju svojo oceno in predloge. Dosedanji program namreč ne upošteva otroškega varstva v vseh krajih občine. Na sliki: otroci v dobovskem vrtcu. (Foto: J. Teppey)

USTAVNA DOPOLNILA DOBIVAJO POTRDIČEV V KOLEKTIVIH

Povsod hitijo, klobčič se razvija

Pobudo prevzemajo komunisti – Vsak večji obrat hoče zase več pravic

Gonje proti osebam ne bo

Kritično do dejanj

„V občini bomo razčiščevali več stvari, vendar ni razlogov za osebne napade,“ meni sekretar komiteja občinske konference ZK v Brežicah Franc Skinder.

„Kaj bo ZK najprej vzela pod drobnogled?“

„Ocenjevali bomo dejavnost davčne uprave in inšpekcijskih služb. Poskušali bomo ugotoviti njihove pomanjkljivosti, pa tudi nosilce njihovih delovnih konceptov. S tovariško kritiko bomo usmerili delo na pravi tir, če pa bodo napake grobe, se lahko zgodi, da bo kdo moral zapustiti vrste ZK ali celo izgubiti funkcijo. Posebej bomo ocenjevali delo sindikata, Zveze mladine, ZZZB NOV in Socialistične zveze. To smo delno že storili. Na konferenci ZK smo kritizirali sindikat, da se premalo vključuje v prizadevanja za uresničevanje ustavnih dopolnil in da jo tu prevzela pobuda ZK. Pripombe smo imeli tudi glede dela drugih organizacij. Ker so odnosi med vodstvi družbenopolitičnih organizacij in skupščine dobri, sem prepričan, da bomo te stvari lahko rešili tovariško.“

J. T.

Krvodajalci

Ker samo kri nadomesti kri, prosijo Rdeči križ Slovenije vse krvodajalce v Brežicah in okolici, da se oglašijo pri občinskem odboru Rdečega križa in mu sporočijo, kateri dan želijo priti k oddaji krvi. Po programu rednih akcij bodo na brežiškem področju jemali kri 27. in 28. novembra.

J. T.

NOVO V BREŽICAH

PODPORA IZGNANECM Predlog medobčinske sekcije za izgnance iz Posavja in Obsoletja po beneficiranju delovne dobe v taboriščih v letih 1941 – 1945 podpira tudi komite občinske konference ZK v Brežicah in prepiranju, da bo poseben položaj izgnancev upošteval tudi novi zakon za invalidsko in pokojninsko zavarovanje.

RADIO BREŽICE je v nedeljo spremljal potek glasovanja za združenje zdravstvenih skladov delavcev in kmetov. Izredno slabo vreme volivcev ni zadržalo doma. Sneg je marsikje prekinil telefonske zveze in zavril promet. Kljub temu je prišlo na volišča 96,16 odst. kmetov, 92,89 odst. obrtnikov, upokojeincev in zaposlenih pri zasebnih delodajalcih.

NAGRADE ZA SESTAVKE „Naš kraj v NOB“. Občinska konferenca Zveze mladine in Zveza združenj borcev NOV Brežice razpisujeta nagrade za spise iz obdobja vstaje, iz vojnih let od 1942 do 1944 ali iz zadnjih vojnih dni. Odzvali naj bi se dijaki Centra srednjih šol in člani

aktivov ZMS v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih. Zadnji rok za oddajo je 20. november. Trije najboljši prispevki bodo nagrajeni s 300, 200 in 100 dinarji in trije naslednji s 50 dinarji. Nagrade bodo razglasili na praznovanju dneva republike.

PO SKLEPU medobčinskega sveta ZK Posavje so vse organizacije ZK dolžne ugotoviti, kateri komunisti imajo več stanovanj ali stanovanjskih hiš. V teh primerih so dolžni stanovanja, ki jih ne uporabljajo, oddati v najem. Merila za uresničevanje tega predloga bo izdelala komisija pri medobčinskem svetu ZK.

CENE V SOBOTO. Agraria Brežice je imela zelenjavo in sadje na prodaj po tehle cenah: cvetača 7 din, čebula 4, fižol 12 in 13, krompir 1,80, korenje 3 in 6, ohrovt 4, paradižnik 9, radič 15, solata – mehka 15, endivija 6, kisel zelje 4,80, grozdje 9, jabolka 3,5 in 5, hruške 6,5, limone 7 in 7,40, pomaranče 7, banane 7,40, mandeljni 70, sirček in smetana 3,50 din merica, jajca 1,25 din kos.

BREŽIŠKE VESTI

Bazen, središče za rekreacijo...

Pa še most pri vrtcu, otroška igrišča, čistilne naprave, razsvetljava, zelenice, urejanje Šeškovega doma in Likovnega salona

Osnutek programa urejanja objektov javnega značaja na območju krajevne skupnosti (KS) Kočevje-mesto za obdobje do leta 1975 je obravnaval svet KS na zadnji seji. Sklenili so, da bodo izdelali še prednostni red posameznih del, stroške urejanja in vire financiranja. Nato bo dan dopolnjeni osnutek programa v razpravo in potrditev občanom.

V programu je predvideno urejanje parkov, zelenic in nasadov, obnova zelenic z graminimi kockami, tlakovanje okoli parkov in postavitev klopi. Kot pokopališče – park bosta urejeni bivši pokopališči na Trati in ob Črnomaljski cesti. Predvidena so tudi ureditvena dela na novem pokopališču in partizanske grobnice.

Za oddih in razvedrilo je predvidena ureditev letnega kopališča v Mahovniku, rekreacijskega središča pri Rožnem studencu in na Trati ter sprehajališča ob Rinži. Urediti je treba tudi zemljišče za Rinžo v Gaju in prostor za novo šolo.

Otroška igrišča bodo urejena v Podgorski ulici, na Trati in v Kajuhovem naselju. Dokončati

je treba igrišča v Kidričevi ulici. Mini igrišči za košarko pa naj bi bili v Kidričevi ulici in pri vavenskem domu.

Za asfaltiranje so predvidene ceste in ulice oziroma odseki: nova cesta od Bračičeve ulice proti Ljubljanski banki in odcep proti novemu vrtcu, podaljšek ceste v Mahovniku, nove ceste od Podgorske ulice do kegljišča, cesta od uprave ZIDARJA do doma TVD Partizan, promenadne poti v Gaju, nova cesta od Uniona proti Ožboltu s priključkom na Ljubljansko cesto, cesta za občino in poti pred občino in Roške ceste.

Urejene bodo ceste in ulice: na Trati (16 ulic), Trg zbora odposlancev (dokončanje), ulice v naselju „Strelišče“, od bodočega mostu pri novem vrtcu do kina, od Kidričeve proti KOMUNALI in leve strani Rožne ulice za bloki ITAS.

Ostala komunalna dela in objekti: gradnja kopališča – bazena, mostu pri novem vrtcu, ureditev ploščadi pred samskim blokom, novo osrednje smetišče, gradnja čistilnih naprav za mesto, povečanje upravne stavbe pokopališča in nakup furgona – prikolice zanj, posaditev žive meje pri pokopališču in razširitev pokopališča proti gozdu in postavitev semaforja na križišču pri spomeniku.

Javna razsvetljava bo urejena v Mestnem logu, Bračičevi ulici, na Trati, in Reški cesti, obnovljena pa bo na Roški cesti. Razen tega bo dodatno postavljene nekaj luči na Trgu zbora odposlancev in drugje.

Predvideno je tudi postopno urejanje Šeškovega doma (centralna kurjava, ureditev odra in zunanosti ter okolice), zame-

njava strehe pri Likovnem salonu in še nekatera dela.

Svet KS meni, da bo delo KS boljše in učinkovitejše, če bo potekalo po načrtu, ki bo izdelan za nekaj let naprej. Bolj smotno bo mogoče uporabljati tudi sredstva prispevka za uporabo mestnega zemljišča. Iz srednjeročnega plana bo na osnovi potreb in denarnih možnosti pač lažje programirati delo za leto naprej, kot je bilo doslej, ko KS ni imela srednjeročnega programa.

Gibanje prebivalstva

V oktobru se je na območju matičnega urada Kočevje poročilo 7 parov, rojeni pa so bili trije dečki. Umrli so: Valentin Mesojedec, upokojenec iz Klinje vasi 18, star 81 let; Marija Perenič, gospodinja iz Staroga loga 15, stara 74 let; Karel Merhar, upokojenec iz Zelj 16, star 71 let; Stefan Bevc, upokojenec iz Kočevja Kolodvorska 13, star 48 let; Zorka Drobnik, gospodinja iz Stalcerjev 3, stara 66 let; Jože Knaps, kmetovalec iz Livolda 50, star 86 let; Rozalija Vidmar, kmetovalka iz Kočevja, Trdnjava 7, stara 70 let; Jakob Šneberger iz Morave 8, star 85 let in Milka Lesjak, gospodinja iz Kočevja, Kolodvorska 10, stara 90 let.

Še eno črpalko

Kočevje potrebuje še eno bencinsko črpalko. To se vidi posebno zjutraj, ko čaka, da pride na vrsto velika množica avtomobilov. Čeprav se črpalke trudijo, ne morejo vsem ustreči. Posebno pa je hudo, če se katera izmed črpalk pokvari. Šofer ne more dobiti za svoj avto primerne goriva blizu kot v Zlebiču (naprej od Ribnice), pri Straži (pri Novem mestu) ali v Delnicah. Gotovo bo kasneje, ko bo stekla nova cesta Kočevje-Delnice, potrebna tudi črpalka nekje na slovenskem delu te trase. Če je ne bo postavil PETROL, se bo verjetno ponudila INA, ki ima črpalko na drugi strani Kolpe in ob Cabranki.

Krstili so brizgalno

Potrebujejo še avto – ček za gasilsko opremo

Gasilsko društvo (GD) Predgrad v kočevski občini je z lepo svečanostjo počastilo prevzem in krst nove motorne brizgalne. Predsednik GD Peter Koprivec je orisal delo društva.

Miran Smola, direktor ZKGP, ki je v imenu ZKGP botroval motoru, pa je poudaril, da je gospodarstvo v Kočevju urejeno in da je treba zdaj

dajati več za podeželje. Gasilec je izročil ček za 6500 din, kar naj bi bil začetek te pomoči. Ta denar je darilo vsega kočevskega gospodarstva društva, da bi kupilo še nekatero potrebno gasilsko opremo. Zagotoviti bo treba tudi denar za gasilski avto, saj to društvo deluje za območje od Bilpe do Nemške Loke.

Kasneje, na pogostitvi v Dolu, so spregovorili predstavniki domačih organizacij, ki so poudarjali, da je treba posvečati več pozornosti podeželju. S tem se je strinjal tudi predsednik občinske skupščine Miro Hegler, ki je povedal, da bo v naslednjem obdobju posvečena posebna pozornost ustanavljanju vzornih kmetij. Vendar tudi to ni prava rešitev za podeželje, saj bo treba zagotoviti delo tudi prebivalstvu podeželja.

Spet več nočitev

Oktober letos so zabeležili v hotelu PUGLED v Kočevju 1316 nočitev (1117 domačin in 199 tujih); istega meseca lani pa 1118 (956 domačin in 162 tujih). Tudi v vseh prvih desetih mesecih letos je število nočitev domačin in tujih gostov močno poraslo. Letos so jih našli 9352 (7128 domačin in 2224 tujih), lani pa 8887 (7267 domačin in 1620 tujih).

Zahvala ZPM

Občinska Zveza prijateljev mladine (ZPM) Kočevje se zahvaljuje delovnim organizacijam TEKSTILANA, MELAMIN in HOTEL PUGLED za denarne prispevke.

TEKSTILANA je odstopila ZPM denarni del Šeškove nagrade v znesku 2.500 din, in sicer namensko za letovanje socialno ogroženih otrok. ZPM je bo ta denar porabil za letovanje štirih otrok mater-samohranilk iz TEKSTILANE v prihodnjem letu.

Podjetje MELAMIN je nakazalo ZPM 1.000 din, HOTEL PUGLED pa 500 din, ki so jih zbrali v obeh kolektivih v tednu otroka. Denar bodo porabili za financiranje raznih dejavnosti otrok.

Lani 1,4, letos 20 milijonov

Obrati prehajajo postopno iz poizkusne v redno proizvodnjo – Prihodnje leto v ITPP že 40 milijonov din celotnega dohodka – Prispevek, ki potiska ribniško občino vedno bolj v krog razvitih

Novo ribniško podjetje ITPP – Industrija termičnih aparatov, žičnih pletiv in plastike hitro napreduje. Lani je znašala njegova proizvodnja (le tedanjega obrata Sitolpet, ker drugi še niso bili ustanovljeni) 1,4 milijona dinarjev, letos v devetih mesecih 4,5 milijona (do konca leta bo znašala predvidoma preko 20 milijonov), za prihodnje leto pa načrtujejo že za okoli 40 milijonov dinarjev proizvodnje.

Vršila dolžnosti direktorja Cirila Grilja smo zaprosili za razgovor o novem podjetju, ki doslej še ni bilo javnosti celovito predstavljeno.

Kako to, da bo proizvodnja v zadnjih treh mesecih tako občutno porasla in bo znašala vsak mesec približno toliko, kot je prej v vseh devetih mesecih skupaj?

Doslej smo delali v glavnem poizkusne in ni bilo zasluzka. Zdaj je proizvodnja ponekod stekla in ustvarimo vsak mesec za okoli 5 milijonov dinarjev celotnega dohodka.

Ktere obrate ste imeli lani in kaj ste proizvajali in katere imate letos?

Lani smo imeli le tkalnico „Sitolpet“, ki je tkala žične in plastične mreže. Letos v obratu „Sitolpet“ še metaliziramo plastiko, steklo in kovine. Metalizacija je še v poizkusni proizvodnji, do novega leta pa bo že začela redno proizvajati in ustvarila okoli 1,2 milijona dinarjev celotnega dohodka. Razen tega bo z novim letom začel ta obrat pro-

izvajati se cedila. „Sitolpet“ je pravzaprav naša TOZD, ki ima obrat žičnih pletiv in obrat metalizacije.

Druga naša TOZD je „Bitherm“, ki izdeluje naprave za ogrevanje. Ta se deli na obrat „Idealstandard“, ki proizvaja naprave za ogrevanje vode, in „Kuepersbusch“, ki proizvaja naprave za ogrevanje zraka. „Idealstandard“ je še v poizkusni proizvodnji, ki temelji na sodelovanju z zahodnonemško firmo enakega imena. Obrat „Kuepersbusch“ pa je začel delati s 1. septembrom. Do konca leta bo proizvedel 7000 trajno žarečih peči in štedilnikov. Peči začnemo delati predvidoma v decembru.

Zakaj boste lahko proizvedli prihodnje leto približno enkrat več kot letos?

Ker prehajajo in bodo še prehajali nekateri naši obrati v redno proizvodnjo. Tako bomo na primer po novem letu začeli montirati termoakumulacijske peči.

Torej povečanje proizvodnje ni odvisno od novih investicij?

Naš hitri razvoj je mogoč, ker je pri nas TEHNOIMPEX pod ugodnimi pogoji investiral okoli 11 milijonov dinarjev. Prihodnje leto je na vrsti nova investicija, in sicer 2500 kvadratnih metrov velika proizvodna dvorana. Elementi zanj so že prispeli v Ribnico. Tako bomo zaposlili še okoli 100 ljudi, medtem ko šteje zdaj naš kolektiv 110 ljudi.

Kako bo v bodoče sodelovalo vaše podjetje s sorodnimi podjetji v občini in izven nje?

V okviru povezovanja TOZD bomo lahko tesno sodelovali tako sorodnimi podjetji znotraj občine kot izven nje. Naš cilj bo, da bi se segli najugodnejše poslovne razmere v podjetju, občini in izven nje, da bi prispevali k utrditvi gospodarstva. Možnosti za sodelovanje je precej.

IZLET V NEZNANO

Avto-moto društvo Ribnica je novembra organiziralo izlet v neznan. Udeležilo se ga je okoli 20 članov AMD. Na pot so krenili avtobusom. Obiskali so Šmarje, Toplice, Kostanjevico, Podbočje, Sentjernej, Novo mesto in se pred Dvora vrnil domov. V Kostanjevici so si ogledali tudi Formo vivo.

VOJNA KONČANA?

„Smetarska vojna“ v Ribnici h kraju. Nekateri glavni pobudniki odpora proti plačilu za odvoz smet so dobili zdaj svoje vloge s sodne sklepi zavrnjene. Tako se bo tudi manjši del prebivalcev podpepljanemu redu o odvozu smeti plačevanju te storitve. KOMUNAL je kljub mnogim težavam kupila avto za odvoz smeti.

Slemenci zahtevajo boljše ceste

Zgraditi nameravajo še gasilski dom in športno igrišče

Občani so v razpravi opozorili, da je vzdrževanje občinske ceste Sv. Gregor-Ortnek še vedno skrajno slabo. Predstavniki občinske skupščine so občanom razložili načrte za posodabljanje oziroma izboljšavo

cest v Slemenih. Skupščina je namreč prav v teh dneh dobila glavni načrt obnove občinske ceste Sodražica-Sv. Gregor. Razširitev ceste, znižanje klancev in ublažitev ovinkov na tem 3400 m dolgem odseku bi po današnjih cenah veljalo okoli 2.471.000 din. Vsi vzponi bodo manjši kot 8 odstotkov, le Bawčarjev klanc in klanc pod Sv. Gregorjem bosta imela še vzpon 12 oziroma 13 odstotkov. Volilci so predlagali, naj bi že prihodnje leto posodobili en ali dva najtežja odseka.

Razen tega so predlagali, naj skupščina v svojem srednjeročnem načrtu javnih del predvidi obnovo vseh pomembnih občinskih cest na območju Slemen, saj današnje stanje cest že močno zavira razvoj njihovega kmetijstva in turizma. Za tako

investicijo so pripravljeni tudi nekaj prispevati.

Pogovorili so se še o gradnji skega doma in športnega igrišča, volili so posebno komisijo, ki predlagala, kje naj bosta ta objekta.

Anton Perovšek, predsednik krajevne skupnosti (KS) Slemen, ribniški občini, je na nedavnem ručanju občanov poudaril, da je svet v pretekli dveletni mandatni uspešno s pomočjo občine in drugih organizacij napeljal iz dražice telefon; temeljna obrazložena skupnost pa je prevoz učencev z avtobusom v dražico in domov.

Hočete vedeti, kaj se pri nas godi? Naročite Dolenjski list!

Milijarda za kmetijstvo

Vendar ga sama KZ ne bo zmogla, zato menijo, da je rešitev v združitvi – Kmetje ne sekajo, ker pravijo, da je cena lesu prenizka

O kmetijstvu v občini so razpravljali na nedavnem sestanku sekcije za kmetijstvo pri občinski konferenci SZDL Ribnica. Nosilec te politike naj bi bila kmetijska zadruga Ribnica kot najpomembnejša kmetijska organizacija v občini. Zadruga pa je na razpotju.

V kolektivni razmišljajo, kako si bodo začrtali pot naprej. Ustavna dopolnila dajejo zadrugi možnost združevanja v temeljno organizacijo združenega dela s sosednjima kmetijskima združenjama v Velikih Laščah in Dobropoljah. Spricho sodelovanja, ki ga ima zadruga že nekaj let z Ljubljanskimi mlekaricami, je možnost še tesnejše sodelovanja ali celo združitve s tem podjetjem, KZ pa bi postala ena temeljnih organizacij združenega dela v tem podjetju. Ribniška zadruga ima v svojem programu za bodočih pet let predvidenih eno milijardo starih dinarjev investicij za posodobitve kmetijstva. Sami pa tega zneska nikakor ne bodo spravili skupaj.

Na sestanku so razpravljali tudi o gozdarstvu in možnosti ustanavljanja temeljnih organizacij združenega dela. Predstavniki gozdnega obrata Ribnica je opozoril na težave pri izpolnjevanju sečnje lesa. Sečnja je precej pod načrtovano. Posek lesa

je znatno manjši kot druga leta. Predstavniki kmetov v sekciji je povedal, da je vzrok manjše sečnje lesa pač v preniknih odkupnih cenah lesa, ki za kmeta niso spodbudne. Če bi se cene lesu sprostile, bi kmetje seki več lesa. To pa bi rodilo verizno reakcijo: povišanje cen izdelkov lesnopredelovalne industrije. Prej ali slej pa se bodo morale cene lesu sprostiti.

K. O.

ORTNEŠKI POROČEVALEC

Šala vsaj za kratek čas življenja zabavo. Kdo jih bo nadomestil? MEDVEDE ODHAJAJO. Kakor mi tako tudi divjad skrbno ozimnico. Čutimo, da se umika v zimski mir, saj tudi zanje bilo prave letine. Medvedje odhajanje v druge kraje, kjer si bodo našli vlogi in poiskali primernih zimskih lovov, kar so se morda lovski družine na Grmadih družinski lov, vendar se ni komu bogatim plenom kot druga. Taki pobratimski sestanki so komu ni in zabavni.

občan vprašuje medved odgovarja

Zakaj trdiš, da za Ribnico pravice?

Ker bom moral tudi jaz sem bil vedno zaščiten, po sodišča plačevati odvoz smeti!

Pravno stanje gasilstva se je zadnja leta v črnomaljski občini močno popravilo. Društva gradijo domove in nabavljajo sodobno opremo. Viniški gasilci (na sliki) so letos po dolgih letih dobili nove uniforme, tako da se lahko vsaj uradno pokažejo na krajevnih proslavah. (Foto: R. Bačer)

KOMUNISTI NADALJUJEJO AKCIJO PO PISMU

Tokrat so rekli bobu — bob

Napak nikjer ni šlo, je pa razlika med večjimi in manjšimi spodrsiljaji. Pri oceni dosedanjega dela se največ črnih pik piše občinski upravi in sindikatom, toda končno oceno bo dala konferenca

Komite občinske konference Zveze komunistov v Črnemlju je na razpisu seji zavzeto in kritično ocenilo razmere v domači občini, pri čemer je razgalil slabosti svojega delovanja. Kritiziral pa tudi komuniste v drugih organizacijah, katerih ter v občinski upravi, ki jih niso odigrali.

Komunisti so tudi izvršnega komiteja tako razgledali delo v drugih organizacijah, kot nobena pa v zadnjih letih. Napredek se kaže v večji politični odgovornosti, kar se vidi po disciplini, kar se vidi po funkcijam ni več.

Na področju delovanja komunistov v domači občini, ki so dali pod drobnogled delo vseh organizacij ZK po ugotovitvi, da napak nikjer ni bilo, le da so bile ponekod nekatere, druge komaj vidne.

Precejšnja kritika je veljala zlasti ljudem, ki so izstopili iz članstva, ko so dosegli položaj. Nekatere osnovne organizacije so že zahtevale, naj taki odstopijo s položaja, ker jih štejejo med karieriste.

Tudi občinski komite ni bil dovolj učinkovit v delovanju med članstvom in v nekaterih občinskih forumih. Sprejel je na primer konkretna stališča do razmer v občinski upravi, šolstvu, kulturi, v podjetju Kovinar, toda ostala so na pol poti, ker so se izvajalci teh stališč postavljali v nasprotni tabor.

Pri oceni dela drugih družbeno-političnih organizacij, Socialistične zveze, mladine, sindikata, borbevske organizacije ter predsedstva občinskega komiteja.

ŽAL PREPOZNO

Kmetijska zadruga Črnemlj je letos razprodala 17 ton semenske pšenice, ki so jo dajali kmetovalcem z regresom občinskega sklada za pospeševanje kmetijstva. Nekateri so se zanimali tudi za nakup semenske rži, toda ustreči jim niso mogli, ker je naročilo prišlo prepozno.

BIFE JE ZAPRT

Semiški bife, o katerem je bil slišati že dosti pripomb, ker je tesar in nesodoben, so pred kratkim za prili. Lokal spada k novemu hotelu in ker je tam dovolj prostora in izbire za goste raznih okusov, so neustrezni lokal na trgu zaprli. Škoda pa je, da je zaprta tudi gostilna Bukovec pri železniški postaji. Tu je bilo zmeraj dovolj gostov, vendar je gostilničar zbolel.

Kakšna preskrba?

Danes, 23. novembra zvečer, se v sejni sobi občinske skupščine prva javna tribuna o priložnosti domačih trgovin in potrebnih razširitvi in organizaciji lokalov ter o stalnih vprašanjih te dejavnosti. Na razpisu, ki ga organizirata Socialistična zveza in krajevna skupščina, vabijo čimveč občanov, da bi povedali svoje mnenje o predlagani izboljšavi.

- Od priznanih tovarn prejemamo vsak dan najnovejše modele ženske, moške in otroške konfekcije, kakor tudi blago v razprodaji po izredno znižanih cenah.
- V tem mesecu prodajamo tudi na 5-mesečno brezobrestno obročno odplačilo.

„Deletekstil“ ČRNOMELJ

ČRNOMALJSKI DROBIR

24. NOVEMBRA ob 50-letnici dneva republike. Nastopila godba na pihala, ženski in moški pevski zbor, učenci glasbenih in recitatorji. Vstop brez prispevka.

25. NOVEMBRA ob 50-letnici dneva republike. Nastopila godba na pihala, ženski in moški pevski zbor, učenci glasbenih in recitatorji. Vstop brez prispevka.

26. NOVEMBRA ob 50-letnici dneva republike. Nastopila godba na pihala, ženski in moški pevski zbor, učenci glasbenih in recitatorji. Vstop brez prispevka.

27. NOVEMBRA ob 50-letnici dneva republike. Nastopila godba na pihala, ženski in moški pevski zbor, učenci glasbenih in recitatorji. Vstop brez prispevka.

28. NOVEMBRA ob 50-letnici dneva republike. Nastopila godba na pihala, ženski in moški pevski zbor, učenci glasbenih in recitatorji. Vstop brez prispevka.

skupščine in občinske uprave, je huda kritika letela na nekatere komuniste v teh institucijah, ker jih dejansko ni bilo čutiti in so odgovorni za precejšnje spodrsiljaje. Največ takih črnih pik so našli v delovanju občinske uprave in v delu sindikata, deloma pa še v mladinski organizaciji in drugod. O tem je pripravljeno obširno poročilo, stvar bližnje občinske konference Zveze komunistov pa je oceni komiteja dati dokončen pečat.

Mar jim je...

Pri gradnji ceste Črnemlj-Lokve so razbili traso ceste in jo za več tednov zaprli za ves promet. Vozila morajo preko Semiča, kar pomeni 20 km obvozne poti. Namesto da bi posli nekaj sto metrov ceste in jo zasilo usposobili za promet, se na ljudi in vozila nihče ne ozira. Vsak dan so na vrsti vprašanja: gre za nesposobnost izvajalcev del ali zafrkavanje? Zakaj prevzamejo dela, če jih ne morejo pravočasno in do roka opraviti? Vsakomur je bilo jasno, da z manj kot 10 delavci gradnja ceste ne more napredovati. Nič bolje ni bilo pri gradnji ceste proti Adlešičem, kjer so določili obvoz za Tribuče celo preko Vinice in Bojančev. Ljudje se jezijo!

Edinstveno!

Prebivalci Preloke in Zilj, moški in ženske, so imeli prvo novembrsko nedeljo udarniško delo. Ne bi bilo nič izrednega, če ne bi šlo za popravilo republiške ceste, ki je vzdrževana tako slabo, da je življenjsko nevarna za odrasle in otroke, ki se po njej vsak dan vozijo na delo ali v šolo.

Občani teh vasi tudi že leta in leta vsako zimo odmetavajo sneg na klanjih te ceste in s svojimi vozi v vlečejo avtobuse naprej, ker običajno ni niti kupčke gramoz, da bi ga posuli na zaledenelo cesto.

Zdaj so z enodnevni udarniškim delom zasipali jame, cesto napravili vožno in s tem dokazali Čestnemu podjetju, da gre le za malomarnost. Če bi cesto redno vzdrževali, z njo ne bi bilo težav. V isti sapi, ko je treba dati vse priznanje ljudem dveh vasi, ki se požrtvovalno lotujejo reševanja vseh krajevnih težav, pa je upravičeno tudi vprašanje: zakaj na tak način izmозgavati prebivalstvo najbolj odročnih vasi zaostale občine?

R. B.

Vsi naj pridejo!

Prihodnje dni bodo v vseh 28 krajevnih organizacijah Socialistične zveze na območju črnomaljske občine sestanki s članstvom. Nadejajo se dobre udeležbe, ker bodo povsod kritično pretresali dosedanje delo v duhu pisma tovariša Tita, obenem pa sestavljali nove delovne načrte, ki bodo odraz potreb. Na krajevnih konferencah bodo volili še nove odbore, pripravljali pa bodo tudi o starostnem zavarovanju kmetov, o gospodarstvu v občini ter o programu javnih del za leto 1973. Socialistična zveza bo obvestila o kraju in času sestanka še z letaki.

Ne gre, da bi še naprej mižali

Bitka za zmanjšanje socialnih razlik teče, toda sliči se le prasket, ni pa nobene zmage — V Metliki bo treba resneje začeti akcijo

Dokler bodo nekateri smatrali, da je v redu, če kdo dobiva na mesec 50 din podpore in mora s tem živeti, avtomobilskemu prevozniku pa gleda tudi skozi prste, potem ne moremo reči, da je boj za zmanjšanje socialnih razlik uspešen.

Skoraj v vsaki občini prihaja do velikih razlik v standardu občanov, toda v Metliki je to vsakomur očitno. Kraj je majhen in ljudje drug drugemu gledajo v lonec. Znano je,

Podpora Marincu

Izvršni odbor občinske konference SZDL v Metliki je pretekli teden razpravljal o kadrovskih spremembah v vodstvu občinske organizacije. Znano je, da je predsednik inž. Gačnik že od aprila v ostavki, toda nujne posle je vseeno opravljal. Končno so dobili dva primerna kandidata za predsednika in sekretarja organizacije, o katerih pa bo tekla še beseda na konferenci. Izvršni odbor je tudi brez pridržkov podprl kandidaturu inž. Andreja Marince za predsednika izvršnega sveta Slovenije.

da je po vaseh še precej strganih, tudi lačnih starejših ljudi, prav tako pa gre glas o posameznikih, ki v enem mesecu zaslužijo milijon dinarjev, kolikor imajo vse leto prijavljenega dohodka na občini. Pred obojimi je uradna javnost do zdaj zatiskala oči.

Podjetja so še najbolj uspešno začela reševati socialne razlike. Ob zadnjem povečanju osebnih dohodkov niso šli navzgor v odstotkih, marveč so vsem članom kolektiva dodali enako vsoto. Tako je delavec dobil več odstotkov kot direktor. Za tak način delitve so bili ljudje tudi že prej, a s predlogi niso prodrli, ker so se vselej našli zagovorniki trditve, da bi s tem porušili ves sistem, ki nagraduje prizadevnost posameznika.

V zvezi s štipendiranjem je bil v občini sprejet družbeni dogovor,

toda štipenditorji ga ne upoštevajo dosledno. Štipendije dobivajo tudi otroci staršev, ki bi zlahka sami skrbeli za študij svojih otrok. Podjetja to opravičujejo z izgovorom, da se za zahtevnejše poklice ne javljajo otroci iz socialno šibkih družin in da delovne organizacije potrebujejo kadre. Pogledati pa bi morali, če gre pri tem za igro s čistimi kartami.

Boj proti socialnim razlikam doslej ni bil dovolj uspešen. To je tudi ugotovitev poročila, ki so ga dobili člani pred nedavnim zasedanjem občinske konference Zveze komunistov.

Zakaj tako?

16. novembra je bilo v Metliki sklicano predsedstvo občinskega sindikalnega sveta, da bi razpravljalo o nalogah sindikata po zadnji seji centralnega komiteja in po pismu tovariša Tita ter izvršnega biroja. Prišla sta predsednik in tajnik, razen njiju samo en član, medtem ko se je eden opravičil. V predsedstvu pa je 9 ljudi, od katerih jih 5 ni poslalo opravičila.

Ni prvič, da se v Metliki zgodi kaj takega, saj je nesklepčnost postala že krajevna bolezen, v vodstvu sindikata pa so tudi prejšnji mesec obboleli za njo.

Medtem ko po vsej državi organizacije, zlasti pa njihova vodstva najresneje razpravljajo o napakah in iščejo poti za uspešnejše delo v bodoče, jo v Metliki režejo po stari navadi. In to po vseh dolgotrajnih prizadevanjih, da bi se stara praksa odpravila, in po vseh obljubah, da bo res tako!

R. B.

Ljudski časnik vest socializma!

NE MORE BITI DIREKTOR, KDOR

delavce ščuva proti partiji

»Družbeno-politične organizacije in samoupravni organi v KOMETU naj čimprej obravnavajo direktorja Maneka Fuxa,« zahtevajo komunisti

Samoupravljanje v podjetju KOMET že dolgo ni zdravo, zadnje čase pa se razmere celo slabšajo. Že v poročilu za občinsko konferenco Zveze komunistov v Metliki je bilo jasno rečeno, da gre pri direktorju KOMETA Maneku Fuxu za samovoljo, s katero se poživlja na mnene samoupravnih organov. Zaradi take samovolje je odstopila tarifna komisija v podjetju, pa tudi sicer je direktor rad pozabljaj, da je on odgovoren samoupravnim organom, in ne narobe.

V razpravi so ljudje povedali še veliko več. Zdal je šel Manek Fux tako daleč, da vodi akcijo proti komunistom v kolektivu. Delavci so opazili, da se začne direktor znašati nad vsakim iz podjetja, ki zasede tako ali drugačno funkcijo v občinskem merilu. Ni pa dolgo, ko je sklical sestanek kar brez samoupravnih organov in izjavljal, da so si komunisti v podjetju razdelili lepe plače, da delavcem odžirajo dinar in »zato: s komunisti ven!« To so bile njegove besede, kakor so poročali na občinski konferenci.

Razumljivo je, da komunisti, komite in konferenca ZK ob tem ne

TRI DNI KASNEJE

Otvoritev dveh cest za občinski praznik so bile sprva predvidene za soboto, 18. novembra, toda ker dela zaradi slabega vremena niso bila povsem končana, so se slovesnosti zakasnile za tri dni. Tako so imeli v sredo, 22. novembra, zasedanje občinske skupščine z delovnim dnevnim redom, zatem pa so se tudi odborniki udeležili otvoritve ceste Metlika-Rosalnice in Metlika-Vinomer, ki sta za podeželje izrednega pomena.

NOVO SMETIŠČE

Ob glavni cesti, ki potnika čez Gorjance pripelje v Metliko, je prav tam, kjer napisna tabla naznaja začetek mestnega področja, nastalo veliko smetišče. Res neprijeten pozdrav domačinu, zlasti tuju! Ali ne bi pristojni tega grča smeti zravnali, prekrili z zemljo in prepovedali tja odlagati odpadke?

Hvala krvodajalcem

V nedeljo, 19. novembra, je bila v okviru proslav ob letošnjem občinskem prazniku Metlika tudi slovesnost za krvodajalce. V dvorani tovarne BETI je Rdeči križ pripravil za približno 250 krvodajalcev kulturni program, v katerem so sodelovali recitatorji, godba na pihala in pevski zbor. Potem so krvodajalcem, ki so dali kri petkrat, desetkrat, petnajstkrat, dvajsetkrat in petindvajsetkrat, razdelili značke.

Ljudje, ki se požrtvovalno udeležujejo krvodajalskih akcij, so na tej slovesnosti dobili zavest, da jim je družba zares hvaležna. Mnogim so izjavljali, da imajo zdaj novo spodbudo in da so pripravljeni še nadalje s svojo krvjo pomagati sočloveku v nesreči.

V Belokranjskem muzeju bo še do konca leta odprta razstava akademskega slikarja Mihaela Kambiča, prav tako pa si obiskovalci še lahko ogledajo razstavo ob 30-letnici ustanovitve pionirske organizacije na Slovenskem. Prof. Jože Dular (na sliki), ravnatelj muzeja, skupinam vselej rade volje pojasnjuje razstavo. (Foto: R. Bačer)

SPREHOD PO METLIKI

ZUNANJOST IN NOTRANJOST pošte bo do občinskega praznika preurejena. Tako bosta na trgu sodebo kar dve stavbi dobili lepšo podobo. Razen pošte je obnovljena še stavba kmetijske zadruge.

V MESTU SO postavili več novih prometnih znakov, žal pa na križišču pri Novotoku napačnega. Tudi table z imeni naselij so nove; bile so že hudo potrebne. Upajmo, da se zlikovci ne bodo takoj spravili nanje.

AKADEMSKI PEVSKI ZBOR „Tone Tomšič“ iz Ljubljane bo 25. novembra ob 19. uri gostoval v Domu Partizana. Vstopnice za koncert bodo zaposleni dobili pri svojih podjetjih, v prodaji pa bodo tudi uro pred pričetkom prireditve. Dvorana bo seveda ogrevana.

NE SELE 7. DECEMBRA! Že

večkrat je bilo pomotoma objavljeno, da bo Mestno gledališče ljubljansko gostovalo z „Damo iz Maxima“ 7. decembra. Predstava pa bo v soboto, 2. decembra, v Domu Partizana.

VELIKO MLADIH SE JE pred leti ukvarjalo z roketom. Zaradi zlobo slabih razmer so odnehali, zadnje čase pa se ponovno navdušujejo za ta šport. Prav bi bilo, če bi jih podprla katera od delovnih organizacij.

V TOVARNI BETI je okrog 50 mladih ljudi, ki nimajo končane osnovne šole. Tovarna jim je pripravljena plačati šolnino v večerni šoli, a jih je težko prepričati, naj dokončajo osemletko. Običajno so dobri delavci in trenutno ne vidijo od šole nobene koristi.

metliški tednik

Črnomaljski poročevalec

Nekaj vzornih kmetij ni rešitev

Proučiti, če ne bi kazalo uvesti kooperacije v sadjarstvu, perutninarstvu in pridelovanju krompirja – Tudi na podeželje proizvodnjo

O kmetijstvu v občini so razpravljali na nedavnem skupnem sestanku komiteja ZK in izvršnega odbora SZDL v kočevski občini. Ugotovili so, da je treba v naslednjih petih letih izpolniti minimalni program razvoja zasebnega kmetijstva, po katerem

Stara cerkev: kanalizacija

Novembra bo predvidoma dograjeno okoli 400 m kanalizacije v Stari cerkvi (občina Kočevje) v smeri proti Koblarjem. Vsačani kopljajo jarke in polagajo cevi s prostovoljnimi delom. To je začetek del za ureditev kanalizacije v vseh Stari cerkvi, ki jo bodo urejali postopoma.

PREDGRAD: NOVA MOTORKA

Gasilsko društvo Predgrad v kočevski občini je imelo 12. novembra krst nove motorne brigade. Boto je bilo Združeno KGP, ki ga je zastopal generalni direktor Miran Smola. Kulturni program na tej svečanosti so izvedli učenci osnovne šole Predgrad, ki so ga dobro naštevali, čeprav so imeli na razpolago malo časa.

POPRAVITI ZAPORNICE

Na Rinži nameravajo letos popraviti še zapornice, ki so počene in puščajo vodo. Gladina Rinže je bila po zadnjem popravilu zapornic zadovoljiva, za kar gre pohvala tudi Francu Gregorčiču, ki skrbi za dviganje in spuščanje zapornic. Rinža je bila letos tudi bolj čista kot pretekla leta, kar ni zasluga le letošnjega obilnega deževja, ampak predvsem Rajka Jenka, ki je pridno kosil zelenje v vodi, zaradi česar je nesnaga na vrhu Rinže lahko otekala naprej.

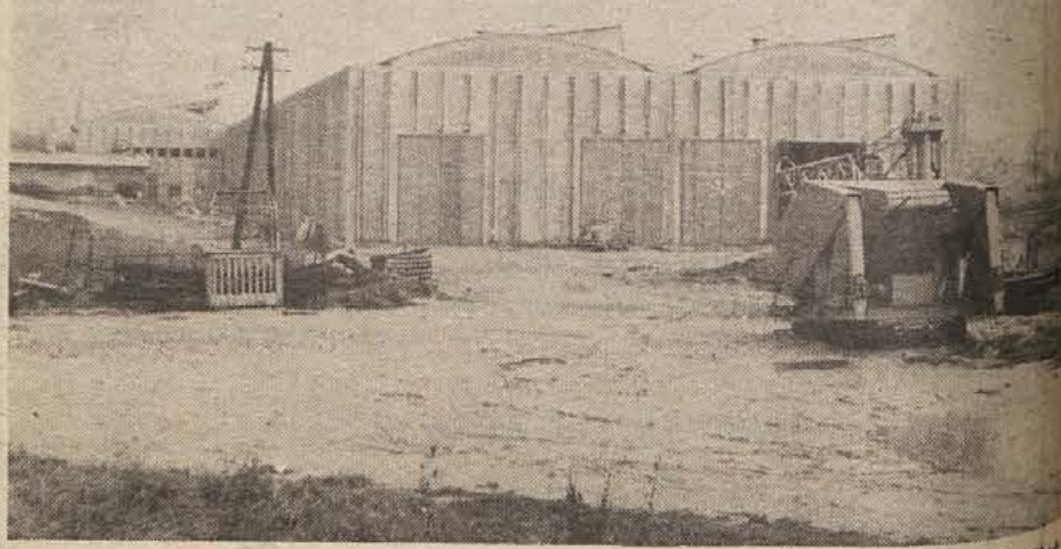
naj bi uredili v občini 20 do 30 vzornih kmetij, hkrati pa je treba vzporedno reševati še mnoge druge nujne zadeve.

Na podeželju, predvsem Kolpski dolini, je življenje težko. Obupani in žalostni so ti ljudje. Nobene spodbudne besede ljudi v Kolpski dolini več ne ganejo in „Kočevje je lahko srčan, da ima tako Kolpsko dolino“, je poudaril eden izmed kmetijskih strokovnjakov. „Vse to območje je bilo, žal, le rezervat za črpanje ljudi, sredstev in še česa“, je opozoril drugi.

Predsednik občinske skupščine Miro Hegler je poudaril, da bi kazalo usmeriti kooperacijo še kam, ne le v živinorejo. Pri tem je omenil sadjarstvo, krompir in perutninarstvo. Menil je tudi, da je treba v večjih središčih odpreti proizvodne

obrate, kjer bi se ljudje lahko zaposlovali in bi tako dopolnjevali delo na kmetijah z delom v teh obratih.

Poslanec Drago Benčina pa je med drugim ugotovil, da je stabilizacija kmetijstva odvisna od stabilizacije ostalega gospodarstva, se pravi stabilizacije cen. Opozoril je na nekatere spodbudne naše kmetijske in splošne gospodarske politike in poudaril, da ni bilo prav, ker so banke raje podpirale trgovino kot proizvodnjo, ker smo zahtevali izvoz za vsako ceno itd. Predlagal je tudi ustanovitev rizičnih skladov, ki bi regresirali cene kmetijskih proizvodov, kadar bi bilo potrebno. Ob zaključku pa je opozoril, da je posebna slabost tega sestanka, ker na njem ni prisoten noben kmet.

Nova hala ITAS v Kočevju, ki bo kmalu odprta, meri 6.000 kvadratnih metrov in je sploh največji objekt na zahodnem Dolenjskem. V njej bodo dobili delo tudi mnogi rudarji, ki so se zaradi prenehanja rudnika prekvalificirali v kovinarje. Občani pričakujejo, da bo prav ITAS največji pripomoček k hitrejšemu gospodarskemu napredku občine. (Foto: J. Primc)

Ne dopustimo, da bo vse zarasla džungla!

Ukinjamo šole – Opuščamo vasi – Drsimo vedno globlje med manj razvite – Včasih po narodnem dohodku na prebivalca na 16. mestu v republiki, zdaj na dvaintridesetem

„Če bomo nadaljevali tako politiko do podeželja, kmalu od Kočevja do Črnoljane ne bo več nobene vasi in tu bo nastala džungla!“ je med razpravo o ukinjanju šol Vimolj in Polom

na zadnji seji občinske skupščine Kočevje poudaril odbornik inž. Savo Vovk. V razpravi je bilo namreč nakazano, da se obeta tudi ukinitve višjih razredov osnovne šole v Kopriv-

niku, ker za to vas ne dobe še enega učitelja.

Nekateri so v razpravi nakazali možnost, da bi 37 otrok iz višjih razredov osnovne šole Koprivnik vozili v šolo ali jih iz-

trgali iz družinskega okolja in dali v internat.

Predsednik občinske skupščine Miro Hegler je predlagal, naj bi preudarili, če ne bi bilo bolje, da se vozi en učitelj iz Kočevja v Koprivnik, kot 37 otrok v Kočevje. Podpredsednik občinske skupščine Andrej Klun je opozoril, da pogosto poklekemo pred težavami učiteljev (ki jih primanjkuje tudi v Kočevju), ne pa pred težavami otrok. Ni prav, če vse breme mečemo vedno na otroke in starše, od pedagogov pa ne zahtevamo nobenega odpovedovanja. Direktorica osnovne šole Dana Jerše je opozorila, da po dobno kot drugi strokovnjaki, žal, tudi učitelji preradi zapuščajo Kočevje.

Odbornik inž. Savo Vovk je poudaril, da bo zaradi take politike vedno več vasi praznih. Z ukinjanjem šol zapuščajo vasi vedno več ljudi. Vasi izumirajo. V kombiniranih podeželskih šolah bi morali zagotoviti tak pouk, da bi prišel namesto na 20 le na 10 učencev en učitelj in bi bila tako kakovost pouka boljša. Ne bi smeli preveč varčevati pri denarju, saj nam to zelo škodi kasneje in tudi na drugih področjih.

Razpravo o ukinjanju šol prikazujemo nekoliko podrobneje zato, ker v ljudeh vedno bolj

prevladuje prepričanje, da je treba zaustaviti propadanje podeželja oziroma vse pokrajine. Propadajo vasi. Ceste so slabe. Še vedno ni zaključena razprava o morebitni ukinitvi kočevske proge itd. Če bi se to nadaljevalo, bo treba morda kmalu govoriti o „ukinitvi“ Kočevja. Potrebni bodo temeljiti ukrepi za vsestransko oživitve Kočevske, tudi gospodarsko, kar razni naši organi že dolgo časa brez pravega uspeha opozarjajo. Medtem pa drsi občina vedno hitreje med manj razvite... Medtem ko smo leta 1967 po narodnem dohodku na prebivalca še na 34. odstotku nad republikanskim prečjem, smo kasneje iz leta v leto nazadovale in smo bili leta 1972 na 22. odstotku pod republikanskim prečjem. To pa so številke, ki zahtevajo stremženje in ukrepe. V razpravi ne bomo mogoče vsega prevreči na „objektivne“ vzroke, čeprav so gotovo tudi bili.

J. PRIMC

Številke, ki niso dolgočasne (III.)

V Kočevju imajo v novi šoli dobro opremljene kabinete za razne predmete, odložili pa so gradnjo »kabineta«, v katerem se kuje telesni razvoj in zdravje mladih, se pravi, telovadnice

Ko smo pred desetimi leti dogradili dom telesne kulture, je bilo po vseh pravih izračunih, da bo zadostoval tudi za šolsko telovadnico in da bo šole leta 1979 povsem zaseden. Načrt je predvideval, da bo v domu vsak dan lahko vadilo 50 oddelkov, ki bodo šteli po 20 učencev, ali 1000 oseb, torej na teden 6000 učencev. Ta račun so postavili na laž naši mladi zakonci, čeprav ne spletajo tako širokih gnezd, kot so

jih naši starši, ki so imeli najmanj po 6 otrok. Dom je povsem zaseden že od lani. Torej stare enačbe ne držijo več. Razen tega vozijo sedaj te otroke s podeželja v mestne šole, pouk pa je skrčen na 5 dni na teden.

Tako smo prišli v nepremagljivo stisko, iz katere trenutno ni izhoda. Če pri gradnji nove šole smo opozarjali, da je v Kočevju nujno potrebna še ena šolska telovadnica. A zmagnale so formule in ljudje, ki so bili bolj

malo poučeni o dejanskih potrebah. „Dom telesne kulture je prevelik in neizkoriščen“, so se takrat uspravili, nekateri pa trdijo to še danes. Morda jih bodo zdramile naslednje nedolgočasne številke. V šolskem letu 1972/73 vadi vsak dan v 10 urah šolske vadbe 1000 učencev v oddelkih po 30–35 učencev v teh vadbenih prostorih, to je v petih šolskih dneh 5000 učencev na teden. To je samo šolska vadba, brez vadbe športnih društev, ki pridejo na vrsto šole po 16. uri in tja do 22. ure zvečer.

Površina treh telovadnic znaša skupaj 698 kvadratnih metrov telovadnice površine, ki je izkoriščena za šole 5-krat na teden za 5000 učencev. Tako izračunamo, da pride na enega učenca 0,65 kvadratnega metra telovadnice površine.

Poprečje v naprednih državah, ki imajo razvito telesno kulturo, je na prebivalca 0,40 kvadratnega metra telovadnice in športne površine. Za našo občino dobimo, če upoštevamo samo ožji okoliš mesta, 0,064 kvadratnega metra, za celotno občino pa 0,025 kvadratnega metra na prebivalca.

Se ob tem spoznanju lahko še čudimo, da ima naša mladina toliko telesnih hlab in da naborne komisije že s težavo naberejo mladeniče za potrebe armade?

Stroški za obratovanje doma so znašali (upravni stroški, osebni dohodki in material) skupaj leta 1963 32.015,40 din, leta 1967 120.637,25 din in leta 1971 287.927,00 din. Kar grozljive številke, ki nam v starih dinarjih prikazujejo ta vesoljski dvig stroškov obratovanja v desetih letih od 3 preko 12 na 28 milijonov dinarjev na leto.

Te številke so nam torej pokazale, kakšno podporo imamo pri prizadevanju za ureditve izreka „Zdrav duh v zdravem telesu“. Kaže, da smo „zdrav duh“ leta 1963 še zmogli, ker smo ujeli še zadnje minuto, da smo zgradili kljub vsemu nov dom telesne kulture za 164 starih milijonov dinarjev in s prostovoljnimi delom mladine. Koliko bi stalo to sedaj, ne morem izračunati, ker v Kočevju še nimamo elektronskih računalnikov.

ANDREJ ARKO, KOČEVJE

Manj govore in več naredi

Delo krajevne skupnosti Kočevje uspešnejše, ker so oblikovali odbore za območja mesta

Svet krajevne skupnosti Kočevje je zaradi uspešnejšega dela ustanovil odbore KS za območja Mestnega loga (predsednik Jože Pirman), Mahovnika (Franc Košorok) in Trate (Feliks Zagar). Predsednik je imenoval še svet KS, ostale člane odborov, ki jih bo 5 do 7, pa bodo izvolili občani teh območij na javnih tribunah.

Za ustanavljanje takih odborov se je KS odločila zato, ker s takim načinom dela pritegne več občanov k razpravljanju in odločanju o pomembnih zadevah na svojem območju. Krog samoupraviteljev bo tako večji. Prebivalci posameznih območij pa bodo svoje predloge, zamisli in sklepe uresničevali s posredovanjem svojih predstavnikov v svetu KS. Tako delo KS oziroma odborov pritegne več občanov zato, ker je zanje bolj zanimivo, saj na zborih ne razpravljajo o zadevah vsega mesta, ampak le svojega območja.

LUČI SO, ELEKTRIKE NI

Prebivalci Rudnika in Šalke vasi pri Kočevju so negodovali, ker jim ni svetila cestna javna razsvetljava. Pri gostilni Stimec na Roški cesti, kjer je meja med krajevno skupnostjo (KS) Kočevje in KS Rudnik–Šalka vas se je začela tema. Vzrok: KS ni plačevala računov za elektriko. Zdaj svetijo luči že do bivšega kina, čez vso Šalko vas – ki ima občestne svetilke – pa je še vedno tema. Vedno več krajevnih skupnosti si lahko privoščijo občestne svetilke, vedno manj pa jih ima dovolj denarja, da bi plačale tudi elektriko.

Teritorialne enote v kočevski občini se pridno pripravljajo za primer, če bi bilo potrebno posredovati. Vaje imajo včasih tudi skupaj z odbori SLO pri krajevnih skupnostih in z drugimi. Naš posnetek je z ene takih lefošnih vaj ob Kolpski dolini. (Foto: Ivan Grgorič)

Nevarnost

Nova postaja pridobitev in nevarnost za šolarje

Prihodnje leto je treba posebej pazljivo postaviti ceste od nove avtobusne postaje v Kočevju do mostu na Roški cesti, postaviti semafore in pločnike od avtobusne postaje proti ITAS, tako so sklenili na zadnji seji sveta KS Kočevje. Za trgovino „Zeleznina“ ob Rinži do vno „Zeleznina“ ob Rinži do stare osnovne šole pa je treba urediti pot za šolarje, sicer bodo učenci zaradi nove avtobusne postaje preveč ogroženi.

Prihodnje leto bo v Kočevju proslava 30-letnice Kočevskega zbora. Ze zdaj je treba izdelati program komunalnih in drugih del ter zagotoviti, da bodo opravljena dovolj zgodaj, se opravi na novo mesto med pravi, da ne bo mesto med glavno proslavo razkopano.

Novi odbor KS za Trato naj temeljito prouči, kaj je treba v prihodnjem letu na njegovem območju urediti in določiti prednostni vrstni red del. Seveda morajo pri tem upoštevati tudi morajo, da so dolžni za urejanje svojega okolja tudi sami prispevati. Letos so občani Kočevja v obliki samoprispevka prispevali za ureditev raznih zadev na svojem območju preko 120.000 din.

Svet KS je sklenil še, da daruje AMD kocke, ki jih bo AMD porabilo za tlakovanje pred garažami društev. Prihodnje leto bo KS redno zaposlila vrtnarja. Partizanska grobnica na mora biti obnovljena do 1. maja.

J. P.

Slaba sezona

Le dve sončni nedelji

V Dolu ob Kolpi v kočevski občini smo zvedeli, da je bila letošnja turistična sezona izredno slaba, saj sta bili v vsem poletju le dve sončni nedelji.

Zaradi neprestanega dežja so bile vikend hišice, ki jih imata tu kočevski podjetji MELAMIN in LUK, slabo zasedene. Tudi izletnikov ob sobotah, nedeljah in praznikih je bilo malo.

Domačini so občudovali vztrajnost neke ljubljanske družine, ki je tu v dežju vzdržala kar 14 dni, in to pod šotorom, čeprav je imela s seboj tudi majhne otroke. Vsega skupaj je bila ta družina deležna le treh dni legepega vremena.

Sicer pa bi Dol za večji turistični razcvet potreboval razen lepše ceste in boljšega vremena še trgovino, ki bi bila odprta vsaj poleti. Kadar je lepo vreme in pride veliko ljudi, ni zanje niti dovolj kruha. Nimajo ga niti v trgovini v Predgradu. Domačini pa ga za lačne izletnike tudi ne morejo napeči dovolj, saj jih pride ob lepem vremenu res veliko.

J. P.

PROSTA DELOVNA MESTA V UPRAVI OBČINSKE SKUPŠČINE NOVO MESTO!

Komisija za medsebojna razmerja
UPRAVE OBČINSKE SKUPŠČINE
NOVO MESTO

razpisuje
prosta delovna mesta:

1. 1 urbanističnega inšpektorja,
2. 2 gradbenih inšpektorjev,
3. cestnega in vodnogospodarskega inšpektorja,
4. referenta in svetovalca za urbanizem in gradbeništvo,
5. inšpektorja cestnega prometa,
6. referenta in svetovalca za splošne akte delovnih organizacij,
7. referenta za odmero od obriti in drugih dejavnosti,
8. referenta za javni red in mir,
9. davčnega inšpektorja,
10. komunalnega inšpektorja,
11. analitika v davčni upravi,
12. analitika za gospodarske zadeve,
13. 2 referentov za obrambno vzgojo in civilno zaščito,
14. referenta za odmero davka od kmetijstva,
15. referenta za pokojninsko zavarovanje kmetov,
16. referenta za matično in prijavno-odjavno službo,
17. likvidatorja invalidnin,
18. 3 geometrov,
19. 2 strojnih knjigovodij,
20. 2 statistikov,
21. 2 strojepisk,
22. blagajnika,
23. izvršitelja za upravne izvršbe.

Za razpisana delovna mesta se zahteva:

Pod 1., 2., 3. in 4. fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo in 5 let delovnih izkušenj;

Pod 5. dipl. prometni inženir, dipl. pravnik, dipl. ekonomist, 2 leti delovnih izkušenj ali prometni inženir, strojni inženir prometne smeri, pravnik, ekonomist ali diploma višje upravne šole ali druga visokošolska izobrazba in 5 let delovnih izkušenj;

Pod 6. pravna fakulteta ali fakulteta za politične vede, novinarstvo in sociologijo ter 5 let delovnih izkušenj ali višja pravna ali upravna šola in 7 let delovnih izkušenj;

Pod 7. višja upravna, pravna ali ekonomska komercialna šola in 5 let delovnih izkušenj;

Pod 8. višja upravna šola in 3 leta delovnih izkušenj;

Pod 9. višja ekonomsko-komercialna ali višja upravna šola in 6 let delovnih izkušenj pri podobnih delih;

Pod 10. višja upravna ali pravna šola, višja šola zdravstvene smeri ali I. stopnja FAGG in 2 leti delovnih izkušenj ali srednja gradbena šola in 3 leta delovnih izkušenj;

Pod 11. višja ekonomsko-komercialna šola ali I. stopnja ekonomske fakultete ali višja upravna šola statistične smeri in 3 leta delovnih izkušenj;

Pod 12. višja ekonomsko-komercialna šola ali višja šola statistične smeri in 3 leta delovnih izkušenj;

Pod 13. višja šola vojaške smeri, višja upravna ali pravna šola in 3 leta delovnih izkušenj na področju narodne obrambe;

Pod 14. in 15. srednja ekonomska, upravno-administrativna ali kmetijska šola in 3 oz. 2 leti delovnih izkušenj;

Pod 16. srednja šola, matični tečaj in 2 leti delovnih izkušenj;

Pod 17. ekonomska srednja šola in 2 leti delovnih izkušenj;

Pod 18. geodetski odsek srednje tehnične šole in 2 leti delovnih izkušenj;

Pod 19. srednja ekonomska šola, tečaj za strojno knjiženje in 2 leti delovnih izkušenj;

Pod 20. srednja šola in 2 leti delovnih izkušenj;

Pod 21. dveletna administrativna šola, 1 leto delovnih izkušenj in strokovna preizkušnja;

Pod 22. srednja ekonomska ali upravno-administrativna šola in 2 leti delovnih izkušenj;

Pod 23. srednja šola in 2 leti delovnih izkušenj ali popolna osnovna šola, 4 leta delovnih izkušenj in strokovna preizkušnja.

Za vsa razpisana delovna mesta razen pod 21. se zahteva opravljen strokovni izpit.

Za delovna mesta z visoko strokovno izobrazbo je predpisano 3-mesečno poskusno delo, za delovna mesta z višjo in srednjo strokovno izobrazbo 2-mesečno poskusno delo, za ostala delovna mesta 1-mesečno poskusno delo.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in s kratkim življenjepisom sprejema komisija za medsebojna razmerja uprave občinske skupščine Novo mesto 15 dni od dneva objave.

KOMISIJA ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA

Komisija za odprodajo osnovnih sredstev pri KMETIJSKI ZADRUGI ČRNOMELJ

razpisuje
JAVNO DRAŽBO
za odprodajo sledečih osnovnih sredstev:

1. 1 KAMIONA TAM 5000
2. 1 VODNE ČRPALKE
z gar. namakalnih cevi
3. 1 TROSILNIKA UMETNEGA GNOJA –
CENTRIFUGALNEGA
4. 1 SEJALNIKA Fe
5. OSTREŠJA SENIKA (70 m)

tesan les — špirovci, grede, trami in krovne letve
Pod točko 1—4 bo licitacija 28. 11. ob 8. uri pri mehanični delavnici. Pod točko 5 pa na obratu Krasinec 27. 11. ob 9. uri.

Interesenti so dolžni pred pričetkom licitacije položiti 10 odstotno varščino od izklicne cene.

Žrebna lista

blagovno denarne loterije Strelske zveze Slovenije, Ljubljana.
Žrebanje je bilo javno in izvršeno dne 18. novembra 1972 z začetkom ob 19. uri pod nadzorstvom komisije Skupščine občine Ljubljana-Vič-Rudnik.

Srečke s končnicami	so zadele	Srečke s končnicami	so zadele
24500	500 din	04	10 din
08750	500 din	894	30 din
55780	1.000 din	88914	1.000 din
52610	1.000 din		
66430	televizor č-b	52285	1.000 din
44240	televizor č-b	06775	osebni avtomobil Zastava 1300
39090	1 vagon cementa		
6991	100 din	76	20 din
8831	100 din	63426	500 din
93401	1.000 din	72406	500 din
		58786	pralni stroj
		00376	pralni stroj
26872	500 din		
91842	500 din	377	30 din
10212	1.000 din	727	30 din
63002	1 vagon cementa	08627	500 din
06402	osebni avtomobil Tomos-spaček	71537	1.000 din
		358	30 din
753	30 din	0928	100 din
7303	100 din	5968	100 din
94023	500 din	85019	500 din
20923	500 din	35799	1.000 din
11455	1.000 din	07409	1.000 din
07203	osebni avtomobil Zastava 750	33239	pony-ekspres pony-ekspres
		36379	

Pri izplačilu dobitkov nad 500 din odtegne organizator predpisani (10 %) davek na dobitke.

Dobitke izplačuje strelska zveza Slovenije, Ljubljana, Dolenjska cesta 11, vsak dan od 9. do 12. ure in tudi ulični prodajalci dobitke do vrednosti 100 din.

ŠOLSKI CENTER ZA KOVINARSKO STROKO NOVO MESTO

razpisuje
naslednja prosta delovna mesta:

1. 1 učitelja za slovenski jezik
2. 1 učitelja za zgodovino
3. 1 učitelja za matematiko
4. 1 učitelja za telesno vzgojo
5. 4 učiteljev za pouk strokovnih predmetov

Kandidati morajo imeti poleg splošnih pogojev:
— pod 1, 2, 3 in 4 visoko izobrazbo ustrezne smeri;
— pod 5 visoko ali višjo izobrazbo ustrezne smeri.
Nastop dela: 1. februar 1973.

Prošnjo z življenjepisom in dokazili o strokovni izobrazbi naj pošljejo kandidati do 31. 12. 1972 na naslov: ŠOLSKI CENTER ZA KOVINARSKO STROKO, NOVO MESTO, ULICA TALCEV 3.

**PRIVOŠČITE SI
TO ZADOVOLJSTVO!**

Lasko pivo

Ljubljanska banka

pravi naslov
za denarne zadeve

SLUŽBA ZA PRODAJALKE!

DOLENJKA, trgovsko podjetje na debelo
in drobno, NOVO MESTO

objavlja prosta delovna mesta:

1. 2 PRODAJALKE
2. KUCHARICE
v prodajalni Market na Ljubljanski cesti
3. PRODAJALKE
v prodajalni Tekstil na Glavnem trgu
4. PRODAJALKE
v prodajalni Market na Kristanovi cesti
POGOJI:

pod 1. končana šola za prodajalce živilske ali mešane stroke,
pod 2. kvalificirana kuharica s prakso,
pod 3. končana šola za prodajalce oblačilne stroke,
pod 4. končana šola za prodajalce živilske ali mešane stroke.

Za delovna mesta je določen kot poseben pogoj poskusno delo.
Rok za vlaganje prošelj je 8 dni po objavi.

mi vsi
VARČUJEMO

PRI.....

DOLENJSKI BANKI IN HRANILNICI v Novem mestu

in poslovnih enotah v KRŠKEM, TREBNJEM
NOVEM MESTU in

METLIKI

- kjer zbirajo hranilne vloge in jih obrestujejo od 7,5 do 10-odst.
 - vodijo žiro račune in devizne račune občanov
 - opravljajo devizno-valutne posle in odkup ter prodajo deviz
 - dajejo kredite za stanovanjsko gradnjo, pospeševanje kmetijstva, obrti in turizma na podlagi namenskega varčevanja
 - odobravajo kratkoročne in dolgoročne kredite
 - opravljajo vse druge bančne posle
- Zaupajte DBH svoje denarne zadeve, saj je to vaša banka.

PREBIVALCEM METLIŠKE OBČINE
ČESTITAMO ZA PRAZNIK!

VSAK DAN: Poročila ob 5.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 19.30 in ob 20.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 24. NOVEMBRA: 8.10 Glasbena matineja - 10.20 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Jože Šalamun: Pitovne lastnosti bikov - pasme - 12.40 Z domačimi ansambli - 13.30 Priporočajo vam... - 14.10 Za otroke, otroške pesmi - 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Naši poslušalci - 16.00 „Vrtljak“ - 17.10 Operni koncert - 18.15 „Signal“ - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Minute s triom Jožeta - 20.00 Ob 15-letnici delovanja Koroskega akademkega orkestra - 20.30 „Top-pops 13“ - 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih - 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih.

SOBOTA, 25. NOVEMBRA: 8.10 Glasbena matineja - 9.05 Pionirski tednik - 10.20 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Tanja Mitlić: Dosedanji rezultati selekcije rabe in leske - 12.40 Po domače - 13.30 Priporočajo vam... - 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji - 16.00 „Vrtljak“ - 17.10 S kuartetom Helmuta Weglinskega - 17.20 Gremo v kino - 18.15 Dobro jutro se ob isti uri - 19.00 Lahko

noč, otroci! - 19.15 Minute z ansambli Borisa Kovačiča - 20.00 Spoznavajmo svet in domovino - 22.20 Oddaja za naše izseljence

NEDELJA, 26. NOVEMBRA: 6.00 do 8.00 Dobro jutro! 8.05 Veseli tobogan - 9.05 Srečanje v studiu 14 - 10.05 Se pomnite, tovariši... Pred tridesetimi leti je nova Jugoslavija dobila prvi ljudski parlament - AVNOJ - 10.25 Pesmi borbe in dela - 10.45 do 13.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - vmes ob 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 11.50 Pogovor s poslušalci - 13.30 Nedeljska reportaža - 13.50 Z domačimi ansambli - 14.05 do 16.00 Nedeljsko športno popoldne - 16.30 Humoreska tega tedna - O. Henry: Zgubljena mešanica - 17.05 Radijska igra - Paolo Levi: „Po čem je resnica“ - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Glasbene razglednice - 20.00 V nedeljo zvečer - 22.20 Zaplešite z nami

PONEDELJEK, 27. NOVEMBRA: 8.10 Glasbena matineja - 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb - 10.20 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - Vet. Janez Marinšek: Doma pripravljeni mesni izdelki - 12.40 S tujimi pihalnimi godbami - 13.30 Priporočajo vam... - 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Glasbeni intermezzo - 16.00 „Vrtljak“ - 17.10 Ponedelj-

kovo glasbeno popoldne - 18.35 „Interni 469!“ - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Minute s štirimi kovači - 20.00 Stereofonski operni koncert - 21.30 Tipke in godala - 22.15 Za ljubitelje jazz

TOREK, 28. NOVEMBRA: 8.10 Glasbena matineja - 9.35 Slovenske narodne - 10.20 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Romana Lončar: Godzno okolje okrog Celja je ogroženo - 12.40 Z domačimi ansambli in pevci - 13.30 Priporočajo vam... - 14.10 Kaj vam glasba priporoča? - 15.30 Glasbeni intermezzo - 16.00 „Vrtljak“ - 17.10 Popoldanski simfonični koncert - 18.15 V torek na svidenje! - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Minute s kvartetom „Do“ - 20.00 Prodajalna melodij - 21.20 Majhen koncert lahke glasbe - 22.15 Pop-evke se vrstijo

SREDA, 29. NOVEMBRA: 8.05 UMETNIŠKA PRIPOVED - Tone Seliskar: Deklica z junaškim srcem - 9.05 Jugoslovanska lahka orkestralna glasba - 10.05 Silvo Matelič: VSI NAPORI V KORIST DELOVNEGA ČLOVEKA - 10.30 Pesmi junaške preteklosti - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.10 Cestitke za praznik - 13.30 Viktor Konjar: Mladi v samoupravljanju - 14.05 Jugoslavija poje - 15.15 Po domače s pevci, godci in vokalnimi ansambli - 16.00 HUMOR V PAR-

TIZANIH, 17.05 Sprehod po Ljubljani - 18.00 Radijska igra - Rodoljub Čolaković-Mirislav Belović: Hiša žalosti - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Glasbene razglednice - 20.00 Modest Musorgski: Boris Godunov, radijska priredba - 22.15 Malo glasbe za ples in razvedrilo

CETRTEK, 30. NOVEMBRA: 8.05 Veseli tobogan - 9.05 Iz slovenske vokalne in instrumentalne zabavne glasbe - 10.35 Pesmi o jeseni - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.10 Opoldanski cocktail - 13.30 Sredi dela in življenja - 14.05 „Pa vseeno vas imamo radi“ - 15.05 Drago Košmrlj: JUGOSLAVIJA IN SEDANJI TRENUTEK V SVETU - 15.35 Za vsakogar nekaj - 17.05 Rezervirano za glasbeno oddajo - 18.20 Branko Šomen: VRT KONOPLJASTE BARVE - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Petnajst minut za EP - 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov - 21.00 Večer s pesnikom Petrom Levcem - 22.15 Paleta popevk in plesnih ritmov

RADIO BREŽICE

CETRTEK, 23. NOVEMBRA: 16.00 do 16.15 Napoved programa, poročila, šport in turistični napotki - 16.15 do 16.30 Minute z Gabi Novak - 16.30 do 16.45 Aktualnost tedna - 16.45 do 17.00 Obvestila in reklame - 17.00 do 18.00 Glasbena oddaja: Izbrali ste sami.

SOBOTA, 25. NOVEMBRA: 16.00 do 16.30 Pol ure za pop glasbo - 16.30 do 16.45 Sobotno kramljanje - 16.45 do 17.00 Med zabavnimi zvoki nekaj obvestil in reklam ter melodija za vas - 17.00 do 17.10 Javna tribuna o gradnji prve jugoslovanske jedrske elektrarne - 17.10 do 17.30 Za naše najmlajše - 17.30 do 18.00 Narodnozabavne na valu 192 m.

NEDELJA, 26. NOVEMBRA: 10.30 Domače zanimivosti - Predsedstvo o nalogah občinske skupščine Brežice po pismu tovariša Tita - Za naše kmetovalce: Iz dela obrata za kooperacijo pri AGRARIJ Brežice - Poročila s seje občinske skupščine Krško - Obvestila, reklame in filmski spored - 12.00 do 15.00 Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 28. NOVEMBRA: 16.00 do 16.15 Napoved programa in melodije z ansambli Mihe Dovžana - 16.15 do 17.15 Poročila, Jugoton vam predstavlja, Novo v knjižnici, Kaj prinaša nova številka Dolenjskega lista, Obvestila, reklame in filmski pregled - 17.15 do 17.30 Tedenski športni komentar - 17.30 do 18.00 Mladinska oddaja!

SREDA, 29. NOVEMBRA: 10.30 do 10.40 Beseda za dan republike - 10.40 do 13.00 Praznična voščila delovnih kolektivov.

NEDELJA, 26. NOVEMBRA

9.05 Po domače s Koroskim oktetom (Lj) - 9.45 Proslava ob 30-letnici AVNOJ - prenos iz Bihača (Sar, Lj) - 11.00 Kmetijska oddaja (Lj) - 11.45 Mozaik (Lj) - 11.50 Otroška matineja: Vitez Vihar, Vsi vlaki sveta (Lj) - 12.40 Poročila (Lj) - 12.45 Mestece Peyton (Lj) - 13.35 TV kašipot (do 13.05) (Lj) - Nedeljsko popoldne - 18.15 Poročila (Lj) - 18.20 Dvanajst stolov - barvni film (Lj) - 19.40 Risanka (Lj) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.30 Mojstri - humoristična oddaja (Bgd) - 21.15 Stih in pesem (Zg) - 21.30 Športni pregled (JRT) - 22.00 Poročila (Lj)

PONEDELJEK, 27. NOVEMBRA

9.05 Odprta univerza (Bgd) - 9.35 TV v šoli (Zg) - 10.30 Angleščina (Zg) - 10.45 Nemščina (Zg) - 11.00 Osnove splošne izobrazbe (Bgd) - 14.45 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.40 Angleščina - ponovitev (Zg) - 15.55 Nemščina - ponovitev - 16.10 Francoščina (Bgd) - 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.00) (Bgd) - 17.50 Gori, doli, naokoli: Voda - barvna oddaja (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Kremenčkovi - serijski barvni film (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 Maksimeter (Bgd) - 19.45 Risanka (Lj) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.30 Mala antologija jugoslovanske TV drame: G. Mihić: Gospod tujen - drama TV Beograd (Lj) - 21.35 Diagonale (Lj) - 22.15 Poročila

TOREK, 28. NOVEMBRA

9.35 TV v šoli (Zg) - 10.40 Ruščina (Zg) - 11.00 Osnove splošne izobrazbe (Bgd) - 14.45 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.35 Ruščina - ponovitev (Zg) - 15.55 TV vrtec (Zg) - 16.10 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.30) (Bgd) - 17.50 Vrtljak ugank (Lj) - 18.05 Risanka - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Zbor glasbene matice iz Ljubljane (Lj) - 19.00 Mozaik (Lj) - 19.05 Regio-

nalna arhitektura: Alpska hiša (Lj) - 19.25 Tehnika upravljanja (Lj) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.30 Odprti ekran (Sar) - 21.30 Film iz serije Vras (Lj) - 22.10 Zapor srce partizansko (Lj) - 22.35 Poročila (Lj) - 22.40 Boks: Polfinale prvakov - posnetek (Lj)

SREDA, 29. NOVEMBRA

9.00 Čestitka (Lj) - 9.05 Risanka ali lutkovni film (Lj) - 9.20 S. Novaković: Čas konj - otroški spored (Lj) - 10.10 Radost Evrope - barvna oddaja (Bgd) - 11.10 Rezerviran čas - 11.40 Promenadni koncert (Sko) - 12.25 Poročila (Lj) - 15.25 Vitez Vihar (Lj) - 15.50 Poročila (Lj) - 15.55 Mozaik (Lj) - 16.00 Boks - finale prvakov (Bgd) - 18.15 Desant na Drvar - celovečerni film (Lj) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.30 Z. Sintić: Korito ponikavice - TV drama (Lj) - 21.40 Jugoslavija v partizanski pesmi (Lj) - 22.40 Poročila (Lj)

CETRTEK, 30. NOVEMBER

10.05 Poročila (Lj) - 10.10 Folklor (Zg) - 10.40 Radost Evrope - barvna oddaja (Bgd) - 11.40 Beograjski amaterski zbori (Bgd) - 13.10 Recital poezije (do 13.40) (Lj) - 14.45 Vsi vlaki sveta - serijski film (Lj) - 15.10 Mestece Peyton (Lj) - 16.00 Vsi vemo vse (Pionirski TV kviz) (Lj) - 16.55 Titovi mornarji - oddaja TV Zagreb (Lj) - 17.40 Poročila (Lj) - 17.45 Se enkrat o Muenchnu (Lj) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 Cetrtkovi razgledi: Tone čufar (Lj) - 21.40 G. Eliott: Mlin na reki Floss - 4. oddaja (Lj) - 22.30 W. Egk: Joan von Zarissa - baletna oddaja (Lj) - 23.15 Poročila (Lj)

Novoteks

TEKSTILNA TOVARNA NOVO MESTO • TEKSTILNA TOVARNA

Z OBRATOM PREDILNICA I V METLIKI

ČESTITAMO ZA PRAZNIK METLIŠKE OBČINE IN DAN REPUBLIKE!

Vsa zgodovina, vse življenje mu je šlo tukaj. Njegov oče je pa še pripovedoval, kako so mlin zidali. Od velike do male mline so ga zidali, ob svetem Martinu so se pa vselili. Okna so iz papirjem zadelali. Hišo v Dineči vasi so že prodali, zato je bilo treba hiteti. Brat je tudi pomagal, imel je majhnega otroka. Pod dežnikom je bil, ko so zidali. Pa je potegnila taka sapa, da je dežnik odneslo na levo stran, čez Krko! Otroku pa se, hvala bogu, ni nič zgodilo.

Jezna Tomaževa

Kjerkoli sva se ustavila, so bili ljudje nekako nenavadno navezani na mlin in hkrati vdani

v usodo. Kot da bi čutili v sebi, da je to zakonitost, ki je ne kaže popravljati ali ki se ji ne gre upirati. Čas gre svojo pot, mlin melje moko, čas in mlinarje.

Pri Rojčevih v Žužemberku je bilo pa drugače. Ivan Rojč melje, a ga ni bilo doma. Mati Angela je bila pa besna. Po domače se pravi „Pri Tomaževih“. In Tomaževa mati je bila kot furija: „Povem vam, ni pravice na svetu in je ni! Najraje bi šla po Žužemberku za lučjo v roki, in ko bi me vprašali, kaj iščem, bi rekla, da pravico. Pravico, ja, in prav pravico!“

Njen mož - oženila sta se sicer pozneje - je prišel iz Amerike in 1930. je kupil mlin. Prej je bil Vehovčev. Mož je bil vdovec, imel je štiri sinove, potem sta pa z Angelo dobila še hčer in sina. Moža je v začetku druge vojne zadela kap, v mlinu so bili takrat Italijani.

Če gledamo tako, kot teče Krka, je Rojčev mlin na začetku Žužemberka. Jez je nenavadno visok, stopničasto se spušča gladina vode. Sploh sva ugotavljala, ko sva veslala s tokom, kot da bi bil izvir Krke na 1000 metrih nadmorske višine. Sami jezovi in slapovi: ne prestando sva se spuščala...

No, Rojčev mlin je torej markanten. Nič čudnega ni, da so

med zadnjo vojno v njem kar naprej imeli štabe: Italijani, Nemci, domobranci in partizani.

Franc Bedene je mlinar v Šmihelu. Pravzaprav ne mlinar, zdaj je bolj zidar in kmet

To pove Rojčeva še posebej. Zdaj melje sin, od 1960 je mlin na valjčke. Ko je mož kupil, je bilo dela v mlinu čez glavo, zdaj pa mline vsi zapuščajo.

Rojčevi imajo tudi žago, venciljanko. Melje pa le še za domače potrebe.

Rojčevi pristavijo: zdaj je povsod tako, da je glavni vir za služba služba. Mlin ali kmetija, to je zasilno, dodatno. Kažejo se torej ljudje v treh vrsteh: tisti najbolj nemarni so doma; srednji, zadovoljni z majhnim, so v službah; tisti, ki hočejo največ, so v tujini. Za stare ljudi: bo, kar bo. In za vso to usmeritev: dokler bo šlo, bo pač šlo tako. Potem bo kako drugače.

Pravzaprav preprosta filozofija.

Ko sva se spuščala po stopničastem jezu, se je voda penila, ko je bobneče padala čez steno. Pogovarjati se nisva mogla, pa sem se ujel v razmišljanje: pravzaprav je bila Rojčeva mati v prejšnjem pogovoru nekako tako peneča kot voda, ki večno pada po jezu pred njenim mlinom.

Na nasprotni strani jezu, na levi, je Vehovčev mlin. Letos je umrla mati in sin Andrej je zvečine v Ljubljani. Le ob koncu tedna pride domov.

Doma, v mlinu, kjer se kolesa ne vrtiljo več, je bila Francozinja s tremi otroki, Vehovčeva sorodnica, v mlinu je na dopustu. Romantično in nenavadno, bo potem gotovo rekla, ko se vrne med Francoze...

Dekletov ponos

Pravzaprav skrit očem, čisto blizu Vehovčevega mlina, je še Zajčev mlin. Pri Zajčevih, pravijo. Vehovčev je Praproče 19, ta je Praproče 20.

Zvonec je moderen, z globokim glasom bing-bong se je oglasil, ko sem pritisnil nanj. To bi lahko bilo potrdilo blaginje, ki jo uživa ta hiša.

Pokaže se 13-letna mlinarjeva hči Cvetka, učenka sedmega razreda osnovne šole. Nikogar drugega ni bilo doma, ampak tudi Cvetka je toliko velika, da ve povedati vse:

„Mlin je kupil stari oče. Štiri kolesa so, imamo pa še stroj, ki čisti pšenico, da gredo odpadki stran. Prej je bil mlin od nekega graščaka, od njega so ga kupili neki bogataši, od tega obubožnega bogataša pa ga je kupil stari oče.“ Tako je zgodovina.

„Je dosti dela?“ vprašam, ker bi rad dobil potrdilo, če je zvonec z globokim glasom res simbol blaginje v tej hiši.

„O, je!“ zatrdi Cvetka.

V Žužemberku je dosti mlinov.

„Večinoma nosijo mlet v našega, pri nas meljemo največ!“ „Cvetka, kaj misliš, zakaj meljete največ? Ker oče najbolje zmelje od vseh, ki meljejo v Žužemberku?“

„Zato, ja!“ pove sramežljivo in rdečica ji plane v lica. In hkrati ponos, ker njen oče kljub konkurenci, ki jo ima, melje največ. In najbolje!

Kako je hudič moko delal

Četrty mlin je Žužemberk 93. Jože Gričar je lastnik: v mlin je prišel v vojni vihri. Po domače se reče „Pod gradom“. Razlaga je preprosta: pogledati je potrebno le proti nebu, pa boste visoko zgoraj zagledali žužemberški grad, ki ga prav zdaj obnavljajo. Čez njegovo obnovo je povedala nekaj pikrih besedi Rojčeva mati.

Pri Gričarju pikrih besedi ni bilo slišati.

Zena je v veži milila in menala perilo. V mestih kaj takega skoraj ni več videti. Kako se hitro preobrazilo: še pred nekaj leti je bilo nenavadno gledati, kako pere pralni stroj, zdaj se nam zdi tuje videti gospodinjico, ki menca perilo.

Namesto pomoči zasmeh

Ozdravljeni alkoholik je največji junak – Družba bolj podpira alkoholizem kot boj proti njemu – Prizadevanje za ohranitev okolja zbljuje vse ljudi

Dr. Božidar Voljč iz Ribnice je sicer star šele 33 let, a prizadevno dela na mnogih področjih, med drugim je tudi občinski odbornik. Tokrat naj omenimo le dvoje področij, kjer „orje ledino“, to sta boj proti alkoholizmu in varstvo okolja.

Vsa prizadevanja dr. Voljča v boju proti alkoholizmu in odnos družbe oziroma občanov do tega boja pove dejstvo, da občani nazivajo zdravljenega alkoholika kar „voljčki“, seveda po dr. Voljču.

„Naš klub zdravljenih alkoholikov obstoji leto dni. Nismo napravili mnogo: 20 do 25 ljudi smo rešili. Uživanje alkohola pa je še vedno zelo razširjeno. Ljudje prinašajo pijačo s seboj na delo ali jo gredo med delom kupiti.“

Rešimo nekaj posameznikov, a bi morali reševati vse. To pa bo mogoče, če bodo za boj proti alkoholizmu zainteresirane vse delovne organizacije in če bomo deležni ne le materialne, ampak tudi moralne pomoči podjetij in vse družbe.

Nikjer ni statistično prikazano, koliko večja bi bila proizvodnja, če bi na delo prihajali trezni in spočiti ljudje. Razen alkoholikov trpi še vsa njihova družina, pogosto se družina razde, mladostnik se uniča, alkoholiki mladi umirajo... Ne moremo si niti predstavljati, kakšne so vse posledice alkoholizma.

Občutek imam, kot da bi se zaletaval v ogromno goro, ki se ne premakne. Brez sodelovanja vse skupnosti ne bo šlo. Danes skupnost alkoholizem celo podpira. Kar pogledate vse te reklame, sprejeme, zabave...

Od zdravljenih alkoholikov veliko zahtevamo, saj ne smejo spiti niti požirka piva več. Tisti, ki to držijo, so junaki. Žal občani tega ne znajo prav ceniti. Namesto da bi jim pomagali, jih celo zasmejujejo, jih spet silijo

piti, norce brijejo iz njih – vsaj v Ribnici to ni redkost – zato ponovno poudarjam, da so zdravljeni alkoholiki heroji!“

Dr. Božidar Voljč je po rodu Ljubljčan. Kot zdravnik splošne prakse se je takoj po odsluženju vojaščini zaposlil v Ribnici in tu pogljal korenine...

„Splošni zdravnik je danes med kolegi-specialisti in ljudmi malo cenjen, kar ni prav. Kriza splošne medicine je kriza vzgoje in mišljenja in ne kriza splošne medicine! Prepričan sem, da je splošna medicina osnova zdravstva, zato tudi vztrajam v njej. Menim tudi, da je to najlepši poklic, ki si ga zdravnik lahko izbere.“

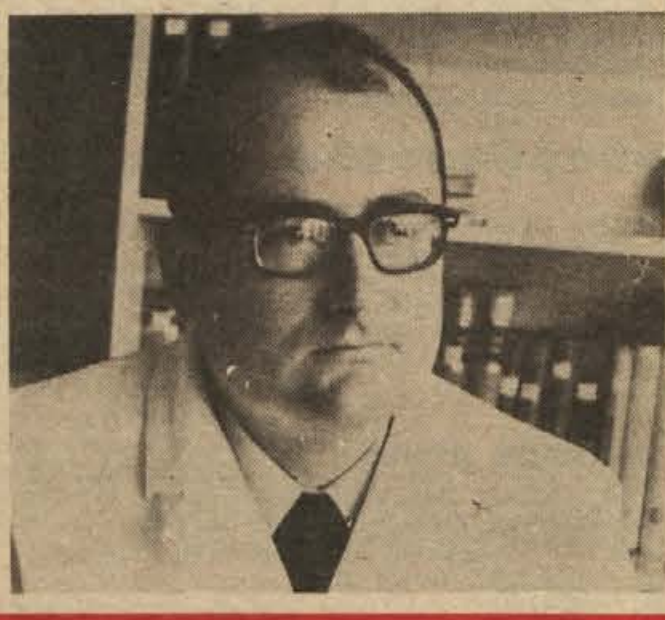
Prav na pobudo dr. Božidarja Voljča so v Ribnici ustanovili komisijo, ki bo pripravila vse potrebno za ustanovitev občinske ali medobčinske interesne skupnosti za varstvo okolja.

V občinah Kočevje in Ribnica je še čist zrak, še je veliko zelenja in vode so razmeroma čiste, zato se bo marsikomu zdelo čudno, zakaj smo se začeli resneje ukvarjati z varstvom okolja. Če govorim kot Ribničan, moram povedati, da revnejše občine okolja ne bi mogle učinkovito obvarovati, če bi bilo že onesnaženo, ker so čistilne naprave zelo drage.

Naše delo bo usmerjeno predvsem v to, da bi ohranili okolje tako, kot je. To lahko storimo danes z malo stroški in kasnejši rodovi nam bodo bolj hvaležni, kot da bi zgradili ne vem kako veliko tovarno.

Ves svet se strinja, da je okolje ogroženo in ga je treba varovati, da bi preživel. Naša komisija ima krepko podporo občinske skupščine. Sodelovali bomo tudi s Kočevjem, ker narava ne pozna občinskih in drugih meja. Boj za ohranitev okolja je tudi boj za zbljevanje ljudi.

JOŽE PRIMC

„Snež, naš beli brat...“ Nič koliko pesmic ga opeva, nič koliko otroških src utriplje zanj, ko se nalaga – palec za palcem – na „hrbi ravan“. A nobena pesmica ne naredi otrokom takega veselja, kot snež sam, naj bo zgoden ali zapoznel. Komaj ga je nekaj zapadlo, so že planili ven – s sankami in smučmi – in valili debele kepe za snežene može, kot tile malčki na Selih pri Ratežu. (Foto: Zvone Seruga)

KOMUNISTI O SVOJIH NALOGAH:

Tudi moralne in politične obsodbe

Učinkovita obravnava in ostrejša kaznovanje – Največjo skrb vzbujajo nezadostno usposobljene davčne službe na Dolenjskem – Primer neučinkovitosti: en referent mora obdelati vse prijave obrtnikov v občini, zraven tega pa odmeriti še prispevke od skupnega dohodka občanov!

„V dosledni bitki proti vsem nepravilnostim je potrebna neizprosna, toda pravična akcija, da bomo lahko zagotovili pravo varnost slehernemu občanu!“ je 21. novembra poudaril na sestanku aktivna komunistov v vodstvih organov pregona, predsednikov komisij za ugotavljanje premoženja ter sekretarjev občinskih komitejev ZK v štirih dolenjskih občinah sekretar medobčinskega sveta ZK v Novem mestu Ludvik Golob.

Na torkovem sestanku so spregovorili o nalogah po pismu tovariša Tita in izvršnega biroja predsedstva ZKJ. Ugotovili so, da bo potrebno dati kar največ poudarka hitrejšemu reševanju zadev s področja gospodarskega kriminala. Učinkovitejša obravnava in ostrejša kaznovanje bo pomagalo k večjemu redu in disciplini tudi na tem področju. Ne gre pa samo za obsodbo na sodišču, marveč bi morali tiste, ki so zapleteni v poslovnih kriminalih, tudi moralno in politično obsoditi, kar bi pripomoglo, da se taki ljudje ne bi več mogli pojaviti na položajih, kjer bi svoja nečedna dejanja ponavljali.

Medtem ko ima služba družbenega knjigovodstva kot najvažnejšo nalogo pregled prelivanja družbenega denarja v zasebne roke, se je okrožni javni tožilec Jože Peterca zavzel, da je potrebno dati prednost zagotovitvi reda in zakonitosti v gospodarjenju z družbenimi sredstvi v delovnih organizacijah ter učinkoviti in usposobljeni davčni službi.

Prav nad nezadostno usposobljenimi davčnimi službami so bili razpravljajci najbolj zaskrbljeni. Zato, ker te službe v preteklosti niso zajele vseh dohodkov davčnih zavezancev, je tudi prihajalo do neupravičenega bogatenja. Najhuje pa je, da smo imeli v Sloveniji toliko davčnih politik, kolikor je občin. Se vedno so na Dolenjskem obrtniki, ki imajo prijavitelne obrti na takšnih hišnih številkah, kjer hiš znotraj sploh niso videli! Popuščanje ni primerno, čeprav je občine tako povečujejo svoje proračune. Značilen je primer Metlikatransa, kjer je občinska skupščina sprejela za prevoznike

celo tako mile dajatve, kot jih po zakonu ne bi smela. K takemu položaju davčnih služb je pripomoglo pomanjkanje delavcev na davčnih uradah, njihova slaba izobrazba, neustrezni delovni prostori in majhni osebni dohodki. Ni mogoče pričakovati, da se bo stanje hitro popravilo. Značilen je novomeški primer, kjer je pomanjkanje delavcev največje: en referent je moral obdelati vso obrt, hkrati pa so mu naložili na ramena tudi celotno odmero prispevkov od skupnega dohodka občanov. Prav tako se še vedno dogaja, da vplivneži posredujejo v korist davčnih utajevalcev, kar kajpak zbijajo delovno moralo na davčnih uradah.

Ce je stanje v davčni službi kritično, pa se je uprava javne varnosti zlasti po letu 1970 znatno močnejše vključila v odkrivanje gospodarskega kriminala. V zadnjih dveh letih je odkrila 18 primerov poslovnega kriminala. Kriminala je več, vendar ga je težko odkrivati – to je ena ugotovitev. Velja pa tudi druga resnica: tovrstnih nepravilnosti je na Dolenjskem manj kot v nekaterih drugih pokrajinah. Učinkovitost pri odkrivanju teh kaznivih dejanj se kaže v akcijah v Beti in Dominvestu, ven-

dar pa je dela še dosti. Prav zdaj posvečajo vso pozornost zadevam okrog tovarne zdravil Krka, Starega gradu in Dominvesta, kjer vsa znamenja kažejo, da gre tudi za osebno okoriščenje.

Prav tako uprava raziskuje primer Inkot, kjer dosedanje ugotovitve kažejo, da je bila v podjetju huda anarhija, da so sprejemali delavce brez odločb o vstopu na delo, da so jih ekspresno odpuščali in podobno. Žal se še dogaja, da nekateri raziskani primeri še niso dožveli končne sodbe na sodišču (Novotehna,

Dinos in Pogrebni zavod v Novem mestu). Novomeška uprava javne varnosti bo raziskala tudi vse morebitne takoj delati, hkrati pa so bili enotni, da je potrebno tesnejše sodelovanje med organi pregona, inspekcijami in SDK ter med temi službami in družbenopolitičnimi organizacijami.

J.SPLICAR

V SOBOTO POPOLDNE, ZVEČER IN PONOČI:

Težave z grmečim snegom

Potrgane telefonske žice, prekinitev na električnem omrežju, snežni plugi v akciji

Snežna nevihta z mogočnim grmenjem in bliskanjem je povzročila na Dolenjskem hude težave. Najbolj je sneg v soboto popoldne presenetil Cestno podjetje, ki je šlo na ceste z več kot 15 plugi. Nekateri tovornjaki so bili namreč takrat, ko se je začel zimski ples, naloženi še z asfaltno – potem pa so jih morali naložiti s soljo in peskom, da so ceste obvarovali poledice.

Na visokonapetostnem kablu je sedemkrat zmanjkalo elektrike. Vsakokrat ni bilo toka po tri minute. Tako so povedali pri podjetju Elektro v Novem mestu. Večkrat je zmanjkalo toka tudi na nizkonapetostnem kablu.

Nič bolje se ni godilo poštarjem, saj so bile prekinjene vse telefonske zveze s Trebnjim, Mirno, Sentjercem, Metliko, Črnomljem, Žužemberkom, Šmarješkimi Toplicami in Kostanjevico, skratka povsod tam, kjer ni kabla. Sneg je namreč potrgal večino žic in pogovarjati se je bilo mogoče le z Ljubljano, Kr-

skim in Brezicami, Stražo in Dolenjskimi Toplicami. Če je koskati kabel preživel sobotni snežni vihar, pa ga je uničila napaka v torek popoldne: od 9.50 dalje je bila zveza z Ljubljano „mrtva“, odpravili so jo šele popoldne.

Avtomobilisti so bili previdni, saj ni bilo hujših prometnih nesreč. Na upravi javne varnosti smo izvedeli, da so prometniki izločili tovornjake pri Poljanah na Otočcu, da so lahko zagotovili normalen promet na avtomobilski cesti.

Prihodnja številka

Dolenjskega lista bo izšla v torek, 28. novembra, dopoldne. Ljubitelji križank obveščamo, da smo jim za praznične dni pripravili nekaj orehov v veliki nagradni skandinavski križanki!

UREDNIŠTVO

NEDELJO ODPRTO

MARKET na Kristanovi cesti
MARKET na Cesti herojev in
DELIKATESA na Glavnem trgu

DOLENJKA

PRAVICA DO REKLAMACIJE

Neko popoldne sem prišel iz službe domov. Iz sobe me je poklical otrok: „Očka, ku-kuc!“ Ozrl sem se naokoli, vendar ga nisem našel. Ko sem pogledal natančneje, sem videl, da se skriva za kupom dvignjenega parketa, ki se je kot gora dvigal nad okolico. Zgrozil sem se. Žena je obupavala. Namesto da bi se veselila otrokove igre, sva oba nemočno strmela v gradbeniško čudo, ki ga nisva znala razrešiti.

Debela ura je minila, preden sem prišel toliko k sebi, da sem začel kot nestrokovnjak strokovno ocenjevati. Ugotovil sem, da je škoda nastala brez naše krivde (nihče od otrok se ni v zadnjem času

polulal ali kako drugače močil parketa), zato sem sklenil uveljaviti svojo pravico, pravico do reklamacije, kajti vsa gradbeniška dela imajo dveletno garancijo.

Trikrat sem moral iti v mesto na sedež podjetja v dopoldanskem času, za kar sem porabil tri dni letnega dopusta, preden mi je uspelo dobiti pravega človeka. Dogovorila sva se, da pošlje delavce naslednji teden.

Minil je en teden, dva, trije in mesec je bil naokoli, a o delavcih ni bilo ne duha ne sluha. Tudi cela vrsta telefonskih pozivov jih ni privabila. Kaj sem še hotel? Vdal sem se v usodo, čeprav so omare

stale postrani kot poševni stolp v Pisi. Postelje so pa služile za tobogan, kar je bilo otrokom v veselje, meni in ženi pa je paralo razrahljane živce.

Končno sem dočkal težko pričakovani dan in obljubljene delavce. Bežno so pogledali parket, skomignili z rameni in izjavili, da so nekaj takega kar pričakovali. Pri tej zgradbi so začeli prvič uporabljati nov, nepreizkušen patent. Seveda te napake niso oni krivi, temveč zidarji, ki tega niso upoštevali in so pustili nekaj centimetrov prenizko višino za nanos snovi, ki se drobi kot sveži keksi.

No, na tem so bile pilep-

ljene dominam podobne ploščice, ki naj bi predstavljale parket.

Zavihteli so krampe in lopate, razkopali parket in vso maso do betonske plošče. Novo stanovanje je ponovno postalo gradbišče. Prah se je zažrl v posteljnino, v obleke, ki so visele v omarah, silil mi je v pljuča, skratka, čutil sem ga celo v kosteh. Še preden se je razkadilo, so delavci odšli in mi naročili, naj poiščem zidarja.

Lahko je reči: poišči zidarja! Poiskati je treba določene zidarja, ki bo to delo opravil zastonj. Še za velike denarje ga ni blizu, nikar, da bi prišel zastonj. Cel teden

sem skakal po raznih gradbiščih, da sem našel ravno tistega, ki je gradil moje stanovanje.

Zabetoniral je praznine (brez kakršnekoli toplotne ali druge izolacije), vmes pa zabavljal in dokazoval, da so parketarji površni in da mora za njimi vedno popravljati.

Delo se je blizilo h koncu, ko je hotel kar oditi, ker je opravil svoj „šit“. Mimogrede mi je omenil, da ga naslednji dan ne bo, ker ima nujen zadržek. Blažen občutek sreče se mi je razlil po telesu, ker sem se pravočasno domislil dolžnosti gostitelja in ga s „kajčo slino“ ter jasnimi obljubami prepričal, da gre

nadurno delo posebej na moje stroške. Bal sem se, da bi mi bil še en mesec, preden bi ga spet dobil k rokam, čeprav so bolj ugodne obljube v garanciji.

Zidar je svoje delo opravil. Potlej sem cel teden kuril noč in dan, da se je beton osušil. Spet sem poklical parketarje, da delo dokončajo. Po nekaj tedenski zamudi so le prišli, prilepili domine in spet odšli.

Tako vselej prihajajo in odhajajo. Spet jih čakam. Že četrtri se parket dviga. Koliko časa še? Se bo to ponavljalo vse življenje? Garancija za slabo opravljeno delo se izteče že ta mesec.

ŽABARJEV LENART